



MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap



BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZÉCHENYI 2020

SZENT ISTVÁN FEJLESZTÉSI PROGRAM **FEJÉR MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI** **PROGRAM 2021-2027**

A felülvizsgálatot készítette a Fejér Megyei Önkormányzat megbízásából a HÉTFA Elemző Központ - Város- és Területfejlesztési Iroda, a TOP-1.5.1-20-2020-00010 azonosítószámú, „A 2021-2027 tervezési időszak stratégiai szintű előkészítése Fejér megyében” c. projekt keretében

Tervezők:

HÉTFA Elemző Központ részéről:

Csibe András

Fazekas Gergely

Remete Zsuzsa

Fejér Megyei Önkormányzat részéről:

Hajnalné Dr. Szecsódi Zsuzsanna
Igari Antal

Balsay István
Nagy Ivett

Kígyóssy Gábor

2021. MÁRCIUS 31.



MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap



BEFEKTETÉS A JÖVŐBE



TARTALOMJEGYZÉK

SZENT ISTVÁN FEJLESZTÉSI PROGRAM	5
Fejér megye területfejlesztési program Stratégiai rész	5
A tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülményeinek leírása	6
A Fejér megyei területi tervezést érintő hatályos jogszabályok bemutatása.....	6
A stratégiai program tervezési előzményeinek bemutatása.....	7
A tervezési előzmények bemutatása.....	7
A tervezésbe, felülvizsgálatba, módosításba bevont szakmai szereplők rövid bemutatása, ezek felelősségi körének felvázolása.....	8
Társadalmisítási folyamat és ütemezés.....	8
Célrendszer bemutatása	9
A megye jövőképe, valamint átfogó, stratégiai és területi célok.....	10
A megye jövőképe.....	10
A megye átfogó és stratégiai céljai.....	10
A megye területi céljai.....	11
A megye horizontális elvei és céljai.....	12
Célrendszer külső és belső koherenciája.....	13
Prioritások azonosítása és bemutatása	21
1. prioritás: Társadalmi kohézió.....	21
2. prioritás: Munkaerőpiacra való felkészítés.....	24
3. prioritás: Emberi erőforrások minőségi fejlesztése.....	26
4. prioritás: Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása.....	29
5. prioritás: Természeti környezet védelme.....	32
6. prioritás: Klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fokozása.....	34
7. prioritás: Települési épített környezet fejlesztése.....	36
8. prioritás: Kulturális és történelmi örökségek ápolása.....	38
9. prioritás: Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása.....	40
10. prioritás: Vállalkozások K+F+I teljesítményének növelése.....	43
11. prioritás: Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és a Budapest környéke turisztikai térség településeinek turisztikai fejlesztése.....	46
A tervezéskísérő eljárások dokumentációja	49
A feltárt negatív hatások mérséklésére, ill. elkerülésére javasolt intézkedések:.....	60
A végrehajtásban közreműködő szervezetek közti munkamegosztás, együttműködés és információcsere meghatározása, az érdekérvényesítés rendszere	62
A végrehajtás és a finanszírozás intézményi és eljárásrendi rendszerének átfogó bemutatása	70
Európai uniós programok (várható programok).....	71
Hazai támogatási programok.....	76
Monitoring és értékelési terv	77
Indikátorok bemutatása táblázatos formában.....	77
SZENT ISTVÁN FEJLESZTÉSI PROGRAM Fejér megye Területfejlesztési Program 2021-2027 Operatív rész	80
Tervezés háttere	81
Támogatás segítségével megvalósítandó programok	82
Európai Uniós támogatás felhasználásával tervezett programok.....	82
Központi EU támogatások.....	83
Releváns hazai támogatási programok.....	84
Országos jelentőségű beruházások.....	85
Tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritások szerinti csoportosításban	86
I. Társadalmi kohézió, elérhető közszolgáltatások.....	88
Prioritáshoz kapcsolódó célok.....	88
Prioritás keretében elérendő célok.....	88
Prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	89
II. Munkaerőpiacra való felkészítés.....	94
Prioritáshoz kapcsolódó célok.....	94
Prioritás keretében elérendő célok.....	94

Prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	95
III. Emberi erőforrások minőségi fejlesztése	98
Prioritáshoz kapcsolódó célok	98
Prioritás keretében elérendő célok.....	98
Prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	99
IV. Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása.....	103
Prioritáshoz kapcsolódó célok	103
Prioritás keretében elérendő célok.....	103
Prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	104
V. Természeti környezet védelme.....	108
Prioritáshoz kapcsolódó célok	108
Prioritás keretében elérendő célok.....	108
Prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	109
VI. Klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fokozása.....	113
Prioritáshoz kapcsolódó célok	113
Prioritás keretében elérendő célok.....	113
Prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	114
VII. Települési épített környezet fejlesztése.....	117
Prioritáshoz kapcsolódó célok	117
Prioritás keretében elérendő célok.....	117
Prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	118
VIII. Kulturális és történelmi örökségek ápolása	122
Prioritáshoz kapcsolódó célok	122
Prioritás keretében elérendő célok.....	122
Prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	123
IX. Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása	126
Prioritáshoz kapcsolódó célok	126
Prioritás keretében elérendő célok.....	126
Prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	127
X. Vállalkozások K+F+I teljesítményének növelése	131
Prioritáshoz kapcsolódó célok	131
Prioritás keretében elérendő célok.....	131
Prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	132
XI. Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések fejlesztése	136
Prioritáshoz kapcsolódó célok	136
Prioritás keretében elérendő célok.....	136
Prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	138
 SZENT ISTVÁN FEJLESZTÉSI PROGRAM Fejér megye Területfejlesztési Program 2021-2027 Területi hatásvizsgálat és Környezeti Értékelés	142
1. A területi hatásvizsgálat kidolgozási folyamatának ismertetése.....	143
1.1. Előzmények.....	143
1.2. A tervezés folyamat más részeihez való kapcsolódás.....	143
1.3. A területi hatásvizsgálat és környezeti értékelés során tett javaslatok hatása a program alakulására	145
1.4. A környezet védelméért felelő szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés készítése során történő figyelembevétele, az indokok összefoglalása	145
1.5. A területi hatásvizsgálat és környezeti értékelés készítése során felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai, nehézségek, az előrejelzések érvényességi határai, a felmerült bizonytalanságok.....	147
2. A program rövid ismertetése.....	149
2.1. A program céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése	149
2.2. A program összefüggése más releváns koncepciókkal, illetve programokkal.....	152

3. A program megvalósítása környezeti-, társadalmi- és gazdasági hatásainak, következményeinek feltárása.....	153
3.1. A program céljainak összevetése a koncepció szempontjából releváns nemzetközi, közösségi, országos vagy helyi szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi célokkal	153
3.2. A környezetvédelmi célok és szempontok megjelenése, illetve figyelembevétele a programban	153
3.3. A program céljainak egymás közti, illetve a releváns koncepciók, illetve programok céljaival való konzisztenciája környezeti szempontból	153
3.4. A jelenlegi környezeti-, társadalmi- és gazdasági helyzet releváns, a koncepcióval összefüggésben lévő elemeinek ismertetése	153
3.5. A program megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása	154
3.6. A program megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése.....	159
Komplex társadalmi-gazdasági-környezeti hatások.....	171
3.7. A környezeti-, társadalmi és gazdasági következmények alapján a program értékelése	182
A környezeti, társadalmi és gazdasági hatások várható alakulása abban az esetben, ha a program javaslatai nem valósulnak meg:	184
4. A program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre, valamint a társadalomra és a gazdaságra káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó, a programban szereplő intézkedések környezeti hatékonyságának értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre	185
5. Javaslat olyan környezeti, társadalmi és gazdasági szempontú intézkedésekre, előírásokra, feltételekre, szempontokra, amelyeket a program által befolyásolt más dokumentumban figyelembe kell venni	189
A társadalmi felzárkózás elősegítésére irányuló javaslatok és intézkedések meghatározása, továbbá a társadalmi felzárkózási szempontok érvényesítése a programban	191
6. A program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan a programban szereplő monitorozási javaslatok értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre	192
7. Közérthető összefoglaló.....	195

SZENT ISTVÁN FEJLESZTÉSI PROGRAM

FEJÉR MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAM STRATÉGIAI RÉSZ

A TERVEZÉSI FOLYAMAT ELJÁRÁSAINAK, A TERVEZÉS TÁRGYKÖRÉNEK ÉS KÖRÜLMÉNYEINEK LEÍRÁSA

A FEJÉR MEGYEI TERÜLETI TERVEZÉST ÉRINTŐ HATÁLYOS JOGSZABÁLYOK BEMUTATÁSA

A megyei önkormányzatok területfejlesztési és területrendezési feladatait az 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről szabályozza. A törvény hatályos rendelkezési alapján a megyei önkormányzat:

- az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban - a megyei jogú városok önkormányzatának egyetértésével, - kidolgozza és határozattal elfogadja a megyei területfejlesztési koncepciót, illetve - a megyei területfejlesztési koncepció és a megyei területrendezési terv figyelembevételével - a megyei területfejlesztési programot, a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter állásfoglalásának beszerzését követően.
- részt vesz az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepció, valamint az operatív program kidolgozásában, a megyei jogú városok önkormányzata kötelező bevonásával észrevételeik figyelembevétel.
- előzetesen véleményezi az országos, valamint a megyét érintő ágazati fejlesztési koncepciókat és programokat a megyei jogú városok önkormányzata kötelező bevonásával, észrevételeik figyelembevételével.
- a tervezés és a végrehajtás során gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről.
- részt vesz a határ menti megyék határon átnyúló nemzetközi fejlesztési programjainak tervezésében, kidolgozásában.
- összehangolja illetékességi területén az államigazgatási szervek, a települési önkormányzatok, a megyei jogú városok önkormányzatai, a gazdasági és civil szervezetek fejlesztési elképzeléseit,
- területileg összehangolja a politikai és a területi szerepéből, továbbá a nemzetközi és határon átnyúló együttműködésből adódó feladatait, biztosítja azok összhangját.

A törvény alapján a megyei közgyűlés és a - megye területén működő - megyei jogú város(ok) közgyűlése(i) megyei területfejlesztési konzultációs fórumot működtetnek. A megyei területfejlesztési konzultációs fórum előzetesen állást foglal a megyei közgyűlés területfejlesztést érintő ügyeiben. Ennek értelmében jelen dokumentum megyei közgyűlés általi elfogadását megelőzően a megyei területfejlesztési konzultációs fórum megtárgyalja a tervet.

A rendelet értelmében a területfejlesztési program középtávra szól, melynek

- a) stratégiai programrészében kerülnek meghatározásra
 - aa) a specifikus és területi célok (a jövőkép és az átfogó cél alapján),
 - ab) a horizontális célok,
 - ac) a prioritások (a specifikus célok alapján);
- b) operatív programrészében kerülnek meghatározásra az intézkedések (a stratégiai programrészben meghatározott prioritások alapján).

A területfejlesztési koncepciókban és programokban minden szinten érvényesíteni kell a társadalmi, gazdasági és környezeti szempontból fenntartható fejlődés, az esélyegyenlőség, valamint a területi kohézió szempontjait.

Jelen dokumentum figyelembe veszi a a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó európai uniós kohéziós források versenyképességet növelő felhasználásának tervezéséről szóló 1023/2019. (II. 11.) kormányhatározatot. A kormányhatározat alapján a Kormány felhívja az érintett minisztereket, hogy a 2021–2027 közötti kohéziós célú fejlesztési források felhasználásának tervezése, majd végrehajtása során a következő alapelveket érvényesítsék:

- a) annak érdekében, hogy Magyarország 2030-ra Európa öt legsikeresebb országa közé kerüljön, a forrásfelhasználás elsődleges célkitűzése, hogy növekedjen Magyarország gazdasági és társadalmi versenyképessége,
- b) a rövid távú nemzetgazdasági hatások elérése mellett fokozott jelentőséget kell, hogy kapjanak a hosszabb távú hatékonyságnövelési, üzleti környezet javítási, kapacitási és emberi életminőséget javító hatások,
- c) a megvalósítás során ugyanolyan fontos a fejlesztési programok eredményessége és a forrásvesztés kockázatának tompítása,
- d) a forrásokat kevés számú fejlesztési célkitűzésre szükséges összpontosítani,
- e) az új időszakra történő felkészülés során a tervezéssel egyidejűleg biztosítani kell az újfajta, jelentősen egyszerűsített és a hatékonyságot növelő eljárási elemek kialakítását, továbbá a támogatásfelhasználási intézményrendszer és a tervezett beavatkozások potenciális célcsoportjainak felkészítését.

A STRATÉGIAI PROGRAM TERVEZÉSI ELŐZMÉNYEINEK BEMUTATÁSA

A tervezési előzmények bemutatása

A „Útmutató a megyei önkormányzatok, a főváros és a kiemelt térségi fejlesztési tanácsok számára a területfejlesztési program elkészítéséhez” című módszertani segédlet (Pénzügyminisztérium, 2020.10.06.) alapján a 2021-2027 közötti uniós időszak tervezési folyamatában nem áll rendelkezésre elég idő arra, hogy a területfejlesztési program stratégiai programrészének és operatív programrészének kialakítása időben jelentősen elkülönüljön egymástól. A 2021-2027-es időszak operatív programjainak tervezett indítása szükségessé teszi a megyei, kiemelt térségi, fővárosi területfejlesztési programok központi tervezési folyamathoz igazodó kidolgozását.

Azonos időben, 2020. december 22-én készült el mind a területfejlesztési koncepció, mind a területfejlesztési program felülvizsgálatának egyeztetési változata, és ezt követően, 2021. január 5-én indul meg a társadalmiasítási folyamat. A területfejlesztési koncepció és a program kapcsán két dokumentum került be a társadalmiasítási folyamatba: Fejér Megye Területfejlesztési Koncepciója (továbbiakban FMTFK), valamint Fejér Megye Területfejlesztési Programja (továbbiakban FMTFP).

A tervezésbe, felülvizsgálatba, módosításba bevont szakmai szereplők rövid bemutatása, ezek felelősségi körének felvázolása

A tervezésért felelős szerv Fejér Megyei Önkormányzat, megvalósításában pedig aktívan részt vesz a HÉTFÁ Elemző Központ Kft. Továbbá a bevonandó célcsoportok körébe azokat utalja a jogszabály, akik érintettek a tervezési területen. Ezen érintettek köre az alábbiak szerint írható le: 1) az üzleti szektor szereplői és érdekképviselői; 2) helyi önkormányzatok; 3) társadalmi szervezetek; 4) a jogszabályban megnevezett véleményezésre jogosultak.

Társadalmassítási folyamat és ütemezés

A területfejlesztési tervek előkészítését komoly szakmai munka és széleskörű partnerségi egyeztetés előzte meg. A 2020-as év legnagyobb kihívása egyértelműen a koronavírusjárvány okozta globális egészségügyi válsághelyzet, amely az élet minden területére, így a területfejlesztési tervezésre is, rányomta bélyegét. Az egyik legfontosabb, kézzel fogható hatása a partnerség lefolytatásában volt: tekintettel arra, hogy járványügyi intézkedések miatt nem javasolt olyan társadalmassítási, partnerségi eszköz alkalmazása, amely növeli a személyes kontaktusok számát. Emiatt a társadalmassítási folyamat az online térben folyik.

2020. tavasz-ősz	Fejér megye településein a fejlesztési igényei, projektötletek összegyűjtése
2020. ősz-tél	Fejér megye területfejlesztési koncepció felülvizsgálata és a módosított helyzetelemzés, helyzetértékelés, partnerségi terv (előkészítési fázis) előkészítése. A területfejlesztési program stratégiai és operatív programrészének (előkészítő fázis) előkészítése.
2021. január 5.	A társadalmassítási folyamat megindítása a területfejlesztési koncepció és a területfejlesztési program kapcsán (45 nap)
2021. március közepe	A területfejlesztési koncepció és program megküldése a Pénzügyminisztérium TTF részére a miniszteri állásfoglalás előkészítéséhez.
2021. március vége	A Fejér Megyei Közgyűlés elfogadja a megyei területfejlesztési koncepciót és programot.

CÉLRENDSZER BEMUTATÁSA

Az alábbi fejezetrészben a megyei területfejlesztési koncepcióban ismertetett megyei célrendszer szöveges és képi ábrázolásos bemutatása látható. A célrendszer itt csak vázlatosan kerül bemutatásra, bővebb kifejtése a megyei területfejlesztési koncepció „Javaslattevő fázis” című részében található.

Jövőkép 2013-2030								FEJÉR MEGYE Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése							
Átfogó célok (2013-2030)		I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség			II. Élhető megye és települések			III. Innovatív és fejlődő gazdaság							
Stratégiai célok 2021-2027		I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése	I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	I.3 Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye	II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, , zöldebb Fejér megye	III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	III.2 Gazdasági környezet fejlesztése							
Területi célok 2021-2027		T.1 Fenntartható városok			T.2 Mezőföld Program (Dél-Fejér)			T.3 Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések							
Horizontális elvek és célok		1) Város – vidék együttműködésének erősítése 2) A fejlesztési programok hatékonyságának növelése 3) Fenntarthatóság 4) Esélyegyenlőség 5) Foglalkoztatás növelése 6) A klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése													

A MEGYE JÖVŐKÉPE, VALAMINT ÁTFOGÓ, STRATÉGIAI ÉS TERÜLETI CÉLOK

A megye jövőképe

FEJÉR MEGYE

Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése, egyenrangú nagytárségi együttműködések aktív tagjaként, kiváló termőhelyi adottságainak bázisán, a természeti és kulturális örökségének jövőtudatos kezelésével.

A megye átfogó és stratégiai céljai

I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség

Cél a helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a munkaerő minőségi fejlesztése és a területi kihívások kezelése az emberekbe történő befektetéssel.

Az átfogó célt kibontó stratégiai célok:

- **I.1. Helyi identitás és közösségek megerősítése**

Helyi azonosságtudatot ápolása, a helyi közösségek eszközökkel, lehetőségekkel való felruházása.

- **I.2. Népesség megtartása és a munkaerő minőségi fejlesztése**

Az ott élők helyben való boldogulásának segítése, a lakosság szaktudásának, képességeinek, kreativitásának, rekreációs és sport lehetőségeinek folyamatos gyarapítása.

- **I.3. Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye**

A területi különbségekből fakadó kihívások kezelése a megye területi integritása érdekében.

II. Élhető megye és települések

Cél a természetes és épített környezet megóvása, javítása, megőrzése: a településeken a meglévő erőforrások és lakókörnyezet további fejlesztése, kiemelt figyelemmel a történelmi, kulturális értékek és környezet megőrzésére, megóvására, energiahatékony és fenntartható eszközökkel növelve a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóságot, a váratlan eseményekre való felkészültséget.

Az átfogó célt kibontó stratégiai célok:

- **II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése**

Lakókörnyezeti fejlesztések, településkép javítása a vonzó és élhetőbb környezet megteremtését, történelmi és kulturális örökségek értékvédelme.

- **II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye**

Kiegyensúlyozottan működő, szennyeződésektől mentes természeti környezet biztosítása, az éghajlatváltozás okozta kockázatok kezelése, valamint a váratlan eseményekre és egészségügyi veszélyhelyzetekre való felkészültség szintjének növelése.

III. Innovatív és fejlődő gazdaság

A gazdasági vezető szerep megőrzése és további pozícióerősítés, kiegyenlített gazdasági fejlődés megvalósítása a versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtésével, a versenyképes vállalatok támogatásával, valamint a periférikus és vidéki térségek felzárkóztatásával.

Az átfogó célt kibontó stratégiai célok:

- **III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye**

A megyei gazdasági szereplők versenyképességének növelése.

- **III.2 Gazdasági környezet fejlesztése**

A megyei infrastruktúrák, szolgáltatások, kapacitások fejlesztése a gazdaság növekedéséért.

A megye területi céljai

T.1 Fenntartható városok

- Területi fókusz: Fejér megye megyei jogú városai és járásközpontjai (Székesfehérvár, Dunaújváros, Mór, Gárdony, Sárbogárd, Bicske, Enying, Martonvásár)

A városfejlesztés kiemelt szempontja a társadalmi – gazdasági – környezeti értelemben vett fenntarthatóság elve. Ennek letéteményesei a megyei jogú városok és járásközpontok, melyek a közigazgatási és települési hierarchiában betöltött szerepük és az ebből fakadó erősségeik és lehetőségeik, továbbá térszervező képességük által biztosítani képesek a megye településhálózatának többközpontúságát.

T.2 Mezőföld Program (Dél-Fejér)

- Területi fókusz: két kedvezményezett járás, a komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járás és a fejlesztendő Enyingi járás a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint, valamint a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Dunaújvárosi járásba tartozó 3 települése: Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony, az Országgyűlés 12/2020. (V. 5.) OGY határozata a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség területi lehatárolásáról alapján

Fejér megye déli, fejlesztendő térsége az Észak-Tolna és Északkelet-Somogy határos területeivel együtt az ország egyik egységes belső periferiája, ahol a területi kihívások kezelése érdekében

komplex beavatkozásokra, speciális képzési területekre és innovatív foglalkoztatási formák bevezetésére van szükség.

T.3 Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértés és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések

- Területi fókusz: Székesfehérvár, Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértés és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések

A területi kiemelés célja a turisztikai potenciálok területi koncentrációjából fakadó előnyök kihasználása, az ágazati fejlesztések területi fókuszálása, mindemellett térségben élők életfeltételeinek javítása, a helyi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése.

A megye horizontális elvei és céljai

A horizontális célok és elvek (a stratégiai célokhoz hasonlóan) átfogják a fejlesztési koncepciót. A horizontális célok között olyan szempontok szerepelnek, amely segítik Fejér megye 2030-as jövőképeinek megvalósulását (Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése, egyenrangú nagytérségi együttműködéssel, kiváló termőhelyi adottságainak bázisán, a természeti örökségének jövőtudatos kezelésével.).

H.1 Horizontális elv: Város – vidék együttműködésének erősítése

A város és vidéke közötti együttműködés kiteljesedhessen, alkalmat kínálva arra, hogy az ezekkel az eszközökkel élő térségek újrafogalmazzák egymáshoz való viszonyukat és munkamegosztásban elfoglalt szerepüket.

H.2 Horizontális elv: A fejlesztési programok hatékonyságának növelése

A fejlesztési programok hatékonysága nagymértékben függ attól, hogy a kitűzött célok és a tervezett beavatkozások mennyiben tükrözik a helyiek saját környezetükkel, jövőképükkel kapcsolatos elvárásait.

H.3. Horizontális elv: Fenntarthatóság

A fenntarthatóság elve alapján: az a projekt a még elfogadható, ahol az egyéni (szűkebb közösségi) haszon nem okoz társadalmi költségeket.

H.4 Horizontális elv: Esélyegyenlőség

Fejér megye fejlesztéspolitikájának alapelvei közé tartozik az esélyegyenlőség biztosítása, hiszen a társadalmi-gazdasági fejlődés nem mehet végbe a térségi kohézió erősítése, valamint az

akadálymentesség elvének konzekvens érvényesítése nélkül, ami az esélyegyenlőség biztosításával érhető csak el.

H.5 Horizontális cél: Foglalkoztatás növelése

Horizontális célként jelenik meg a megyei tervezés során a foglalkoztatás jelenlegi szintjének, a főbb foglalkoztatási mutatók értékének és trendjének megtartása vagy esetleges javítása.

H.6 Horizontális cél: A klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése

Az EU új célkitűzéseivel összhangban Fejér megye horizontális céljai között van az energiaügyi átállás elősegítése, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe való befektetés. Fontos a váratlan eseményekre, járványügyi helyzetekre való felkészültség, az ellenállóképesség növelése.

CÉLRENDSZER KÜLSŐ ÉS BELSŐ KOHERENCIÁJA

Az alábbi rész bemutatja a Fejér megyei területfejlesztési koncepció célrendszerének illeszkedését a szomszédos megyék fejlesztési dokumentumaihoz. A fejlesztési dokumentumok felülvizsgálata a 2021-2027-es tervezési időszakra a jelen dokumentum készítésének idejében vagy azt követően indul meg a megyéknél – ennél fogva ezen fejezetrész a legfrissebbnek vehető dokumentumokat használja fel.

Jövőkép	
Pest	„Európai térben versenyképes, minőségi életfeltételeket biztosító Pest megye”: Pest megye szerves és alkotó módon része a Budapest, valamint a hazai „csapágyvárosok”, a kapcsolódó megye (és ország) határon túli területek alkotta metropolisztérségnek, amely fejlett termelési és szolgáltató központja az európai gazdasági térnek, s azon belül motorja, illetve csomópontja a feltörekvő kelet-európai országok gazdasági növekedésének és társadalmi megújulásának.
Bács-Kiskun	Bács-Kiskun megye egy olyan hely, amely élő és élhető, ahol jó élni és ahová jó érkezni, amely értéket, egészséget és élményt nyújt az itt élőknek és az ide érkezőknek, valamint amely biztonságos otthon, kiszámítható gazdasági térség.
Tolna	„Tolna 109” Legfontosabb feladatunk, hogy a Tolna megyei emberek boldogok, elégedettek legyenek, aktívan, egészségesen és egészséges környezetben éljenek városban és a vidéki kistelepüléseken egyaránt, és ezáltal otthonuknak tekintsék Tolna megyét. A vonzó városi és vidéki élettér megteremtésével, a tervezett fejlesztésekkel biztosítjuk a fiatalok helyben maradásához szükséges feltételeket és a munkavállalást. A gazdasági szervezetek ágazatonkénti és termékpályánkénti összefogásának ösztönzésével új, az együttműködésekre épülő K+F+I központok kialakításával a helyi erőforrásokra építve megerősítjük a megye gazdasági potenciálját, új munkahelyeket hozunk létre.
Somogy	Somogy megye 2030-ra sokszínű, természeti értékekben gazdag, harmonikus, és az ott élők számára jó életminőséget biztosító, versenyképes, innovatív térséggé válik, ahol szolidáris közösségekre építve, egymás értékeire és adottságaira alapozva

	vannak jelen a szolgáltatásokban erős városok és a kedvező életteret adó vidéki térségek.
Veszprém	A Dunántúl szívében fekvő, ezerarcú természeti környezettel rendelkező, tradícióit gondoskodva őrző Veszprém megye egészséges társadalmának alkotó munkaerejével, tudásával, innovációra való nyitottságával, feltörekvő gazdaságával vonzó, élhető és versenyképes térség. Olyan terület, ahol jó és biztonságos az élet, kulturált a társadalom, megvalósul a kiemelkedő táji-, természeti és az emberi erőforrások fenntartható használata. Javul a környezet minősége, a helyi társadalom rétegei széleskörű együttműködésének is köszönhetően erősödik a közösség megtartó ereje és az indokolatlan térbeli és társadalmi egyenlőtlenségek mérséklődnek.
Komárom-Esztergom	Stabilan az élvonalban Egyensúly: Kiegyenlített hatások állapota, amelyben ellentétes erők, célok, szándékok egyformán fontosak, hatásosak. Békés állapot, amelyben az ellenirányú befolyások, törekvések nem akadályozzák egymás működését. Stabilitás: Tartós nyugalmi helyzetű rendszer, vagy egyenletes mozgási állapot; egy folyamat, állapot fennmaradása egy minőségi szinten. A stabilitás az összetett rendszereknek az a tulajdonsága, hogy önmaguktól képesek visszatérni korábbi vagy azt közelítő, új egyensúlyi helyzetükhöz, a külső hatások megszűnése, kiküszöbölése után. Minőség: Értékelő megjelölés, a hibátlanság mértéke, fontos jellemzők együttese, amelyek tükrözik a dolgok, folyamatok, jelenségek lényegét, adott esetben karakterét (máshoz hasonlító és mástól megkülönböztető tulajdonságok összessége).
Közép-Duna Menti Kiemelt Térség	A Térség jövőképeinek alappillérei: 1) Folyamatosan javuló életminőség, biztonságos megélhetés, 2) Fenntartható környezetgazdálkodás, 3) Innovatív agrár- és élelmiszerszektor, egyedi termékekkel, 4) A helyi igények magas fokú és széles spektrumú kiszolgálására épülő szolgáltatói szektor, 5) Tudás- és technológiaintenzív innovációs és technológiai klaszter, 6) A munkahelyek széles körét biztosító ipari és mezőgazdasági termelés. Ezen pillérek „mind-mind hozzájárulnak ahhoz, hogy hosszútávon a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség egy olyan „zöld zónává” váljon, melynek területén innovatív, környezetileg fenntartható megoldások használata, ill. fejlesztése jellemez valamennyi szektort, ill. szektoron belüli szereplőt.”
Balaton Kiemelt Térség	Balaton, a természetesség és a magas életminőség egységes közép-európai mintarégiója! Balaton, a testi, szellemi, társadalmi megújulást adó térség. A térség, ahol magától értetődő a természet ereje, tisztasága, minősége és a benne élők vitalitása. A térség országosan kiemelkedő példája a környezet és a társadalom egységének, a harmonikusan fejlődő és fenntartható társadalmi fejlődés megteremtésének. Ez az a térség, ahol a társadalom (az itt élők, az itt vállalkozók és az ide látogatók) úgy védi, formálja és építi környezetét, a természetes és épített környezetet, a közösségeket, a gazdaságot, hogy a környezet visszahatva a társadalomra biztosítja annak gyarapodását és jólétét.
Mindegyik fejlesztési koncepció jövőképében a hangsúlyt az ott élő lakosság életminőségére, a harmonikus fejlődésre, a versenyképes gazdaságra, a természeti és épített környezet megővésére helyezik.	

Átfogó célok	
Pest	<p>1. Társadalmi megújulás - testben és lélekben egészséges, együttműködő egyén és közösségek</p> <p>2. Gazdaság dinamizálása – az értékteremtő képesség növelése a térség adottságaira építve</p> <p>3. Térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása – a lokális- és makrotérségi érdekeket kiszolgáló, fenntartható környezet</p>
Bács-Kiskun	<p>1. Élhető város, élhető vidék – Település és térségfejlesztés</p> <p>2. Intelligens gazdaság – Gazdaságfejlesztés</p> <p>3. Belülről vezérelt ember és közösség – emberi erőforrások és közösségek fejlesztése</p>
Tolna	<p>1. A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése</p> <p>2. Társadalmi megújulás, társadalmi kohézió</p> <p>3. A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki élettér megteremtése</p>
Somogy	<p>1. A megye foglalkoztatási helyzetének javítása, a gazdasági aktivitás növelése</p> <p>2. A megye belső erőforrásainak fenntartható hatékony hasznosítása az ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontok figyelembevételével</p> <p>3. A megye térszerkezeti sajátosságaiból fakadó különbségek csökkentése: esélyegyenlőség minden somogyi polgár számára</p>
Veszprém	<p>1. Gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés</p> <p>2. A lakosság életminősége javítása, „jólléte” biztosítása, a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával, a helyi társadalmak fejlesztése</p> <p>3. A térszerkezet tudatos alakítása, versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, a várostérségek összehangolt fejlesztése</p>
Komárom-Esztergom	<p>1. Lépéstartás a tudásalapú társadalom és az IT-vezérelt gazdaság fejlődésével</p> <p>2. Városok – városeyüttesek – urbanizált táj fejlesztése</p> <p>3. A vidéki tájak új egyensúlyának elérése</p>
Közép-Duna Menti Kiemelt Térség	<p>A Közép-Duna-Menti Kiemelt Fejlesztési Térség fejlesztésének célja a térség következő évtizedeit meghatározó paksi erőmű-bővítés generálta lehetőségek és kihívások olyan kezelése, ami egyrészt biztosítja a Térség harmonikus, kiegyensúlyozott és fenntartható fejlesztését, másrészt hozzájárul ahhoz, hogy a Térség a helyi ambíciókra, értékekre és együttműködésekre építve képes legyen javítani vonzerejét és értékteremtő képességét.</p>
Balaton Kiemelt Térség	<p>1. Megbízható jövedelem-szerzést és javuló életminőséget, a környezetkímélő technológiák alkalmazásának széles körű elterjedése következtében magas minőségű környezetet biztosítson a helyi lakosok számára.</p>

	<p>2. Vonzó működési környezetet biztosítson elsősorban szolgáltatásokat kínáló és innovatív, magas hozzáadott értéket előállító és döntően magasan képzett munkatársakat foglalkoztató vállalkozások számára.</p> <p>3. Vonzó természeti és épített környezeti feltételeket és magas színvonalú szolgáltatásokat biztosítson a térséget felkeresők számára, melynek eredményeként növekedjen a Balaton térségébe látogató turisták tartózkodási ideje, attrakciókhoz kapcsolódó költségekben és szolgáltatásvásárlásban megmutatkozó elégedettsége.</p> <p>4. A változó igényekhez, természeti folyamatokhoz rugalmasan igazodó és folyamatosan megújulásra képes szolgáltató és cselekvőképességű, együttműködő intézmények és szervezetek szolgálják a lakosokat, turistákat és vállalkozásokat</p>
<p>A megyék átfogó céljai a már a jövőkép során is megfogalmazott három erőforrásnak – humán, a gazdasági és a természeti – megyei sajátosságoknak megfelelő fejlesztését kívánják eredményezni. Bács-Kiskun megye eltérően a többi megyétől 4 átfogó célt fogalmazott meg, de itt is megfigyelhető a három kulcs erőforrás mint rendező erő. A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség átfogó célja a paksi-erőmű bővítése köré épül, de a térségi sajátosságoknak megfelelően szintén a jövőképben megjelenő humán, gazdasági és természeti erőforrások fejlesztésére irányul.</p>	

Stratégiai (specifikus) célok	
Pest	<p>1.1 A szociális és közbiztonság megerősítése, a közösségek megújítása, a családi értékek előtérbe helyezése, „családbarát” megye, a társadalmi bizalom erősítése.</p> <p>1.2. Az együttműködések intézményesítése a térségi szereplőkkel, a megye belső intézményfejlesztése, menedzsment szervezetének felállítása.</p> <p>1.3 Egészséges társadalom, a megye lakossága egészségi állapotának javítása, kiemelt hangsúlyt fektetve az egészséges életmódra és a prevencióra</p> <p>1.4 Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása, az oktatás intézményrendszerének infrastrukturális és tartalmi megújítása, a kultúra, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése, a térségi- és helyi identitás erősítése</p> <p>2.1 A gazdaság teljesítményének, hatékonyságának és stabilitásának erősítése; több lábon álló gazdaság; technológiai és tudásintenzív, valamint a foglalkoztatást erősítő ágazatok kiegyensúlyozott fejlesztése</p> <p>2.2. Gazdasági húzóteréseink innovációs teljesítményének, versenyképességének, exportjának növelése</p> <p>2.3 Makroregionális logisztikai funkciók és a rászervezhető értékteremtő képesség erősítése kiemelten az M0 mentén a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér térségében</p> <p>2.4 A fejlődésben elmaradott Szobi és Nagykátai, illetve a lemaradó Aszódi, Ceglédi és Ráckevei térségek gazdasági-társadalmi felzárkóztatása</p> <p>3.1 Pest megye térségének nemzetközi és országos multimodális közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése a transzfer szerep ellátása és hálózatos térszerkezet kialakulása érdekében</p> <p>3.2. A térség kohéziójának javítása érdekében a megye belső közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése, kiemelten kezelve a térségközpontok és vonzáskörzetük közlekedését és az elővárosi közlekedést</p> <p>3.3. Tervezett, koordinált térségfejlesztés, policentrikus települési struktúra, takarékos területhasználat, épített és környezeti értékek megóvása és fejlesztése</p>

	3.4. Energiagazdálkodás, vízgazdálkodás, közműfejlesztés és környezetvédelem a térségek és települések fejlődésének szolgálatában
Bács-Kiskun	<p>S1. A Duna-Tisza Közi Síkvidék területileg kiegyensúlyozott, klímaváltozást is figyelembe vevő fejlesztése</p> <p>S2. A Kecskeméti Fejlesztési Körzet gazdasági sokszínűségét támogató fejlesztések, fókuszban az infrastruktúra</p> <p>S3. Várostérségi infrastrukturális és szolgáltatási kapcsolatok fejlesztése</p> <p>S4. A Dunamenti Fejlesztési Körzet logisztikai és turisztikai potenciálját szolgáló integrált fejlesztések</p> <p>S5. A Közép-Duna Menti régió infrastruktúra és gazdaságfejlesztési programja</p> <p>S6. A Határmenti Fejlesztési Körzet határon átnyúló együttműködésre alapuló fejlesztése</p> <p>S7. A komplex programmal fejlesztendő járások társadalmi, gazdasági felzárkóztatása</p>
Tolna	<p>Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként</p> <p>Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok, elsősorban könnyűipari tevékenységek, (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar,) fejlesztése</p> <p>A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása</p> <p>Vállalkozások versenyképességének az erősítése</p> <p>Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci esélyeinek javítása, a digitális átállás elősegítése az oktatásban</p> <p>A kedvezőtlen demográfiai folyamatok hatásainak mérséklése</p> <p>Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése</p> <p>Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel</p> <p>Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése</p>
Somogy	<p>1. A XXI. századi globális kihívásokra választ adó gazdasági tevékenységek fejlesztése, támogatása</p> <p>2. Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság kompetenciáinak fejlesztése</p> <p>3. Helyi szintű körforgásos gazdasági struktúrák kialakítása, a termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása</p> <p>4. A hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése</p> <p>5. Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése</p>

Veszprém	<p>1. Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés és a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztése a foglalkoztatás bővítésével a versenyképes, innovatív és zöld gazdaság fejlesztésével</p> <p>2. A Balaton térségére és az innovációs tengelyekre specializált gazdaságfejlesztés a térségi és a helyi potenciálok fenntartható használatával</p> <p>3. A vidékies térségek érték alapú megújítása, egészséges élelmiszertermelés és -ellátás, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása, a térségek leszakadásának megállítása és újbóli fejlődési pályára állítása</p> <p>4. Egészséges társadalom megteremtése, az egészség megőrzése, a járványok terjedésének és a betegségeknek a megelőzése, a gyógyulás feltételeinek javítása</p> <p>5. Kreatív, tudás alapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása, az élethosszig való tanulás feltételeinek biztosítása, az intelligens települések kialakítása a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával</p> <p>6. Az élet- és lakókörülmények fejlesztése a települések élhetőségének javításával, közösségi megújulás, érték tudatos és szolidáris társadalom kialakítása</p> <p>7. A gazdaság versenyképessége erősítését szolgáló fenntartható térszerkezet kialakítása, a munkahelyek és a szolgáltatások elérhetőségének javítása, a mobilitás fejlesztése</p> <p>8. városok és várostérségek összehangolt integrált fejlesztése, zöld és intelligens települések, a zöld és a kék infrastruktúra hálózatok összehangolt fejlesztése</p>
Komárom-Esztergom	<p>S1. Gazdasági fókuszok – a gazdaság diverzifikációja</p> <p>S2. Válaszok az éghajlatváltozás kihívásaira</p> <p>S3. Kisvárosok átfogó modernizációja</p> <p>S4. Emberkincs óvása és erősítése: képzés, egészség, szociális gondoskodás</p>
Közép-Duna Menti Kiemelt Térség	<p>Településfejlesztés: A helyi települések fejlesztéseinek támogatása a települések életminőségének, lakosság megtartó képességének erősítése érdekében.</p> <p>Innováció, környezetbarát (zöld) fejlesztések: A helyi fejlesztések során az innovatív, újszerű eljárások használata a korszerű, fejlett és versenyképes KDMKT kialakítása érdekében.</p> <p>Gazdaságfejlesztés: A helyi vállalkozások fejlesztéseinek támogatása a beruházás teremtette lehetőségek kihasználása és a KDMKT versenyképességének erősítése érdekében, különös tekintettel a KKV-kra. A gazdaság fejlesztése a vállalkozások technológiájának fejlesztésével, technológia- és termékfejlesztésének erősítésével, az együttműködések bátorításával, illetve a gazdasági termelés bővítésének bátorításával.</p> <p>Humánfejlesztés: A humán ellátásokat és a lakosság képzettségét javító fejlesztések a humán és társadalmi tőke erősítése érdekében.</p> <p>Együttműködés (gazdasági és társadalmi innováció): Az új tevékenységek, összefogások ösztönzése és támogatása a helyi erőforrások sikeresebb és jövedelmezőbb kihasználása érdekében.</p> <p>Infrastruktúrafejlesztés: A helyi közlekedési és közmű-infrastruktúra fejlesztése a KDMKT erősítéséhez kapcsolódó programok teremtette kihívások és lehetőségek kihasználása, illetve a Kiemelt Térség harmonikusabb működése érdekében.</p>

	Intézményfejlesztés: A KDMKT gazdaság- és társadalomszervező képességének megerősítése.
Balaton Kiemelt Térség	<ol style="list-style-type: none"> 1. Megújuló balatoni közösségek! 2. Balatoni egészség és megújulás! 3. Balatoni terméket az asztalra! 4. Egészséges környezet, tiszta Balaton! 5. Aktív Balaton! 6. Innovatív Balaton! 7. Elérhető Balaton! 8. Együttműködő Balaton!
A stratégiai célok esetében mind a megyék, mind a Balaton és a Közép Duna-menti Kiemelt Térség esetében igaz, hogy építenek a gazdasági fejlődésre, a természeti környezet védelmére, továbbá a társadalmi identitásra, és a helyi közösségek fejlesztésére.	

Stratégiai területi célok	
Pest	<i>A területfejlesztési program és koncepció célrendszerben nem jelenik meg a területi célok rendszere.</i>
Bács-Kiskun	<ol style="list-style-type: none"> S1. A Duna-Tisza Közi Síkvidék területileg kiegyensúlyozott, klímaváltozást is figyelembe vevő fejlesztése S2. A Kecskeméti Fejlesztési Körzet gazdasági sokszínűségét támogató fejlesztések, fókuszban az infrastruktúra S3. Várostérségi infrastrukturális és szolgáltatási kapcsolatok fejlesztése S4. A Dunamenti Fejlesztési Körzet logisztikai és turisztikai potenciálját szolgáló integrált fejlesztések S5. A Közép-Duna Menti régió infrastruktúra és gazdaságfejlesztési programja S6. A Határmenti Fejlesztési Körzet határon átnyúló együttműködésre alapuló fejlesztése S7. A komplex programmal fejlesztendő járások társadalmi, gazdasági felzárkóztatása
Tolna	<i>A megye koncepcióját ugyan átszövi a területi/térségi gondolkodás, a célrendszerben nem jelenik meg közvetlenül a területi célok rendszere.</i>
Somogy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Balaton Kiemelt Üdülőkörzet komplex fejlesztése 2. Kaposvár centrum szerepének erősítése, a város és vonzáskörzetének fejlesztésével 3. Járasközpontok, városok funkcióinak megerősítése 4. Vidéki térségekben lakók életminőségének javítása, területi különbségek mérséklése 5. Határ menti térségek fejlesztése

Veszprém	A nyolc megyei járás (Ajka, Devecser, Pápa, Tapolca, Zirc, Várpalota, Veszprém, Balatonalmádi és Balatonfüred várostérsége) célkitűzései
Komárom-Esztergom	T1. Városhálózati csomópont térségi és belső integrációja T2. Komáromi tengely és hídfőváros térsége T3. Esztergomi tengely és hídfőváros térsége
Közép-Duna Menti Kiemelt Térség	1. Az erőmű generálta lehetőségekre épülő innovációs technológiai klaszter létrehozása Paks központtal, hálózatos logikával 2. Az erőmű bővítéssel egy időben megvalósuló infrastruktúra fejlesztések (pld. Duna híd, vasútfejlesztés, Duna-szabályozás, infrastrukturális hálózatok bővítése) teremtette új gazdasági lehetőségek kihasználása 3. Az elzártabb, kisebb települések infrastrukturális, közszolgáltatási és szociális ellátási hátrányainak csökkentése 4. A Térség nagyobb városaiba koncentrálódó gazdasági ökoszisztémák (pld. Bor, Tej) értékteremtő és innovációs képességeinek erősítése
<p>A területfejlesztési koncepció célrendszerében meghatározásra kerültek kiemelten fejlesztendő területi egységek. Veszprém megyében a területiség a járások vonatkozásában jelent meg. A legtöbb megyében az adott kiemelt területi egység(ek) mellett térségtípusokra (járásközpontok, városok, ill. vidéki térségek) fogalmaztak meg célokat. A területfejlesztési koncepciókban a területi célok képesek leginkább a helyi adottságoknak megfelelő fejlesztési célokat kijelölni és fontos szerepük van a települési és térségi identitás kialakításában és megőrzésében is.</p>	

PRIORITÁSOK AZONOSÍTÁSA ÉS BEMUTATÁSA

1. PRIORITÁS: TÁRSADALMI KOHÉZIÓ

A prioritás megnevezése	1. Társadalmi kohézió
<p>A prioritás indoklása</p> <p>A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyekre a prioritás irányul</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Területi humánfejlesztések és egészségügyi-alapellátási, járó beteg szakellátási és szociális alapszolgáltatások társulási rendszerek stabil működése céljából, illetve a társadalmi leszakadás, szegénység/társadalmi kirekesztés (megváltozott munkaképességűek, szegénység, roma ügyek összehangolása a szociális várostérség/társulás rehabilitációval) mérséklése érdekében fontos a társadalmi kohézió növelése. • A népességcsökkenés, a szakképzett munkaerő elvándorlásának mérséklése • Fiatalabb generáció elvándorlása • Szektorok közötti partnerségi kapcsolatok erősítése • A megye ellenállva a főváros erős vonzásának, külön önálló egészségügyi, kulturális, gazdaság szervező központtá válhasson • A társadalmi feszültségek növekedésének elkerülése, kialakulásuk után azok mérséklése
<p>Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció átfogó céljaihoz</p>	<p>I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség</p> <p>II. Élhető megye és települések</p>
<p>Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció stratégiai céljaihoz</p>	<p>I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése</p> <p>I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése</p> <p>I.3 Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye</p>
<p>A prioritás kapcsolódása az EU 2021–2027-es főbb célkitűzéseire</p>	<p>4. Szociálisabb Európa: a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával</p> <p>5. A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Unió-szerte való támogatása révén.</p> <p><u>A kapcsolódás bemutatása:</u></p> <p>A társadalmi kohéziót célzó projektek a helyi közösségek fejlesztését, a népesség- és munkaerő-megtartó erő növelését, a foglalkoztathatóság javítását célozzák meg.</p>

<p>A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények beazonosítása</p>	<p>Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP+), Emberi Erőforrásfejlesztési Operatív Program (EFOP+), Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP+), Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA)</p>
<p>A prioritás keretében tervezett intézkedések</p>	<p>Az 1. prioritás keretén belül az alábbi négy intézkedés tervezett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Helyi és kisközösségi identitás erősítése, szolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztés • Közszolgáltatások fejlesztése és azok elérhetőségének javítása, megyei szintű felzárkóztatása • A közösségi és látványsporthoz, valamint a rendszeres testmozgáshoz kapcsolódó fejlesztések • Társadalmi felzárkózás, népesség megtartása <p><i>Területi relevancia:</i> megye egész területe</p> <p><i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> helyi önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok, Fejér Megyei Kormányhivatal, felsőoktatási intézmények, azokat működtető alapítványok, hallgatói önkormányzatok, megyei szakképzési centrumok, tankerületi központok (iskolák), vállalkozások, egyházak, egyesületek (különösen sportegyesületek, sportszervezetek), non-profit gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek</p> <p>A tervezett intézkedések és tématerületek:</p> <p>1.1 Helyi és kisközösségi identitás erősítése, szolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztés</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innovatív városfejlesztési tevékenységek (pl. közösségfejlesztés, kultúra, helyi gazdaság, közbiztonság témakörökben) • Okos megye, okos város, okos település, okos térség fejlesztések (IKT jellegű fejlesztések) • Községi terek (közösségi ház, játszótér, közös használatú települési területek, templom, temető, ravatalozó) megújítása, fejlesztése <p>1.2 Közszolgáltatások fejlesztése és azok elérhetőségének javítása, megyei szintű felzárkóztatása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bölcsődei és óvodai ellátás fejlesztése • Közművelődési intézmények fejlesztése • Községi programok, kulturális sokszínűség erősítése • Egyéb közszolgáltatások (pl. falugondnoki szolgáltatás, hivatali épület, közbiztonság) <p>1.3 A közösségi és látványsporthoz, valamint a rendszeres testmozgáshoz kapcsolódó fejlesztések</p> <ul style="list-style-type: none"> • A lakosság egészségfejlesztő testmozgásban gazdag életvezetését támogatósport és szabadidős infrastruktúra (pl. szabadtéri sportpálya, sportcsarnok, tanuszoda) fejlesztése • Kisgyermekkorai, óvodai mozgásfejlesztést célzó fejlesztések

	<ul style="list-style-type: none"> • Általános iskolai és középfokú oktatás iskolán kívüli eszközökkel történő kiegészítésének fejlesztése (sportszervezetek, sportszövetségek programjaiba való bekapcsolódás ösztönzése) • A megyei felsőoktatási intézmények részvételének ösztönzése az intézményi és lakossági szabadidősportot, egészségnevelést támogató programok megvalósításában • Sportrendezvények támogatása, sportszervezetek eszközbeszerzései <p>1.4 Társadalmi felzárkózás, népesség megtartása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Települési komplex felzárkóztató programok • Társadalmi innováció, komplex, helyben kialakított fejlesztések 																		
<p>Indikátorok meghatározása</p>	<p>A programba bevont települések száma</p> <p>A megye lakónépességének változása a bázisévhez (2020) képest</p> <p>Tartósan (legalább fél éve munkanélküliek aránya) a bázisévhez (2020) képest</p> <p>Aktív mozgásba bevontak száma a bázisévhez képest (2020)</p> <p>Közösségi programok száma a bázisévhez képest (2020)</p>																		
<p>Indikatív forrásallokáció</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Intézkedés</th> <th>Forrásigény</th> <th>Források</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.1 Helyi és kisközösségi identitás erősítése, szolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztés</td> <td>30,0 Mrd Ft</td> <td>uniós és hazai források</td> </tr> <tr> <td>1.2 Közszolgáltatások fejlesztése és azok elérhetőségének javítása, megyei szintű felzárkóztatása</td> <td>15,2 Mrd Ft</td> <td>uniós és hazai források</td> </tr> <tr> <td>1.3 A közösségi és látványsporthoz, valamint a rendszeres testmozgáshoz kapcsolódó fejlesztések</td> <td>8,8 Mrd Ft</td> <td>uniós és hazai források</td> </tr> <tr> <td>1.4 Társadalmi felzárkózás, népesség megtartása</td> <td>4,5 Mrd Ft</td> <td>uniós és hazai források</td> </tr> <tr> <td>Összesen</td> <td>58,5 Mrd Ft</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Intézkedés	Forrásigény	Források	1.1 Helyi és kisközösségi identitás erősítése, szolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztés	30,0 Mrd Ft	uniós és hazai források	1.2 Közszolgáltatások fejlesztése és azok elérhetőségének javítása, megyei szintű felzárkóztatása	15,2 Mrd Ft	uniós és hazai források	1.3 A közösségi és látványsporthoz, valamint a rendszeres testmozgáshoz kapcsolódó fejlesztések	8,8 Mrd Ft	uniós és hazai források	1.4 Társadalmi felzárkózás, népesség megtartása	4,5 Mrd Ft	uniós és hazai források	Összesen	58,5 Mrd Ft	
Intézkedés	Forrásigény	Források																	
1.1 Helyi és kisközösségi identitás erősítése, szolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztés	30,0 Mrd Ft	uniós és hazai források																	
1.2 Közszolgáltatások fejlesztése és azok elérhetőségének javítása, megyei szintű felzárkóztatása	15,2 Mrd Ft	uniós és hazai források																	
1.3 A közösségi és látványsporthoz, valamint a rendszeres testmozgáshoz kapcsolódó fejlesztések	8,8 Mrd Ft	uniós és hazai források																	
1.4 Társadalmi felzárkózás, népesség megtartása	4,5 Mrd Ft	uniós és hazai források																	
Összesen	58,5 Mrd Ft																		
<p>A program lebonyolításban közreműködő szereplők</p>	<p>Megyei Önkormányzat, Megyei Kormányhivatal, települési önkormányzatok, vállalkozások, települési önkormányzatok tulajdonában levő gazdasági társaságok, egyesületek, társadalmi szervezetek</p>																		

2. PRIORITÁS: MUNKAERŐPIACRA VALÓ FELKÉSZÍTÉS

A prioritás megnevezése	2. Munkaerőpiacra való felkészítés
<p>A prioritás indoklása</p> <p>A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyekre a prioritás irányul</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági, foglalkoztatási szempontból fejlesztendő periférikus térségek (Dél-Fejér) felzárkóztatása. • A rendkívüli helyzetekre, a több hullámban érkező pandémia okozta társadalmi, gazdasági, környezeti hatásokra való reakcióképesség és előrelátás érdekében, az átalakuló munkaerőpiacra való rugalmas hozzáállás. • A főváros közelsége és Észak-Nyugat Dunántúl határ közeli helyzete okozta szakképzett munkaerő elvándorlásának pótlása, a helyben maradt munkaerő hasznosítása. • A társadalmi feszültségek mérséklése, foglalkoztatási problémákra megoldás.
<p>Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció átfogó céljaihoz</p>	<p>I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség</p>
<p>Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció stratégiai céljaihoz</p>	<p>I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése</p> <p>I.3 Területi különbségek mérséklése</p>
<p>A prioritás kapcsolódása az EU 2021-2027-es főbb célkitűzéseire</p>	<p>1. Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül</p> <p>4. Szociálisabb Európa: a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával</p> <p>5. A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Uniós-szerte való támogatása révén.</p> <p><u>A kapcsolódás bemutatása:</u></p> <p>A prioritás a megye lakosai számára lehetőséget biztosít, hogy a munkaerőpiaci pozícióikat megerősítsék. Ezek a lehetőségek segítenek felzárkózni az elmaradott településeknek, kiegyenlített társadalmi, gazdasági fejlődést eredményezhet.</p>
<p>A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények beazonosítása</p>	<p>Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP+), Emberi Erőforrásfejlesztési Operatív Program (EFOP+), Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP+), Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz), Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP+)</p>

<p>A prioritás keretében tervezett beavatkozások, intézkedések</p>	<p>Az 2. prioritás keretén belül az alábbi két intézkedés tervezett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése • Munkába állást elősegítő fejlesztések <p><i>Területi relevancia:</i> megye egész területe</p> <p><i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok, Fejér Megyei Kormányhivatal, szakképzési centrumok, vállalkozások, non-profit szervezetek</p> <p>A tervezett intézkedések és tématerületek:</p> <p>2.1 Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Munkaerőpiaci foglalkoztathatósági támogatások (paktum) • Egyéb foglalkoztatási programok • Szakképzés, munkaerő-piaci képzés (infrastruktúra, képzés) • Atipikus, rugalmas foglalkoztatási formák támogatása <p>2.2 Munkába állást elősegítő fejlesztések</p> <ul style="list-style-type: none"> • Munkavállalók lakhatási lehetőségeinek szélesítése • Munkavállalók közlekedési lehetőségeinek szélesítése (közösségi közlekedés fejlesztése, alternatív közlekedési eszközök és útvonalak) 												
<p>Indikátorok meghatározása</p>	<p>A programban elért munkavállalók száma</p> <p>A legfeljebb 8 osztály végzettek aránya a teljes népességen belül Fejér megyében</p>												
<p>Indikatív forrásallokáció</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Intézkedés</th> <th>Forrásigény</th> <th>Források</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2.1 Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése</td> <td>18,5 Mrd Ft</td> <td>uniós és hazai források</td> </tr> <tr> <td>2.2 Munkába állást elősegítő fejlesztések</td> <td>2,95 Mrd Ft</td> <td>uniós és hazai források</td> </tr> <tr> <td>Összesen</td> <td>21,5 Mrd Ft</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Intézkedés	Forrásigény	Források	2.1 Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése	18,5 Mrd Ft	uniós és hazai források	2.2 Munkába állást elősegítő fejlesztések	2,95 Mrd Ft	uniós és hazai források	Összesen	21,5 Mrd Ft	
Intézkedés	Forrásigény	Források											
2.1 Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése	18,5 Mrd Ft	uniós és hazai források											
2.2 Munkába állást elősegítő fejlesztések	2,95 Mrd Ft	uniós és hazai források											
Összesen	21,5 Mrd Ft												
<p>A program lebonyolításban közreműködő szereplők</p>	<p>Megyei Önkormányzat, Megyei Kormányhivatal, települési önkormányzatok, települési önkormányzatok tulajdonában levő gazdasági társaságok, szakképzési központok, felsőoktatási intézmények, társadalmi szervezetek, Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara</p>												

3. PRIORITÁS: EMBERI ERŐFORRÁSOK MINŐSÉGI FEJLESZTÉSE

A prioritás megnevezése	3. Emberi erőforrások minőségi fejlesztése
A prioritás indoklása A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyekre a prioritás irányul	<ul style="list-style-type: none"> • Hátrányos helyzetű településeken élők életminőségének javítása • Területi humánfejlesztések és egészségügyi-alapellátási, járó beteg szakellátási és szociális alapszolgáltatások társulási rendszerek stabil működése. Társadalmi leszakadás, szegénység/társadalmi kirekesztés (megváltozott munkaképességűek, szegénység, roma ügyek összehangolása a szociális várostársulás/társulás rehabilitációval). • A pandémia okozta, illetve más váratlan helyzet kezelésére felkészült egészségügy szükséges. • A szervezett szűrési rendszerek és a műtéti/egyéb beavatkozások hatékonyságának fokozása, a leterheltség mérséklése. • A prevenció programok, betegségmegelőzés enyhítené az egészségügy leterheltségét. • Területi különbségek mérséklése az oktatás és az egészségügy területén.
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció átfogó céljaihoz	I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció stratégiai céljaihoz	I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése
A prioritás kapcsolódása az EU 2021-2027-es főbb célkitűzéseire	<p>1. Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül</p> <p>4. Szociálisabb Európa: a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával</p> <p><u>A kapcsolódás bemutatása:</u></p> <p>A megye területén élők életminőségének javítása, a területi különbségek csökkentése a prioritás fő célja.</p>
A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények beazonosítása	Digitális Megújulás Operatív Program (DIMOP), Emberi Erőforrásfejlesztési Operatív Program (EFOP+), Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP+), Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP+), Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP+)

<p>A prioritás keretében tervezett beavatkozások, intézkedések</p>	<p>Az 3. prioritás keretén belül az alábbi három intézkedés tervezett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Köznevelés és oktatás • Egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások • Szociális rendszer <p><i>Területi relevancia:</i> megye egész területe</p> <p><i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> Kormányhivatal, tankerületi központ, szakképzési centrumok, Pedagógiai Oktatási Központ, települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok, Kórházigazgatóság, háziiorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi praxissal rendelkezők, szakellátást végző szakigazgatási szervek, nonprofit szervezetek</p> <p>A tervezett intézkedések és tématerületek:</p> <p>3.1 Köznevelés és oktatás</p> <ul style="list-style-type: none"> • Köznevelés infrastruktúrájának fejlesztése (pl. épületfejújítás, bővítés, átalakítás, új építése) <p>3.2 Egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások</p> <ul style="list-style-type: none"> • Egészségügyi alpinfrastruktúra fejlesztése (háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátás, fogorvosi alapellátás és alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás, védőnői ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) • Egészségügyi szakellátás fejlesztése (pl. fogorvosi, fekvő- és járóbeteg szakellátás) • Szűrő-, megelőző vizsgálatok kiterjesztése, védőoltások rendszerének továbbfejlesztése <p>3.3 Szociális rendszer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szociális alpinfrastruktúra fejlesztése • Nem alapellátásba tartozó szociális infrastruktúra fejlesztése (szakosított szociális ellátások) • Idősek otthona kialakítása / fejlesztése 															
<p>Indikátorok meghatározása</p>	<p>Korai iskolaelhagyók aránya Fejér megyében</p> <p>Vándorlási egyenleg (elvándorlás és odavándorlás különbözete)</p> <p>A támogatott egészségügyi létesítményeket igénybe vevő személyek éves száma</p>															
<p>Indikatív forrásallokáció</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Intézkedés</th> <th>Forrásigény</th> <th>Források</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>3.1 Köznevelés</td> <td>15,3 Mrd Ft</td> <td>uniós és hazai források</td> </tr> <tr> <td>3.2 Egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások</td> <td>25,2 Mrd Ft</td> <td>uniós és hazai források</td> </tr> <tr> <td>3.3 Szociális rendszer</td> <td>16,9 Mrd Ft</td> <td>uniós és hazai források</td> </tr> <tr> <td>Összesen</td> <td>57,4 Mrd Ft</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Intézkedés	Forrásigény	Források	3.1 Köznevelés	15,3 Mrd Ft	uniós és hazai források	3.2 Egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások	25,2 Mrd Ft	uniós és hazai források	3.3 Szociális rendszer	16,9 Mrd Ft	uniós és hazai források	Összesen	57,4 Mrd Ft	
Intézkedés	Forrásigény	Források														
3.1 Köznevelés	15,3 Mrd Ft	uniós és hazai források														
3.2 Egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások	25,2 Mrd Ft	uniós és hazai források														
3.3 Szociális rendszer	16,9 Mrd Ft	uniós és hazai források														
Összesen	57,4 Mrd Ft															

<i>A program lebonyolításban közreműködő szereplők</i>	Fejér Megyei Önkormányzat, Fejér Megyei Kormányhivatal, települési önkormányzatok, megyei szakképzési centrumok, tankerületi központok, társadalmi szervezetek, egyházak

4. PRIORITÁS: PERIFÉRIKUS ÉS VIDÉKI TÉRSÉGEK FELZÁRKÓZTATÁSA

A prioritás megnevezése	Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása
<p>A prioritás indoklása</p> <p>A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyekre a prioritás irányul</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az elmúlt tervezési időszak beavatkozásai ellenére továbbra is kiterjedt társadalmi, foglalkoztatottsági, gazdasági, infrastrukturális szempontból fejlesztendő periférikus térségek. (Dél-Fejér) • A Győr-Tatabánya-Komárom-Mór-Székesfehérvár-Sárbogárd-Dunaújváros-Paks-Kecskemét ipari/logisztikai nagytérségben az innováció orientált beruházások megvalósítása. • 13., 81., 63. sz. 2x2 sávós, emelt sebességű gyorsforgalmi úttá fejleszthető főutak fejlesztése Komárom – Mór – Székesfehérvár – Sárbogárd között • M8-as gyorsforgalmi útszakasz megépítése M7/Enying – Sárbogárd – Dunaújváros között, amely összeköti a 8-as főutat Kecskemét felé. • Paks II. beruházás térségfejlesztő hatása • A helyi termékek előállításával, rövid ellátási láncokkal, a helyi gazdaság „újralfelfedezésével”, térségi autonómiával kapcsolatos attitűdök erősödése az intézményi szereplők és a lakosság szempontjából.
<p>Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció átfogó céljaihoz</p>	<p>I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség</p> <p>II. Élhető megye és települések</p>
<p>Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció stratégiai ágazati céljaihoz</p>	<p>I.3 Területi különbségek mérséklése</p> <p>II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése</p>
<p>A prioritás kapcsolódása az EU 2021-2027-es főbb célkitűzéseire</p>	<p>4. Szociálisabb Európa: a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával</p> <p>5. A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Uniós-szerte való támogatása révén.</p> <p><u>A kapcsolódás bemutatása:</u></p> <p>A periférikus területek jobb összeköttetése a központokkal a területi különbségek csökkenését eredményezi. Gazdasági és társadalmi előnyökkel is jár.</p>

<p>A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények beazonosítása</p>	<p>Emberi Erőforrásfejlesztési Operatív Program (EFOP+), Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP+), Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP+), Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP+), Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA)</p>
<p>A prioritás keretében tervezett beavatkozások, intézkedések</p>	<p>Az 4. prioritás keretén belül az alábbi három intézkedés tervezett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Speciális területi jellegből fakadó kihívásokra reagáló fejlesztések • Szociális funkciók megerősítése • Társadalmi kohézió <p><i>Területi relevancia:</i> két kedvezményezett járás, a komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járás és a fejlesztendő Enyingi járás a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint, továbbá a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Dunaújvárosi járásba tartozó települései (Enyingi járás települései: Dég, Enying, Kisláng, Lajoskomárom, Lepsény, Mátyásdomb, Mezőkomárom, Mezőszentgyörgy, Szabadhídvég; Sárbogárdi járás: Alap, Alsószentiván, Cece, Hantos, Igar, Mezőszilas, Nagylók, Sárbogárd, Sáregres, Sárkeresztúr, Sárszentágota, Vajta; Dunaújvárosi járás: Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony).</p> <p><i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok, Magyar Közút Nonprofit Zrt., Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt., Kormányhivatal, nonprofit szervezetek, egyházak, civil szervezetek, vállalkozások, térségi fejlesztési tanácsok</p> <p>A tervezett intézkedések és tématerületek:</p> <p>4.1 Speciális területi jellegből fakadó kihívásokra reagáló fejlesztések</p> <ul style="list-style-type: none"> • Közlekedésfejlesztés (pl. belterületi utak, kerékpárutak) • Gazdasági szerkezetváltást elősegítő fejlesztések (pl. helyi termelők támogatása, lakhatási lehetőségek, kisebb ipari szereplők letelepedésének elősegítése) • Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése <p>4.2 Szociális funkciók megerősítése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szociális gazdaság • Szociális infrastruktúra és szolgáltatások (pl. idős-gondozás, gyermekjóléti szolgálat fejlesztése) <p>4.3 Társadalmi kohézió</p> <ul style="list-style-type: none"> • Társadalmi felzárkózás, társadalmi innováció (pl. szociális településrész-rehabilitáció)

<p>Indikátorok meghatározása</p>	<p>Korai iskolaelhagyók aránya Dél-Fejérben Vándorlási egyenleg (elvándorlás és odavándorlás különbözete) Dél-Fejérben Fejlesztések által érintett településeken az ingatlanérték változása Felújított vagy megépített utak, kerékpárutak változása a bázisévhez képest (2020)</p>																	
<p>Indikatív forrásallokáció</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="443 454 1023 533">Intézkedés</th> <th data-bbox="1023 454 1201 533">Forrásigény</th> <th data-bbox="1201 454 1398 533">Források</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="443 533 1023 611">4.1 Speciális területi jellegből fakadó kihívásokra reagáló fejlesztések</td> <td data-bbox="1023 533 1201 611">10,0 Mrd Ft</td> <td data-bbox="1201 533 1398 611">uniós és hazai források</td> </tr> <tr> <td data-bbox="443 611 1023 689">4.3 Szociális funkciók megerősítése</td> <td data-bbox="1023 611 1201 689">1,45 Mrd Ft</td> <td data-bbox="1201 611 1398 689">uniós és hazai források</td> </tr> <tr> <td data-bbox="443 689 1023 768">4.4 Társadalmi kohézió</td> <td data-bbox="1023 689 1201 768">1,0 Mrd Ft</td> <td data-bbox="1201 689 1398 768">uniós és hazai források</td> </tr> <tr> <td data-bbox="443 768 1023 831">Összesen</td> <td data-bbox="1023 768 1201 831">12,45 Mrd Ft</td> <td data-bbox="1201 768 1398 831"></td> </tr> </tbody> </table>	Intézkedés	Forrásigény	Források	4.1 Speciális területi jellegből fakadó kihívásokra reagáló fejlesztések	10,0 Mrd Ft	uniós és hazai források	4.3 Szociális funkciók megerősítése	1,45 Mrd Ft	uniós és hazai források	4.4 Társadalmi kohézió	1,0 Mrd Ft	uniós és hazai források	Összesen	12,45 Mrd Ft			
Intézkedés	Forrásigény	Források																
4.1 Speciális területi jellegből fakadó kihívásokra reagáló fejlesztések	10,0 Mrd Ft	uniós és hazai források																
4.3 Szociális funkciók megerősítése	1,45 Mrd Ft	uniós és hazai források																
4.4 Társadalmi kohézió	1,0 Mrd Ft	uniós és hazai források																
Összesen	12,45 Mrd Ft																	
<p>A program lebonyolításban közreműködő szereplők</p>	<p>Fejér Megye Önkormányzata, Közép-Duna Menti Fejlesztési Tanács, a területi prioritás által érintett települések önkormányzatai és tulajdonukban levő gazdasági társaságok, területileg érintett vállalkozások, érintett szakképzési centrumok, társadalmi szervezetek, Magyar Közút Zrt., NIF Zrt.</p>																	

5. PRIORITÁS: TERMÉSZETI KÖRNYEZET VÉDELME

A prioritás megnevezése	5. Természeti környezet védelme
A prioritás indoklása A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyekre a prioritás irányul	<ul style="list-style-type: none"> • Duna-völgy és a Séd-Nádor-Gaja rendszer, a Sió, a Váli-víz és a Szent László patak által kialakított megyei szintű vízfolyás-hálózat jó állapotának megőrzése. • Velencei-tó védelme • Termőhelyi adottságok, borvidék megőrzése • Csökkenő zöldterületek, egyre nagyobb fokú beépültség jellemzi megyét, mely kiemelten fontossá teszi, a megmaradt zöldterületek óvását, azok területének növelését. • Az eróziós veszélyeztetettség mérséklése. • Vízszennyezés veszélyezteti a felhasználható vízkészletet. • A fokozó légszennyezés káros hatásai érezhetőek a megyében, a kibocsátás mérséklése szükséges. • Helyi zöld és kék infrastruktúra állapota eltérő a megyében, az elhanyagoltabb területek fejlesztése.
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció átfogó céljaihoz	II. Élhető megye és települések
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció stratégiai ágazati céljaihoz	II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése
A prioritás kapcsolódása az EU 2021-2027-es főbb célkitűzéseseihez	2. Zöldebb, karbonszegény Európa: a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe való befektetéssel <u>A kapcsolódás bemutatása:</u> A prioritás fő célja a természeti környezet védelme, a zöld területek megőrzése, növelése.
A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények beazonosítása	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP+), Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP+), Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP+), Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP+)

<p>A prioritás keretében tervezett beavatkozások, intézkedések</p>	<p>Az 5. prioritás keretén belül az alábbi két intézkedés tervezett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Környezetvédelmi beruházások • Természeti erőforrások nem terhelő hasznosítása <p><i>Területi relevancia:</i> a megye teljes területe</p> <p><i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok, hulladékkezelők, nonprofit szervezetek, természetvédelmi kezelők, erdészeti gazdaságok, hatóságok, víziközmű-szolgáltató szervezetek, Magyar Közút Nonprofit Zrt., vállalkozások, vízügyi hatóságok, tudományos kutatóhelyek</p> <p>A tervezett intézkedések és tématerületek:</p> <p>5.1 Környezetvédelmi beruházások</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hulladékgazdálkodás, körforgásos gazdaság • Biodiverzitás, természet- és tájvédelem, vízminőség • Egyéb környezetvédelmi infrastruktúra (pl. zaj, levegőtisztaság) • Erdőtelepítés (pl. gyenge minőségű mezőgazdasági területeken) <p>5.2 Természeti erőforrások nem terhelő hasznosítása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Agrár-környezet- és tájgazdálkodás • Turisztikai célú hasznosítás (pl. tanösvények, kilátó, erdei iskolák, ökoturisztikai centrumok) 												
<p>Indikátorok meghatározása</p>	<p>A programba bevont települések száma Környezetvédelemhez és természetvédelemhez kapcsolódó projektek száma</p>												
<p>Indikatív forrásallokáció</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Intézkedés</th> <th>Forrásigény</th> <th>Források</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5.1 Környezetvédelmi beruházások</td> <td>9,0 Mrd Ft</td> <td>uniós és hazai források</td> </tr> <tr> <td>5.2 Természeti erőforrások nem terhelő hasznosítása</td> <td>3,5Mrd Ft</td> <td>uniós és hazai források</td> </tr> <tr> <td>Összesen</td> <td>12,5 Mrd Ft</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Intézkedés	Forrásigény	Források	5.1 Környezetvédelmi beruházások	9,0 Mrd Ft	uniós és hazai források	5.2 Természeti erőforrások nem terhelő hasznosítása	3,5Mrd Ft	uniós és hazai források	Összesen	12,5 Mrd Ft	
Intézkedés	Forrásigény	Források											
5.1 Környezetvédelmi beruházások	9,0 Mrd Ft	uniós és hazai források											
5.2 Természeti erőforrások nem terhelő hasznosítása	3,5Mrd Ft	uniós és hazai források											
Összesen	12,5 Mrd Ft												
<p>A program lebonyolításban közreműködő szereplők</p>	<p>Fejér Megyei Önkormányzat, Fejér Megyei Kormányhivatal, Nemzeti Park Igazgatóságok, vízügyi igazgatóságok, települési önkormányzatok, önkormányzati társulások és gazdasági társaságaik, társadalmi szervezetek, erdészeti hatóságok és gazdaságok, tudományos kutatóhelyek</p>												

6. PRIORITÁS: KLÍMAVÁLTOZÁS HATÁSAIVAL SZEMBENI ELLENÁLLÓSÁG FOKOZÁSA

A prioritás megnevezése	6. Klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fokozása
A prioritás indoklása A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyekre a prioritás irányul	<ul style="list-style-type: none"> • A fokozódó légszennyezés káros hatásai érezhetőek a megyében, a kibocsátás mérséklése szükséges. • Nagy eróziós veszélyeztetettség (víz- és szélerózió, lösz falak, szakadó partok) az intenzíven művelt mezősségi talajokon és a Vértesben, Velencei-hegységben, a Duna mentén. (Megye középső és déli területét a mezőgazdaság uralja, így a természeti értékek csak mozaikosan tudtak fennmaradni).
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció átfogó céljaihoz	II. Élhető megye és települések
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció stratégiai ágazati céljaihoz	II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése
A prioritás kapcsolódása az EU 2021-2027-es főbb célkitűzéseire	<p>2. Zöldebb, karbonszegény Európa: a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe való befektetéssel</p> <p><u>A kapcsolódás bemutatása:</u></p> <p>A prioritás fő célja, hogy a tisztább, egészségesebb környezetben élhessenek a megye lakói. Ehhez fontos az alacsonyabb szén-dioxid-kibocsátásra való áttérés, a környezeti kockázatok csökkentése, a hatékonyabb erőforrás-felhasználás.</p>
A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények beazonosítása	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP+), Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP+), Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP+)

<p>A prioritás keretében tervezett beavatkozások, intézkedések</p>	<p>Az 6. prioritás keretein belül az alábbi két intézkedés tervezett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére és a változásokhoz való alkalmazkodás érdekében tett beavatkozások • Kibocsátás és ökológiai lábnyom csökkentése <p><i>Területi relevancia:</i> a megye teljes területe</p> <p><i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok, víziközmű-szolgáltató szervezetek, természetvédelmi kezelők, erdészeti gazdaságok, hatóságok, vállalkozások, tudományos kutatóhelyek</p> <p>A tervezett intézkedések és tématerületek:</p> <p>6.1 Klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére és a változásokhoz való alkalmazkodás érdekében tett beavatkozások</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klíma-alkalmazkodás, klímavédelem (pl. árvízvédelem, villámárvíz-elvezetés, öntözés és esővíz-megőrzése, erózió csökkentése erdőtelepítéssel, invazív fajok elleni védekezés, városi hőszigetek kialakulásának mérséklése) • Városi/települési zöldterületek, zöldfelületek fejlesztése (pl. klímaellenállóbb települések fejlesztése) <p>6.2 Kibocsátás és ökológiai lábnyom csökkentése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Energiahatékonyság • Megújuló energia-felhasználás (termelés, felhasználás) 												
<p>Indikátorok meghatározása</p>	<p>A programba bevont települések száma Az ÜHG kibocsátás becsült csökkenése CO2 egyenértéken</p>												
<p>Indikatív forrásallokáció</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Intézkedés</th> <th>Forrásigény</th> <th>Források</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>6.2 Klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére és a változásokhoz való alkalmazkodás érdekében tett beavatkozások</td> <td>33,8 Mrd Ft</td> <td>uniós és hazai források</td> </tr> <tr> <td>6.3 Kibocsátás és ökológiai lábnyom csökkentése</td> <td>40,0 Mrd Ft</td> <td>uniós és hazai források</td> </tr> <tr> <td>Összesen</td> <td>73,8 Mrd Ft</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Intézkedés	Forrásigény	Források	6.2 Klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére és a változásokhoz való alkalmazkodás érdekében tett beavatkozások	33,8 Mrd Ft	uniós és hazai források	6.3 Kibocsátás és ökológiai lábnyom csökkentése	40,0 Mrd Ft	uniós és hazai források	Összesen	73,8 Mrd Ft	
Intézkedés	Forrásigény	Források											
6.2 Klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére és a változásokhoz való alkalmazkodás érdekében tett beavatkozások	33,8 Mrd Ft	uniós és hazai források											
6.3 Kibocsátás és ökológiai lábnyom csökkentése	40,0 Mrd Ft	uniós és hazai források											
Összesen	73,8 Mrd Ft												
<p>A program lebonyolításban közreműködő szereplők</p>	<p>Fejér Megyei Önkormányzat, Fejér Megyei Kormányhivatal, Nemzeti Park Igazgatóságok, vízügyi igazgatóságok, települési önkormányzatok, társadalmi szervezetek, erdészeti gazdaságok, hatóságok</p>												

7. PRIORITÁS: TELEPÜLÉSI ÉPÍTETT KÖRNYEZET FEJLESZTÉSE

A prioritás megnevezése	7. Települési épített környezet fejlesztése
A prioritás indoklása A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyekre a prioritás irányul	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastrukturális szempontból lemaradt települések fejlesztése, mellyel a települések felzárkózási lehetőségei növekednének. • Alacsony szintű a kiépített kerékpárút-hálózat. • A városok közelében és azok csomópontjainál forgalmi dugók alakulnak ki, a nehézgépjármű és tranzitforgalom növekedés, illetve az országos átlagot is túlszárnyaló 1000 lakosra jutó személygépkocsi állomány okán.
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció átfogó céljaihoz	II. Élhető megye és települések
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció stratégiai ágazati céljaihoz	II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése
A prioritás kapcsolódása az EU 2021-2027-es főbb célkitűzéseire	<p>3. Jobban összekapcsolt Európa: a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal</p> <p>5. A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Uniós-szerte való támogatása révén.</p> <p><u>A kapcsolódás bemutatása:</u></p> <p>A prioritás az épített környezet védelmére, annak minőségi javulására helyezi a hangsúlyt.</p>
A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények beazonosítása	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP+), Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP+)

<p>A prioritás keretében tervezett beavatkozások, intézkedések</p>	<p>Az 7. prioritás keretein belül az alábbi két intézkedés tervezett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Épített környezet fejlesztése • Közlekedési módok fejlesztése <p><i>Területi relevancia:</i> a megye teljes területe</p> <p><i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> Magyar Közút Nonprofit Zrt, Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt., helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok, víziközmű-szolgáltató szervezetek, térségi fejlesztési tanácsok</p> <p>A tervezett intézkedések és tématerületek:</p> <p>7.1 Épített környezet fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Belterületi út, kerékpárút, járda • Belterületi csapadékvíz-gazdálkodás (csapadékvíz helyben tartása, hasznosítása, a fölösleges csapadékvíz elvezetése) • Barnamezős területek rekonstrukciója • Víziközmű rendszerek felújítása, ivóvíz hálózatok és ivóvíz minőség • Szennyvízelvezetés- és tisztítás <p>7.2 Közlekedési módok fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Térségi és helyi közösségi közlekedési infrastruktúra és szolgáltatások, lakó- és városközponti területek forgalomcsökkentése • Közlekedésbiztonsági fejlesztések 												
<p>Indikátorok meghatározása</p>	<p>A programba bevont települések száma Megújult közösségi terek és közművelődési intézmények száma</p>												
<p>Indikatív forrásallokáció</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Intézkedés</th> <th>Forrásigény</th> <th>Források</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>7.1 Épített környezet fejlesztése</td> <td>126,8 Mrd Ft</td> <td>uniós és hazai források</td> </tr> <tr> <td>7.2 Közlekedési módok fejlesztése</td> <td>6,4 Mrd Ft</td> <td>uniós és hazai források</td> </tr> <tr> <td>Összesen</td> <td>133,2 Mrd Ft</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Intézkedés	Forrásigény	Források	7.1 Épített környezet fejlesztése	126,8 Mrd Ft	uniós és hazai források	7.2 Közlekedési módok fejlesztése	6,4 Mrd Ft	uniós és hazai források	Összesen	133,2 Mrd Ft	
Intézkedés	Forrásigény	Források											
7.1 Épített környezet fejlesztése	126,8 Mrd Ft	uniós és hazai források											
7.2 Közlekedési módok fejlesztése	6,4 Mrd Ft	uniós és hazai források											
Összesen	133,2 Mrd Ft												
<p>A program lebonyolításban közreműködő szereplők</p>	<p>Fejér Megyei Önkormányzat, Fejér Megyei Kormányhivatal, települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok, Magyar Közút Nonprofit Zrt., Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt., vízügyi Igazgatóságok és víztársulatok</p>												

8. PRIORITÁS: KULTURÁLIS ÉS TÖRTÉNELMI ÖRÖKSÉGEK ÁPOLÁSA

A prioritás megnevezése	8. Kulturális és történelmi örökségek ápolása
A prioritás indoklása A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyekre a prioritás irányul	<ul style="list-style-type: none"> • Aktív nagyszámú országos és helyi civil szervezet működik a megyében, melyek a helyi közösségek megőrzésére alkalmasak. • A történelmi borvidék turisztikai célú hasznosítása. • Turisztikai adottságok: a kulturális örökség mellett a természeti környezet is kiemelkedő, melynek megóvása, elérhetősége a terület fejlődéséhez vezethet. • A fenntartható város/várostérség/kiemelt térség, épített örökség megőrzésének feltételei, kastély- és kertprogramok, műemlék együttesek felújítása a szűkülő költségvetés miatt beszűkül. Hiányos a funkciók turisztikai szolgáltatásokkal való összekapcsolása. • A megye ökoturisztikai adottságai, gazdag természeti öröksége kiemelt értéként jelenik meg, ám ezen értékek — környezetkímélő hasznosítás mentén — aktív- és ökoturisztikai potenciálja még jórészt kiaknázatlan. A megvalósult fejlesztések sem kapcsolódtak be megfelelően a hazai aktív- és ökoturisztikai kínálatba, és rejtenek még kiaknázatlan lehetőségeket. • Kisebb ráfordítás mellett hatékony megoldásokat kínál az aktív turisztikai és kapcsolódó szolgáltatások és attrakciók tematikus összerendezése, a hálózatosodás elvét követő szolgáltatásfejlesztés.
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció átfogó céljaihoz	I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség II. Élhető megye és települések
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció stratégiai ágazati céljaihoz	I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése
A prioritás kapcsolódása az EU 2021-2027-es főbb célkitűzéseire	1. Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül 5. A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Uniós-szerte való támogatása révén. <u>A kapcsolódás bemutatása:</u> A helyi történelem, kultúra megőrzése, a helyi identitás erősítése a prioritás fő célja.
A prioritáshoz kapcsolódó ágazati	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP+), Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP+), Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA)

fejlesztési igények beazonosítása															
A prioritás keretében tervezett beavatkozások, intézkedések	<p>Az 8. prioritás keretein belül az alábbi két intézkedés tervezett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulturális és történelmi örökségekhez való hozzáférésének, a helyi környezet jobb megismerhetőségének, bemutatathatóságának, turisztikai célú hasznosításának fejlesztése • Helyi örökségek ápolása <p><i>Területi relevancia:</i> a megye teljes területe</p> <p><i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok, vállalkozások, nonprofit szervezetek, Kormányhivatal, térségi fejlesztési tanácsok</p> <p>A tervezett intézkedések és tématerületek:</p> <p>8.1 Kulturális és történelmi örökségekhez való hozzáférésének, a helyi környezet jobb megismerhetőségének, bemutatathatóságának, turisztikai célú hasznosításának fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turisztikai és egyéb célú fejlesztések <p>8.2 Helyi örökségek ápolása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulturális és közösségi terek infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztése turisztikai szempontok szerint (pl. rendezvények, közösségi programok és infrastruktúra) 														
Indikátorok meghatározása	<p>A programba bevont települések száma</p> <p>Megújult közművelődési intézmények száma</p> <p>A támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése</p>														
Indikatív forrásallokáció	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="448 1361 1023 1397">Intézkedés</th> <th data-bbox="1023 1361 1198 1397">Forrásigény</th> <th data-bbox="1198 1361 1385 1397">Források</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="448 1397 1023 1541">8.1. Kulturális és történelmi örökségekhez való hozzáférésének, a helyi környezet jobb megismerhetőségének, bemutatathatóságának, turisztikai célú hasznosításának fejlesztése</td> <td data-bbox="1023 1397 1198 1541">10,5 Mrd Ft</td> <td data-bbox="1198 1397 1385 1541">uniós és hazai források</td> </tr> <tr> <td data-bbox="448 1541 1023 1615">8.2. Helyi örökségek ápolása</td> <td data-bbox="1023 1541 1198 1615">5,0 Mrd Ft</td> <td data-bbox="1198 1541 1385 1615">uniós és hazai források</td> </tr> <tr> <td data-bbox="448 1615 1023 1653">Összesen</td> <td data-bbox="1023 1615 1198 1653">15,5 Mrd Ft</td> <td data-bbox="1198 1615 1385 1653"></td> </tr> </tbody> </table>			Intézkedés	Forrásigény	Források	8.1. Kulturális és történelmi örökségekhez való hozzáférésének, a helyi környezet jobb megismerhetőségének, bemutatathatóságának, turisztikai célú hasznosításának fejlesztése	10,5 Mrd Ft	uniós és hazai források	8.2. Helyi örökségek ápolása	5,0 Mrd Ft	uniós és hazai források	Összesen	15,5 Mrd Ft	
Intézkedés	Forrásigény	Források													
8.1. Kulturális és történelmi örökségekhez való hozzáférésének, a helyi környezet jobb megismerhetőségének, bemutatathatóságának, turisztikai célú hasznosításának fejlesztése	10,5 Mrd Ft	uniós és hazai források													
8.2. Helyi örökségek ápolása	5,0 Mrd Ft	uniós és hazai források													
Összesen	15,5 Mrd Ft														
A program lebonyolításban közreműködő szereplők	<p>Fejér Megyei Önkormányzat, települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok, Fejér Megyei Kormányhivatal, térségi fejlesztési tanácsok</p>														

9. PRIORITÁS: VÁLLALKOZÁSOK FEJLŐDÉSI LEHETŐSÉGEINEK BIZTOSÍTÁSA

A prioritás megnevezése	9. Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása
A prioritás indoklása A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyekre a prioritás irányul	<ul style="list-style-type: none"> • A megye erősségei közé tartozik, hogy erős kis- és középvállalkozói körrel rendelkezik, ezek fejlődési útjainak biztosítása elengedhetetlen • Fontos a szakképzett munkaerő helyben tartása • A fejlesztendő területek társadalmi, foglalkoztatottsági, gazdasági, és infrastrukturális szempontból lemaradtak, melyek felzárkóztatása a területi különbségek mérséklésének elengedhetetlen feltétele. • A multinacionális vállalatok jelenléte nemzetközi tendenciákat tekintve tovább erősíti a helyi gazdaság integrálódását a globális gazdaságba, a fejlett technológiák meghonosítását, a korszerű menedzsment és vezetési módszerek elterjedését. Az export piacokra termelő hazai közép és nagyvállalkozások, multinacionális cégek, nemzetközi versenyképességi kapcsolatainak erősítése, korszerű technológiák átvétele, klaszterek kialakításának erősítése. • A közúti közlekedésben futó programok a gyorsforgalmi utak országhatárig való kiépítését, a még be nem kötött megyei jogú városok közlekedési hálózatba való integrálását és a nagyteljesítményű ipari-logisztikai központok hálózati kiépítését preferálják, így a Közép-Dunántúl a fejlesztésekből nagyrészt kimaradt.
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció átfogó céljaihoz	I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség III. Innovatív és fejlődő gazdaság
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció stratégiai ágazati céljaihoz	2) Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése 3) Területi különbségek mérséklése 7) Gazdasági környezet fejlesztése
A prioritás kapcsolódása az EU 2021-2027-es főbb célkitűzéseire	1. Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül 3. Jobban összekapcsolt Európa: a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal 5. A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Uniós-szerte való támogatása révén. <u>A kapcsolódás bemutatása:</u> Fejér megye népesség- és munkaerő-megtartó erejét, a foglalkoztathatóság javítását, továbbá a fejlett, jövőbe mutató vállalkozások támogatását célozza meg a prioritás.

<p>A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények beazonosítása</p>	<p>Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP+), Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP+)</p>						
<p>A prioritás keretében tervezett beavatkozások, intézkedések</p>	<p>A 9. prioritás keretein belül az alábbi három intézkedés tervezett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások • Gazdasági fókuszú közlekedési fejlesztések • Szálláshely és vendéglátás fejlesztése <p><i>Területi relevancia:</i> a megye teljes területe</p> <p><i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok. Kormányhivatal, Magyar Közút Nonprofit Zrt., MÁV-Volán csoport, Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt., vállalkozások, nonprofit szervezetek, térségi fejlesztési tanácsok</p> <p>A tervezett intézkedések és tématerületek:</p> <p>9.1 Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások</p> <ul style="list-style-type: none"> • Üzleti környezet (pl. ipari park, inkubátorház) • Vállalkozások fejlesztése, támogatása (pl. munkahelymegtartás) • Szociális gazdaság <p>9.2 Gazdasági fókuszú közlekedési fejlesztések</p> <ul style="list-style-type: none"> • Közúti fejlesztések (autópálya, gyorsforgalmi és egyéb út fejlesztések) • Vasúti (különösen fővonalai és összekötő vonalbeli) fejlesztések, intermodális csomópontok, Európai TEN-T hálózatokhoz való illeszkedés <p>9.3 Szálláshely és vendéglátás fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szálláshelyek • Helyi termékek értékesítése, helyi piacok 						
<p>Indikátorok meghatározása</p>	<p>A programban részvevő vállalkozások száma Aggregált iparüzési adóbevétel alap változása a m-egyei településeken</p>						
<p>Indikatív forrásallokáció</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="450 1794 1023 1839">Intézkedés</th> <th data-bbox="1023 1794 1198 1839">Forrásigény</th> <th data-bbox="1198 1794 1394 1839">Források</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="450 1839 1023 1912">9.1. Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások</td> <td data-bbox="1023 1839 1198 1912">12,4</td> <td data-bbox="1198 1839 1394 1912">uniós és hazai források</td> </tr> </tbody> </table>	Intézkedés	Forrásigény	Források	9.1. Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások	12,4	uniós és hazai források
Intézkedés	Forrásigény	Források					
9.1. Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások	12,4	uniós és hazai források					

	9.2. Gazdasági fókuszú közlekedési fejlesztések	na. ¹	uniós és hazai források
	9.3. Szálláshely és vendéglátás fejlesztése	5,2	uniós és hazai források
	Összesen	17,6 Mrd Ft	
<i>A program lebonyolításban közreműködő szereplők</i>	Fejér Megyei Önkormányzat, települési önkormányzatok, Fejér Megyei Kormányhivatal, Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, vállalkozói érdekvédő szövetségek és társulások, egyéb nonprofit gazdasági társaságok, Magyar Közút Nonprofit Zrt., Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt., MÁV-Volán csoport, térségi fejlesztési tanácsok		

¹ Az intézkedés keretében kiemelt, országos súlyú projektek valósulnak meg, melyek előkészítése folyamatban van, így a várható költségigény nem ismert.

10. PRIORITÁS: VÁLLALKOZÁSOK K+F+I TELJESÍTMÉNYÉNEK NÖVELÉSE

A prioritás megnevezése	10. Vállalkozások K+F+I teljesítményének növelése
A prioritás indoklása A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyekre a prioritás irányul	<ul style="list-style-type: none"> • A GDP arányos kutatás-fejlesztési ráfordítások tekintetében a megye 2017-ben a 11. helyet foglalta el a megyék rangsorában, ezért a K+F ráfordítások növelése, kutatási együttműködések bővítése, kutatói létszám emelése indokolt. • Székesfehérvár erőfeszítései és a duális képzés kiterjedt alkalmazása ellenére a megye felsőoktatási és innovációs potenciálja – a magyar egyetemi városokkal összehasonlításban - visszaszorul, pozícióvesztés tapasztalható a K+F beruházások tekintetében. • A Győr-Tatabánya-Komárom-Mór-Székesfehérvár-Dunaújváros-Paks-Kecskemét ipari/logisztikai nagytérségben az innováció orientált beruházások, a K+F, a közlekedési hálózatok fejlesztése. • Az intelligens szakosodási stratégia alapján a megye és a régió kitörési pontja lehet a villamosmérnöki, informatika, a nukleáris technológia, az anyagtechnológia és kapcsolódó műszaki területek (Óbudai Egyetem Alba Regia Műszaki Kar, Dunaújvárosi Egyetem), a társadalomtudományok (Kodolányi János Egyetem, Corvinus Egyetem Székesfehérvári Kara), valamint a mezőgazdasághoz kapcsolódó, a gyakorlati megvalósítást is magába foglaló alap-, módszertani és alkalmazott komplex kutatások megerősítése (Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományi Kutatóközpont Mezőgazdasági Intézet, Martonvásár). • A felsőoktatási intézmények és a gazdasági szereplők közötti együttműködések, partnerségek erősítése javítják a regionális-térségi munkaerő-piaci igények kielégítését, az innováció térbeli kiterjedését és a K+F eredmények nagyobb mértékű hasznosítását. • Vállalkozások innovációs beruházásainak, a technológiai transzferek és kutatás-fejlesztések ösztönzése • Klaszterek kialakításának hajlandósága javul, így intenzívebbé válik a vállalkozásokhoz kapcsolódó intézmények együttműködésének szervezése termelési, logisztikai, kutatás-fejlesztési, képzési területen. • Térségi gazdasági szempontból kiemelkedő funkciójú városok közül érdemes kiemelni Martonvásárt, ahol agrár-tudásközpont működik.
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció átfogó céljaihoz	III. Innovatív és fejlődő gazdaság
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció	III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye III.2 Gazdasági környezet fejlesztése

stratégiai ágazati céljaihoz	
A prioritás kapcsolódása az EU 2021-2027-es főbb célkitűzéseire	<p>1. Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül</p> <p><u>A kapcsolódás bemutatása:</u></p> <p>A prioritás a vállalkozások K+F+I tevékenységének ösztönzését célozzák meg.</p>
A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények beazonosítása	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP+), Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP+) Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF)
A prioritás keretében tervezett beavatkozások, intézkedések	<p>Az 10. prioritás keretein belül az alábbi három intézkedés tervezett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digitalizáció, IKT • Innováció, kutatás-fejlesztés • Gazdaság, szakképzés és a felsőfokú oktatás kapcsolódásai <p><i>Területi relevancia:</i> a megye teljes területe, ám a megye gazdasági térstruktúrája okán a prioritás területileg fókuszál a megyei jogú városokra (Székesfehérvár, Dunaújváros), valamint Martonvásárra (Agrártudományi Kutatóközpont)</p> <p><i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> vállalkozások, tudományos kutatóhelyek / gyakorlati helyek, szakképzési centrumok</p> <p>A tervezett intézkedések és tématerületek:</p> <p>10.1 Digitalizáció, IKT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vállalkozások digitális jelenlétének, IKT készségeinek fejlesztése <p>10.2 Innováció, kutatás-fejlesztés</p> <ul style="list-style-type: none"> • Megye K+F+I teljesítményének növelése <p>10.3 Gazdaság, szakképzés és a felsőfokú oktatás kapcsolódásai</p> <ul style="list-style-type: none"> • Felsőoktatási intézmények, kutatóhelyek gazdasági kapcsolódásainak támogatása • A szakképzés és felnőttképzés valamint az ipar kapcsolódásainak támogatása
Indikátorok meghatározása	A programban résztvevő vállalkozások száma 1000 lakosra jutó K+F ráfordítások összege

Indikatív forrásallokáció	Intézkedés	Forrásigény	Források
	10.1 Digitalizáció, IKT	4,1 Mrd Ft	uniós és hazai források
	10.2 Innováció, kutatás-fejlesztés	45,0 Mrd Ft	uniós és hazai források
	10.3 Gazdaság és a szak- valamint felsőfokú oktatás kapcsolódásai	12,0 Mrd Ft	uniós és hazai források
	Összesen	61,1 Mrd Ft	
A program lebonyolításban közreműködő szereplők	Fejér Megyei Önkormányzat, települési önkormányzatok, Fejér Megyei Kormányhivatal, Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, felsőoktatási intézmények és fenntartóik, tudományos kutatóközpontok		

11. PRIORITÁS: SZÉKESFEHÉRVÁR; VELENCEI-TÓ, VÁLI-VÖLGY (PANNÓNIA SZÍVE); VÉRTES ÉS A BUDAPEST KÖRNYÉKE TURISZTIKAI TÉRSÉG TELEPÜLÉSEINEK TURISZTIKAI FEJLESZTÉSE

A prioritás megnevezése	11. Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértés és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések turisztikai fejlesztése (területi prioritás)
A prioritás indoklása A helyzetelemzés során feltárt problémák, amelyekre a prioritás irányul	<ul style="list-style-type: none"> • A térségben rengeteg turisztikai lehetőség rejlik, Budapesthez közeli, de mégis unikális terület • Jelentős turisztikai attrakcióval rendelkező térség • Számos, turisztikai vonzerővel rendelkező településen szükség van a vendégek elégedettségét meghatározó infrastrukturális, szolgáltatási elemek fejlesztésére, amelyek hozzájárulnak a már meglévő turisztikai attrakciók korábbanál hatékonyabb hasznosításához, jobb települési integrációjához, ezáltal növelve az érdemi gazdaságfejlesztési és foglalkoztatási hatást és erősítve a település turisztikai arculatát, imázsát (pl. egységes települési arculat kialakítása, kitáblázás, parkolók építése, pihenőhelyek létesítése, nyilvános mosdók kialakítása turisták által preferált helyeken stb.). • A nehézgépjármű és tranzitforgalom növekedése okán indokolt a közúti hálózat fejlesztése, hogy a folyamatos közlekedés biztosítva legyen a gazdaság és a szolgáltatások számára. • A megye ökoturisztikai adottságai, gazdag természeti öröksége kiemelt értéként jelenik meg, ám ezen értékek — környezetkímélő hasznosítás mentén — aktív- és ökoturisztikai potenciálja még jórészt kiaknázatlan. A megvalósult fejlesztések sem kapcsolódtak be megfelelően a hazai aktív- és ökoturisztikai kínálatba, és rejtenek még kiaknázatlan lehetőségeket. • Kisebb ráfordítás mellett hatékony megoldásokat kínál az aktív turisztikai és kapcsolódó szolgáltatások és attrakciók tematikus összerendezése, a hálózatosodás elvét követő szolgáltatásfejlesztés.
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció átfogó céljaihoz	I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség II. Élhető megye és települések III. Innovatív és fejlődő gazdaság
Prioritás kapcsolódása a területfejlesztési koncepció stratégiai ágazati céljaihoz	I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye III.2 Gazdasági környezet fejlesztése

<p>A prioritás kapcsolódása az EU 2021-2027-es főbb célkitűzéseikhez</p>	<p>5. A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Unió-szerte való támogatása révén.</p> <p><u>A kapcsolódás bemutatása:</u> A prioritás a területi alapú fejlesztéseket helyezi fókuszba.</p>
<p>A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények beazonosítása</p>	<p>Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP+), Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP+)</p>
<p>A prioritás keretében tervezett beavatkozások, intézkedések</p>	<p>Az 11. prioritás keretein belül az alábbi két intézkedés tervezett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turisztikai infrastruktúra fejlesztése • Turisztikai arculatfejlesztés <p><i>Területi relevancia:</i> Székesfehérvár, Velencei-tó és Térsége, Váli-völgy, Vértes Térségi Fejlesztési Tanács Fejér megyei települései, 429/2020. (IX. 14.) Korm. rendelet által meghatározott Budapest környéke turisztikai térség 30 Fejér megyei települése, Pannónia Szíve térség fenti lehatárolásokban nem szereplő települései</p> <p><i>Potenciális kedvezményezett kör:</i> helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok, nonprofit szervezetek, vállalkozások, térségi fejlesztési tanácsok</p> <p>A tervezett intézkedések és tématerületek:</p> <p>11.1 Turisztikai infrastruktúra fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> • A kulturális és szakrális örökség turisztikai és egyéb célú hasznosítása (infrastruktúra) • Természetközeli és aktív turisztikai attrakciók fejlesztése (infrastruktúra) • Szálláshelyek, fürdőhelyek fejlesztése • Kerékpárutak turisztikai célú fejlesztése <p>11.2 Turisztikai arculat fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turisztikai termék- és szolgáltatásfejlesztés • Turisztikai attrakcióval rendelkező települések turisztikai infrastruktúrális és szolgáltatói hiányosságainak felszámolása a komplex élményszerzés érdekében • Egyéb turisztikai attrakció fejlesztés (pl. gasztronómia)
<p>Indikátorok meghatározása</p>	<p>A programban részvevő vállalkozások száma A programba bevont települések száma</p>

Indikatív forrásallokáció	Intézkedés	Forrásigény	Források
	11.1 Turisztikai infrastruktúra fejlesztése	49,9 Mrd Ft	uniós és hazai források
	11.2 Turisztikai arculatfejlesztés	6,4 Mrd Ft	uniós és hazai források
	Összesen	56,3 Mrd Ft	
A program lebonyolításban közreműködő szereplők	Fejér Megyei Önkormányzat, területileg érintett települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok, területileg érintett térségi együttműködések, Velencei-tó és Térsége, Váli-völgy, Vértes Térségi Fejlesztési Tanács, civil szervezetek		

A TERVEZÉSKÍSÉRŐ ELJÁRÁSOK DOKUMENTÁCIÓJA

A fejezet a tervezéskísérő eljárások (különösen az előzetes programértékelés és a környezeti értékelés) tervezési folyamatra tett hatásait és a végrehajtás várható környezeti, társadalmi és gazdasági hatásait mutatja be.

Fejér megye területfejlesztési programja stratégiai hatásvizsgálat keretében a fenti, környezeti hatások elemzése mellett prioritásonként értékelésre kerültek a program megvalósítása esetén várható komplex társadalmi-gazdasági-környezeti hatások is az alábbiak szerint.

1. PRIORITÁS: TÁRSADALMI KOHÉZIÓ

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	1	2
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	2	3
3) A mezőgazdaságra	+	3	3
4) Az erdőgazdálkodásra	+	1	1
5) Az idegenforgalomra	+	2	2
6) A vízgazdálkodásra	+	1	1
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	2	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	3	3
10) Az energiaellátásra	+	2	2
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	3	3
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	2	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	3	3
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	3
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	2	3
6) A népességmegtartó képességre	+	3	3
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	3	3
8) A helyi kultúra fejlődésére	+	3	3
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	0	0	0
2) A talaj minőségére	0	0	0
3) A földtani és ásványi vagyponra	+	1	1
4) A levegő minőségére	+	2	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+	2	2
6) az ár - és belvízvédelemre	+	2	2
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	2	3
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	0	0	0
9) Az épített környezetre	+	3	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	+	3	3
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	+	2	2
12) Az élővilágra	+	2	2
13) a környezeti kockázatra	+	2	2
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú			

hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős
 bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy

2. PRIORITÁS: MUNKERŐPIACRA VALÓ FELKÉSZÍTÉS

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	0	0	0
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	3	2
3) A mezőgazdaságra	+/-	3	3
4) Az erdőgazdálkodásra	+/-	2	2
5) Az idegenforgalomra	+	3	3
6) A vízgazdálkodásra	0	0	0
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	3	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	2	3
10) Az energiaellátásra	+	1	2
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	3	3
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	3	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	2	2
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	3
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	2	2
6) A népességmegtartó képességre	+	3	3
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	3	3
8) A helyi kultúra fejlődésére	0	0	0
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	-	1	2
2) A talaj minőségére	0	0	0
3) A földtani és ásványi vagyponra	0	0	0
4) A levegő minőségére	+/-	2	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	0	0	0
6) az ár - és belvízvédelemre	0	0	0
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	0	0	0
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+/-	2	2
9) Az épített környezetre	+	2	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	0	0	0
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	0	0	0
12) Az élővilágra	-	1	2
13) a környezeti kockázatra	-	1	1
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

3. PRIORITÁS: EMBERI ERŐFORRÁSOK MINŐSÉGI FEJLESZTÉSE

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	0	0	0
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	1	2
3) A mezőgazdaságra	0	0	0
4) Az erdőgazdálkodásra	0	0	0
5) Az idegenforgalomra	+	2	2
6) A vízgazdálkodásra	0	0	0
7) A térség versenyképességére	+	2	3
8) A foglalkoztatásra	+	2	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	1	2
10) Az energiaellátásra	+	2	3
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	3	3
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	2	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	1	2
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	3
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	3	3
6) A népességmegtartó képességre	+	3	3
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	3	3
8) A helyi kultúra fejlődésére	0	0	0
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	0	0	0
2) A talaj minőségére	0	0	0
3) A földtani és ásványi vagyponra	0	0	0
4) A levegő minőségére	+	1	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	0	0	0
6) az ár - és belvízvédelemre	0	0	0
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	1	2
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	0	0	0
9) Az épített környezetre	+	2	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	0	0	0
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	0	0	0
12) Az élővilágra	+	1	2
13) a környezeti kockázatra	0	0	0
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

4. PRIORITÁS: PERIFÉRIKUS ÉS VIDÉKI TÉRSÉGEK FELZÁRKÓZTATÁSA

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	3	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	3	2
3) A mezőgazdaságra	+	3	3
4) Az erdőgazdálkodásra	+	2	3
5) Az idegenforgalomra	+	2	2
6) A vízgazdálkodásra	+	1	2
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	3	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	3	3
10) Az energiaellátásra	+	1	2
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	3	3
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	3	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	2	2
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	2
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	1	2
6) A népességmegtartó képességre	+	3	2
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	3	2
8) A helyi kultúra fejlődésére	+	1	2
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	+	2	2
2) A talaj minőségére	+	3	2
3) A földtani és ásványi vagyponra	+	1	2
4) A levegő minőségére	+/-	2	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+	2	2
6) az ár - és belvízvédelemre	+	2	2
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	2	2
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+	3	3
9) Az épített környezetre	+	2	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	+	1	2
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	+	1	2
12) Az élővilágra	+	1	2
13) a környezeti kockázatra	+	1	2
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

5. PRIORITÁS: TERMÉSZETI KÖRNYEZET VÉDELME

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	3	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	0	0	0
3) A mezőgazdaságra	+	3	3
4) Az erdőgazdálkodásra	+/-	3	2
5) Az idegenforgalomra	+	2	2
6) A vízgazdálkodásra	+	3	3
7) A térség versenyképességére	+	2	2
8) A foglalkoztatásra	+	1	2
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	1	1
10) Az energiaellátásra	+	2	2
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	2	2
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	1	2
3) A szabadidő eltöltésre	+	3	3
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	3
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	2	2
6) A népességmegtartó képességre	+	2	2
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	1	2
8) A helyi kultúra fejlődésére	+	1	2
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	+	2	3
2) A talaj minőségére	+	3	3
3) A földtani és ásványi vagyponra	+/-	3	3
4) A levegő minőségére	+	3	3
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+	3	3
6) az ár - és belvízvédelemre	+	3	3
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	3	3
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+	3	3
9) Az épített környezetre	+	1	2
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	+	1	2
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	+	1	2
12) Az élővilágra	+	3	3
13) a környezeti kockázatra	+	3	3
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

6. PRIORITÁS: KLÍMAVÁLTOZÁS HATÁSAIVAL SZEMBENI ELLENÁLLÓSÁG FOKOZÁSA

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	3	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	2	2
3) A mezőgazdaságra	+	3	3
4) Az erdőgazdálkodásra	+	3	3
5) Az idegenforgalomra	+	1	2
6) A vízgazdálkodásra	+	3	3
7) A térség versenyképességére	+	2	2
8) A foglalkoztatásra	+	2	2
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	1	2
10) Az energiaellátásra	+	3	3
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	2	2
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	2	2
3) A szabadidő eltöltésre	+	3	3
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	3
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	2	2
6) A népességmegtartó képességre	+	3	3
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	1	2
8) A helyi kultúra fejlődésére	0	0	0
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	+	2	2
2) A talaj minőségére	+	1	2
3) A földtani és ásványi vagyponra	0	0	0
4) A levegő minőségére	+	3	3
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+	3	3
6) az ár - és belvízvédelemre	+	3	3
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	3	3
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+/-	2	2
9) Az épített környezetre	+	3	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	0	0	0
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	0	0	0
12) Az élővilágra	+	3	3
13) a környezeti kockázatra	+	3	3
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

7. PRIORITÁS: TELEPÜLÉSI ÉPÍTETT KÖRNYEZET FEJLESZTÉSE

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	1	2
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	3	3
3) A mezőgazdaságra	+	1	2
4) Az erdőgazdálkodásra	+	1	2
5) Az idegenforgalomra	+	3	3
6) A vízgazdálkodásra	+	3	3
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	2	2
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	3	3
10) Az energiaellátásra	0	0	0
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	3	3
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	2	2
3) A szabadidő eltöltésre	+	2	2
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	3
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	2	3
6) A népességmegtartó képességre	+	3	3
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	3	3
8) A helyi kultúra fejlődésére	0	0	0
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	-	1	2
2) A talaj minőségére	+/-	1	2
3) A földtani és ásványi vagyponra	+/-	1	2
4) A levegő minőségére	+/-	3	3
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+/-	3	3
6) az ár - és belvízvédelemre	+/-	3	3
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	0	0	0
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+/-	2	2
9) Az épített környezetre	+	3	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	0	0	0
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	0	0	0
12) Az élővilágra	+/-	3	3
13) a környezeti kockázatra	+/-	3	3
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

8. PRIORITÁS: KULTURÁLIS, TÖRTÉNELMI ÉS TERMÉSZETI ÖRÖKSÉGEK ÁPOLÁSA

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	3	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	2	2
3) A mezőgazdaságra	0	0	0
4) Az erdőgazdálkodásra	+	1	2
5) Az idegenforgalomra	+	3	3
6) A vízgazdálkodásra	0	0	0
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	3	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	2	2
10) Az energiaellátásra	0	0	0
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	1	2
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	3	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	3	3
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	2
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	0	0	0
6) A népességmegtartó képességre	+	2	2
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	1	2
8) A helyi kultúra fejlődésére	+	3	3
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	-	1	1
2) A talaj minőségére	0	0	0
3) A földtani és ásványi vagyponra	+/-	1	1
4) A levegő minőségére	+/-	2	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	0	0	0
6) az ár - és belvízvédelemre	0	0	0
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	0	0	0
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+	2	2
9) Az épített környezetre	+	3	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	+	3	3
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	+	3	3
12) Az élővilágra	+	2	2
13) a környezeti kockázatra	+	1	2
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

9. PRIORITÁS: VÁLLALKOZÁSOK FEJLŐDÉSI LEHETŐSÉGEINEK BIZTOSÍTÁSA

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	2	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	3	3
3) A mezőgazdaságra	+/-	2	2
4) Az erdőgazdálkodásra	+	1	2
5) Az idegenforgalomra	+	3	3
6) A vízgazdálkodásra	0	0	0
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	3	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	3	3
10) Az energiaellátásra	+	1	2
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	3	3
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	3	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	3	3
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+/-	2	2
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	0	0	0
6) A népességmegtartó képességre	+	3	3
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	2	2
8) A helyi kultúra fejlődésére	0	0	0
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	-	2	2
2) A talaj minőségére	-	1	2
3) A földtani és ásványi vagyponra	+/-	2	2
4) A levegő minőségére	+/-	3	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+/-	2	2
6) az ár - és belvízvédelemre	+/-	2	2
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	2	2
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+/-	3	3
9) Az épített környezetre	+/-	3	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	-	1	1
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	-	1	1
12) Az élővilágra	-	2	2
13) a környezeti kockázatra	+/-	2	2
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

10. PRIORITÁS: VÁLLALKOZÁSOK K+F+I TELJESÍTMÉNYÉNEK NÖVELESE

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	3	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	3	3
3) A mezőgazdaságra	+	2	3
4) Az erdőgazdálkodásra	+	1	3
5) Az idegenforgalomra	+	2	3
6) A vízgazdálkodásra	0	0	0
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	3	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	1	2
10) Az energiaellátásra	+	2	2
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	2	2
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	3	3
3) A szabadidő eltöltésre	0	0	0
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	0	0	0
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	0	0	0
6) A népességmegtartó képességre	+	2	2
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	1	1
8) A helyi kultúra fejlődésére	0	0	0
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	0	0	0
2) A talaj minőségére	0	0	0
3) A földtani és ásványi vagyponra	+/-	1	1
4) A levegő minőségére	+	2	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+	1	2
6) az ár - és belvízvédelemre	0	0	0
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	2	2
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	0	0	0
9) Az épített környezetre	+	2	2
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	0	0	0
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	0	0	0
12) Az élővilágra	+	1	2
13) a környezeti kockázatra	+	1	1
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

11. PRIORITÁS: SZÉKESFEHÉRVÁR; VELENCEI-TÓ, VÁLI-VÖLGY (PANNÓNIA SZÍVE); VÉRTESEK ÉS AZ ELŐBBI TÉRSÉGEKHEZ NEM BESOROLHATÓ, A BUDAPEST KÖRNYÉKE TURISZTIKAI TÉRSÉGHEZ TARTOZÓ FEJÉR MEGYEI TELEPÜLÉSEK TURISZTIKAI FEJLESZTÉSE

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	3	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	2	2
3) A mezőgazdaságra	+	2	2
4) Az erdőgazdálkodásra	+	1	2
5) Az idegenforgalomra	+	3	3
6) A vízgazdálkodásra	0	0	0
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	3	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	2	2
10) Az energiaellátásra	0	0	0
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	1	2
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	3	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	3	3
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	2
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	0	0	0
6) A népességmegtartó képességre	+	2	2
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	1	1
8) A helyi kultúra fejlődésére	+	3	3
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	-	1	1
2) A talaj minőségére	0	0	0
3) A földtani és ásványi vagyona	+	1	1
4) A levegő minőségére	+/-	2	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	0	0	0
6) az ár - és belvízvédelemre	0	0	0
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	0	0	0
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+	2	2
9) Az épített környezetre	+	3	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	+	3	3
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	+	3	3
12) Az élővilágra	+	2	2
13) a környezeti kockázatra	+	1	1
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

A feltárt negatív hatások mérséklésére, ill. elkerülésére javasolt intézkedések:

A koncepció megvalósítása következtében negatív környezeti hatások várhatóan elsősorban a közlekedési hálózat fejlesztésével, a logisztikai és ipari fejlesztési prioritások tervezett beavatkozásai kapcsán léphetnek fel, de az agglomerálódó térségek üzleti infrastruktúra fejlesztései, valamint a várható lakosságszám növekedése kapcsán megjelenő területfoglalás, urbanizációs folyamatok is hordoznak magukban környezeti kockázatokat.

A negatív hatások közt jellemzően az alábbiak léphetnek fel:

- Nő az ingázók száma, növekedhet a közlekedési eredetű légszennyezettség,
- Nő a közúti közlekedés forgalma a jobb minőségű úthálózat miatt, és a kialakított intermodális csomópontok környezetében,
- Nő a közlekedési infrastruktúra területfoglalása,
- Élőhelyek további fragmentációja léphet fel,
- A települési területeken területfoglalás és zöldfelület kivétel. Az új nyomvonalak mentén nő a levegő és zajterhelés,
- A turisztikai vonzerők látogatottságának növekedése a közlekedési forgalom növekedését is okozza,
- Nő a közúti közlekedés forgalma és így a légszennyezettség a kialakított telephelyek, logisztikai központok környezetében és zöldmezős beruházások esetén nő a területfoglalás,
- A gazdasági fókuszú közlekedésfejlesztések teherforgalom növelő hatásával nő a levegő- és a vízszennyezés, valamint a zajterhelés. A levegőszennyezés, a vízszennyezés és a zajterhelés egyaránt az emberi egészség károsodását okozza,
- A szállás- és vendéglátóhelyek látogatottságának növekedése a közlekedési forgalom növekedését is okozza.

A negatív környezeti hatások mérséklésére elsősorban az alábbi megvalósítási szempontok figyelembe vétele javasolt:

A munkaerőpiacra való felkészítés - Munkavállalók közlekedési lehetőségeinek szélesítése esetében a munkába járás távolságának csökkentése a munkavállalók lakhatási lehetőségeinek szélesítésével, elektromobilitás elterjedésének és a közösségi közlekedési módok használatának ösztönzésével.

Térségi és gazdasági fókuszú közlekedésfejlesztés, intermodalitás feltételeinek megteremtése esetében átgondolt, a magas táj- és természeti értékekkel rendelkező területeket kevésbé igénybe vevő közlekedési hálózatfejlesztés megvalósítása. Emellett intelligens közlekedésirányítási-szervezési technikák és módszerek alkalmazásával csökkenthető a forgalmi dugók kialakulásának esélye a közösségi közlekedési csomópontok környezetében. A légszennyezettség valamint a zaj és rezgés káros hatásainak mérséklése érdekében az új közlekedési létesítményeket, nyomvonalakat lakott településektől távol kell kialakítani.

Települési épített környezet fejlesztése - Belterületi út, kerékpárút, járda korszerűsítés és -építés esetében átgondolt, a települési zöldfelületeket kevésbé igénybe vevő közlekedési hálózatfejlesztés megvalósítása. Továbbá a kerékpáros közlekedési módot népszerűsítő szemléletformáló kampányok szervezése.

Turisztikai infrastruktúra, szolgáltatás és attrakciófejlesztés esetében átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével az attrakciók környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető.

Szálláshely és vendéglátás infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztése esetében átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével a szállás- és vendéglátóhelyek környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető.

Üzleti infrastruktúra-, valamint telephelyfejlesztés, logisztikai infrastruktúra fejlesztése esetében a barnamezős területek ipari és szolgáltató beruházások telepítésére való előnyben részesítésével csökkenthető zöldfelületi területfoglalás. Átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével a fejlesztett telephelyek környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető. A légszennyezettség valamint a zaj és rezgés káros hatásainak mérséklése érdekében az új létesítményeket, valamint a megközelítési útvonalakat lehetőleg lakott településektől távol kell kialakítani.

A fenti konkrét beavatkozási irányok mellett a megye térszerkezetét érintő komplex fejlesztések következtében a jövőbeni területhasználat változás tekintetében a legmarkánsabb változást a beépített területek növekedése jelenti, amely elsősorban termőterület csökkenését és végleges talajfoglalást eredményez. A területhasználat-változás negatív környezeti hatásait elsősorban megfelelő termőföld- és élőhely-védelmi szabályozással, a konkrét beruházások helyének környezeti szempontú meghatározásával lehet csökkenteni.

A VÉGREHAJTÁSÁBAN KÖZREMŰKÖDŐ SZERVEZETEK KÖZTI MUNKAMEGOSZTÁS, EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS INFORMÁCIÓCSERE MEGHATÁROZÁSA, AZ ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS RENDSZERE

PARTNERSÉGI TERV²

Fejér Megye Területfejlesztési Koncepciójának felülvizsgálatához és Fejér megye területfejlesztési programjának elkészítéséhez kapcsolódóan

Jogszabályi háttér:

A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) kormányrendelet (a továbbiakban Korm. rendelet) 13. § (1) bekezdése értelmében a területfejlesztési koncepció és program kidolgozásának része az állampolgárok, az érdekképviselők, a társadalmi szervezetek és a vállalkozások tervezésbe való bevonását részletező partnerségi terv.

A 13. § (2) alapján a partnerségi tervben meg kell határozni:

1. a bevonandó célcsoportot,
2. a bevonás tervezett eszközeit és részvételi formáit,
3. a bevonás céljait.

A 17. § (2) alapján a területfejlesztési koncepció és program egyeztetése során tett véleményeket, társadalmi észrevételeket és a tervezői válaszokat az egyes munkafázisok dokumentációjához kell csatolni.

A 18. § (1) és (5) alapján a megyei területfejlesztési koncepció és program véleményezésére jogosultak körét a Korm. rendelet 10. számú melléklete 1. és 2.; 6-8.; 10. és 13. pontjai tartalmazzák.

A bevonandó célcsoportok:

a) A Korm. rendeletben megnevezett véleményezésre jogosult szervek (a 10. melléklet alapján)

1. miniszterek;
2. a következő kormányhivatalok, illetve önálló szabályozó szervek:

a) Központi Statisztikai Hivatal,

b) érintett megyei kormányhivatal,

c) Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal,

² Forrás: Fejér Megye Közgyűlése, 100/2020. (IX.24.) önkormányzati határozat

d) Országos Atomenergia Hivatal;

3. Országos Környezetvédelmi Tanács;
4. Magyar Tudományos Akadémia;
5. országos önkormányzati érdekszövetségek;
6. az érintett térségi fejlesztési tanácsok;
7. az érintett megyei önkormányzatok;
8. az érintett megyei jogú város önkormányzata;
9. az érintett települési önkormányzatok;
10. az érintett területi államigazgatási szervek közül:

a) területi környezetvédelmi és természetvédelmi hatóság,

b) illetékes vízügyi hatóság,

c) működési területével érintett nemzeti park igazgatóság,

d) működési területével érintett vízügyi igazgatóság,

e) Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.

b) Korm. rendelet 13. § (1) bekezdése értelmében:

- gazdasági, üzleti és vállalkozó szektor szereplői,
- társadalmi szervezetek;
- felsőoktatási intézmények, kutatóhelyek, szakképzési centrumok;
- érdekképviselők, konzultációs fórum;
- egyéb szervezetek;
- állampolgárok

A tervezési folyamat során az egyeztetésbe bevonni tervezett partnerek fentiek szerint meghatározott köre:

Jogszabályban megnevezett véleményezésre jogosult szervek	Jogszabályi hely Korm. rendelet 10. melléklete szerint A területfejlesztési koncepciók és programok véleményezésére jogosult szervek
Miniszterek	
Agrárminisztérium	1. miniszterek
Belügyminisztérium	
Emberi Erőforrások Minisztériuma	
Innovációs és Technológiai Minisztérium	
Honvédelmi Minisztérium	

Igazságügyi Minisztérium	
Külgazdasági és Külügyminisztérium	
Pénzügyminisztérium	
Miniszterelnökség	
Miniszterelnöki Kabinetiroda	
a nemzeti vagyon kezeléséért felelős tárca nélküli miniszter	
a Paksi Atomerőmű két új blokkja tervezéséért, megépítéséért és üzembe helyezéséért felelős tárca nélküli miniszter	
családokért felelős tárca nélküli miniszter	
Kormányhivatalok, illetve önálló szabályozó szervek	
Központi Statisztikai Hivatal	2. a)
Fejér Megyei Kormányhivatal	2. b)
Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal	2. c)
Országos Atomenergia Hivatal	2. d)
Országos Környezetvédelmi Tanács	3.
Magyar Tudományos Akadémia	4.
országos önkormányzati érdekszövetségek	
Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége	5.
Megyei Jogú Városok Szövetsége	
Települési Önkormányzatok Szövetsége	
Községek, Kistelepülések és Kistérségek Országos Önkormányzati Szövetsége	
Kisvárosi Önkormányzatok Országos Érdekszövetsége	
Magyar Önkormányzatok Szövetsége	
Magyar Faluszövetség	
az érintett térségfejlesztési tanácsok	
Velencei-tó és Térsége, Váli-völgy, Vértes Térségi Fejlesztési Tanács	6.
Közép-Duna Menti Fejlesztési Tanács	
az érintett megyei önkormányzatok	

Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat	7.
Veszprém Megyei Önkormányzat	
Tolna Megyei Önkormányzat	
Somogy Megyei Önkormányzat	
Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat	
Pest Megyei Önkormányzat	
az érintett megyei jogú város önkormányzata	
Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata	8.
Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata	
az érintett települési önkormányzatok	
Fejér megye megyei jogú városokon kívüli 106 települési önkormányzata	9.
az érintett államigazgatási szervek közül	
Fejér Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály	10. a)
Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	10. b)
Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	10. c)
Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	
Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	10. d)
Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.	10. e)

Korm. rendelet 13. § (1) bekezdése értelmében bevonásra kerülnek:

A gazdasági, üzleti és vállalkozó szektor szereplői

Vadex Mezőföldi Zrt.
Vértesserdő Zrt.
Magyar Turisztikai Ügynökség Zrt.
Székesfehérvári Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítvány
Fejér Megyei Gyáriparosok Szövetsége
Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségének Fejér Megyei Szervezete
Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége
Vállalkozói Inkubátorok Szövetsége
Közép-Dunántúli Regionális Innovációs Ügynökség

ALBENSIS Fejér Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.
OFA Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft.

Társadalmi szervezetek

Fejér Megyei Civil Szolgáltató Központ
Echo Innovációs Műhely (közhasznú egyesület)
"HÍD" Dunaújváros és Környéke Egyesület
SZITI Szociális Egyesület
Civil szervezetek Regionális Szövetsége
Fejér Megyei Kézművesek Egyesülete
Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány
Gaja Környezetvédő Egyesület
Bocs Alapítvány
Fejér Megyei Természetbarát Szövetség
Klímabarát Települések Szövetsége
Levegő Munkacsoport Országos Környezetvédő Egyesület
Az Erdőért Egyesület
A Bakonyért Vidékfejlesztési Akciócsoport Egyesület
Mezőföldi Híd Térségfejlesztő Egyesület
Mezőföld Helyi Közösség Egyesület
Velencei-tó Térségfejlesztő Egyesület
Völgy Vidék Vidékfejlesztési Közösség Közhasznú Egyesület
Sárvíz Helyi Közösség
Vértes-Gerecse Vidékfejlesztési Közösség Közhasznú Egyesület

Felsőoktatási intézmények, szakképzési centrumok, kutatóhelyek

MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont, Regionális Kutatások Intézete Nyugatmagyarországi Tudományos Osztály
Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományi Kutatóközpont Mezőgazdasági Intézet
ECHO Szociológiai Kutatóintézet
Magyar Városkutató Intézet
Budapesti Corvinus Egyetem Székesfehérvári Campus
Kodolányi János Egyetem, Székesfehérvári Oktatási Központ

Dunaújvárosi Egyetem
Óbudai Egyetem, Alba Regia Műszaki Kar, Mérnöki Intézet, Geoinformatikai Intézet
Székesfehérvári Szakképzési Centrum
Dunaújvárosi Szakképzési Centrum

Érdekképviseltek, konzultációs fórum

Fejér Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Fejér Megyei Szervezete
Fejér Megyei Építészek Kamarája
Fejér Megyei Mérnöki Kamara
Fejér Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum

Egyéb szervezetek

Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Fejér Megyei Kirendeltsége
Nyugat-dunántúli Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság
Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság
Veszprém Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztály
Magyar Honvédség Parancsnoksága
MH Nyugat-Magyarországi Hadkiegészítő Parancsnokság
Fejér Megyei Szent György Egyetemi Oktató Kórház
Magyar Közút Nonprofit Zrt. Fejér Megyei Igazgatósága
Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt.
Depónia Nonprofit Kft
VERTIKÁL Nonprofit Zrt.
DÉSZOLG Dunamenti Építő és Szolgáltató Kft.
Velencei-tavi Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.
Zöld Bicske Nonprofit Kft.
DUNANETT Nonprofit Kft.
Fejérvíz Zrt.
Dunántúli Regionális Vízmű Zrt.
Kémény Zrt.
SZÉPHŐ Zrt.

E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt.
Dunaújvárosi Víz-, Csatorna- Hőszolgáltató Kft.
MÁV-VOLÁN-csoport (Volánbusz Zrt., MÁV-START Zrt., MÁV Zrt.)

A bevonás eszközei és részvételi formái:

A Korm. rendelet 13. § (2) b) pontja szerint az egyes tervezési elemekhez és fázisokhoz kapcsolódó bevonás tervezett eszközei és részvételi formái: kommunikációs kampány, kiállítások, helyi média, tájékoztató kiadványok, állampolgári vélemények gyűjtése, nyilvános fórumok, konferenciák, eseti bizottság, közvélemény-kutatás (szociológiai kutatás, fókuszcsoportos kutatás, munkacsoport megbeszélések, zsűrik).

A gyorsabb információcsere és a kialakult járványügyi helyzet miatt a Partnerségi Terv végrehajtása során elsősorban az elektronikus felületeket, illetve a digitális információs csatornákat indokolt alkalmazni (a fentiek közül leginkább a kommunikációs kampányt, a helyi médiát, az állampolgári vélemények online gyűjtését és igény esetén online konferencia megtartását), figyelembe véve a Pénzügyminisztérium által a megyei önkormányzatok számára rendelkezésre bocsájtott tervezési útmutatókat. Az előkészítő fázisokban lehetőség szerint a közvetlen megkeresés (elektronikus levél) alkalmazandó. Amennyiben ez nem lehetséges, akkor a Fejér Megyei Önkormányzat hivatalos oldalán (www.fejer.hu) szükséges az információkat elhelyezni. A tervezési dokumentumok egyeztetési változatainak véleményezési eljárásai során a jogszabály szerint kötelezően bevonandó célcsoportoknál közvetlen elektronikus megkeresés, egyéb szereplők esetében a honlapon történő meghirdetés indokolt. Emellett hirdetésként a megyei napilapban is megjelennek a társadalmi egyeztetésre vonatkozó közlemények.

A bevonás céljai:

A partnerségi terv alapján történő bevonás céljai: az állampolgárok, az érintett területen működő érdeképviseletek, a térség területfejlesztési szereplői és a véleményezésre jogosult szervezetek Fejér megyét érintő elképzeléseinek áttekintése; a helyzetelemzés pontosítása; intézkedési javaslatok megfogalmazása; az elkészült egyeztetési anyagok véleményezése.

A partnerségi elv érvényesítésének céljai:

- egy adott település, térség vagy ágazat helyzetének, illetve fejlesztési igényeinek feltárása, részletesebb megismerése;
- a hatékonyabb megvalósítás elősegítése azáltal, hogy a tervezés teljes életciklusa alatt bevonásra kerülnek a program megvalósításában és a koncepcióban meghatározott célok elérésében aktív szerepet játszó szereplők;
- a bevont partnerek jobban ismerik saját településük, térségük és ágazatuk valós szükségleteit, ezért fókuszáltabb intézkedések és beavatkozások fogalmazhatók meg.

A területi tervezési feladatok végrehajtását, valamint a Partnerségi Terv végrehajtásának adminisztratív, kommunikációs és szervezési feladatait a Fejér Megyei Önkormányzati Hivatal látja el, mely a tervezési feladatok végrehajtására és koordinálására területfejlesztési és koordinációs munkacsoportot hozhat létre.

Feladatai:

- koordinálja a területi tervezési feladatok végrehajtását;
- javaslatot tesz a társadalmi konzultáció egyes fázisainak módszereire;
- a társadalmi egyeztetés egyes szakaszaiban megszervezi és megteremti az alkalmazott eszközök szervezeti, technikai hátterét;
- azonosítja a társadalmi egyeztetések résztvevőit;
- meghatározza a társadalmi egyeztetések időszakát, helyszínét, felületét és biztosítja annak nyilvánosságát;
- kidolgozza a beérkezett vélemények, észrevételek, kérdések megválaszolásának formáját és módját;
- összegzi a területi terv egyeztetése során tett véleményeket, társadalmi észrevételeket - a tervezői válaszokkal kiegészítve -, majd azokat az egyes munkafázisok dokumentációjához csatolja.

A VÉGREHAJTÁS ÉS A FINANSZÍROZÁS INTÉZMÉNYI ÉS ELJÁRÁSRENDI RENDSZERÉNEK ÁTFOGÓ BEMUTATÁSA

A tervezés jelenlegi szakaszában a végrehajtási és finanszírozási rendszer fő komponensei országos és helyi szinten is egyeztetés alatt állnak, így a rendszer részletei csak később lesznek ismertek. A végrehajtási rendszer, a finanszírozási keret, illetve az eljárásrend az országos iránymutatások alapján fog kialakulni, várhatóan 2020. év végén, illetve 2021. év elején.

A Pénzügyminisztérium által 2020. október 6-án kiadott „*Útmutató a megyei önkormányzatok, a főváros és a kiemelt térségi fejlesztési tanácsok számára a területfejlesztési program elkészítéséhez*” című módszertani segédlet kimondja, hogy „A 2014-2020 közötti időszakhoz hasonlóan Magyarország elkészíti a 2021–2027 közötti kohéziós célú uniós támogatások felhasználására irányadó legmagasabb szintű nemzeti tervezési dokumentum, a Partnerségi Megállapodást (PM). A PM rögzíti, hogy a Magyarországra érkező uniós fejlesztési (kohéziós és a halászati ágazatot támogató) források, hogyan fogják támogatni a nemzeti fejlesztési célokat és az Európai Unió szakpolitikai céljait. Mindemellett integrálja a legfontosabb hazai stratégiai dokumentumok, kiemelten az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) nemzeti fejlesztési céljait, valamint az EU releváns országspecifikus ajánlásokra reagáló üzeneteit is. A PM meghatározza a kapcsolódó uniós források eredményes és hatékony felhasználásának feltételeit. A Partnerségi Megállapodást az EU Bizottsága hagyja jóvá, Magyarország Kormányával folytatott egyeztetéseket követően. A Partnerségi Megállapodásban kijelölt fejlesztési irányok részleteit operatív programok rögzítik: a Strukturális Alapok és a Kohéziós Alap forrásaira épülő ágazati operatív programok és területi operatív program (OP), valamint az Európai Tengerügyi és Halászati Alap operatív programja. A Partnerségi Megállapodás hatálya alá hét (hat ágazati, egy területi) operatív program tartozik, a Közös Agrárpolitika (KAP) keretében készülő KAP stratégiai tervre külön tervezési eljárás vonatkozik”.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény alapján a megyei önkormányzatok területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. A törvényben foglalt közfeladatok ellátása során a megyei önkormányzat összehangolja a kormányzat, az önkormányzatok és a gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit, ennek keretében a tervezés és a végrehajtás során gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről.

EURÓPAI UNIÓS PROGRAMOK (VÁRHATÓ PROGRAMOK)³

A Partnerségi Megállapodás hatálya alá hét (hat ágazati, egy területi) operatív program tartozik. A hét operatív program az alábbiak szerint alakul:

- **Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz):** Az operatív program az Unió által meghatározott Intelligens Európa (PO1) szakpolitikai célkitűzéshez kapcsolódik, és a modern kihívásoknak megfelelő, lehető legmagasabb szintű elektronizált és automatizált működést biztosító közszolgáltatásokat fejleszt.
 - **1. prioritási tengely: Közzolgáltatások digitalizációja / Alcélok: 1.1 Digitális transzformáció; 1.2 Adatvezérelt közigazgatás; 1.3 Helyi közzolgáltatások digitalizációja**
 - **2. prioritási tengely: Elektronikus közzolgáltatások összehangolása / Alcélok: 2.1 Nyilvántartások közötti átjárhatóság; 2.2 Állami alkalmazásfejlesztés konszolidációja**
- **Emberi Erőforrásfejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz):** Az operatív program a negyedik szakpolitikai célkitűzést (PO4 – szociálisabb Európa) támogatja, ám kiegészítő jelleggel hozzájárul az ötödik célkitűzéshez (PO5 – a polgáraihoz közelebb álló Európa) is. Célja a szociális felzárkózás támogatása Magyarországon.
 - *1. prioritási tengely: Egészségügyi fejlesztések*
 - *2. prioritási tengely: XXI. századi köznevelés*
 - *3. prioritási tengely: Társadalmi felzárkózási fejlesztések*
 - *4. prioritási tengely: Szociális fejlesztések*
 - *5. prioritási tengely: Rászoruló személyek támogatása*
 - *6. prioritási tengely: Család- és ifjúságügyi fejlesztések*
- **Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz):** a programot teljes egészében az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra Alap (ETHAA) finanszírozza. A kohéziós politikában alkalmazott szakpolitikai célok közül az Európai Unió második szakpolitikai céljához (PO2) kapcsolódik: „Zöldebb, karbonszegény Európa”. Célja a fenntartható, innovatív technológiákat alkalmazó hazai halgazdálkodás előmozdítása, a termelői bázisok és a halgazdálkodással foglalkozó vállalkozások fejlesztése, a fogyasztók minőségi haltermékekkel való ellátása.
 - **1. Prioritási tengely: A fenntartható halászat támogatása és a vízi biológiai erőforrások megőrzése / Egyedi célkitűzések: 1. Hozzájárulás a vízi biodiverzitás és ökoszisztémák védelméhez és megőrzéséhez; 2. A hatékony halászati ellenőrzés és nyomon követhetőség, valamint a tudományos alapú döntéshozatalhoz szükséges megbízható adatok támogatása**
 - **2. prioritási tengely: A fenntartható akvakultúra tevékenységek, valamint a halászati és akvakultúra termékek feldolgozásának és marketingjének támogatása / Egyedi célkitűzések: 1. A fenntartható akvakultúra tevékenységek**

³ Az operatív programok a stratégiai program készítésének idejében még nem kerültek elfogadásra.

támogatása; 2. A halászati és akvakultúra termékek marketingjének, minőségének és hozzáadott értékének, valamint ezen termékek feldolgozásának támogatása

- **Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz):** Az operatív program az Unió által meghatározott „Zöldebb, karbonszegény Európa” (PO2) és kiemelten a „Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság” (PO3) szakpolitikai célkitűzésekhez kapcsolódik, célja a fenntartható és intelligens mobilitásra való áttérés.
 - **1. prioritási tengely: Tiszta üzemű városi-elővárosi közlekedés erősítése / Alcél: 1.1 A városi környezet biodiverzitásának, környezetbarát infrastruktúrájának megerősítése, valamint a környezetszennyezés csökkentése**
 - **2. prioritási tengely: TEN-T vasúti és regionális intermodális közlekedés fejlesztése / Alcél: 2.1 Az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliens, intelligens, biztonságos és intermodális TEN-T fejlesztése**
 - **3. prioritási tengely: Fenntarthatóbb és biztonságosabb közúti mobilitás / Alcél: 3.1 Fenntartható, az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliens, intelligens, biztonságos és intermodális TEN-T; 3.2 Fenntartható, az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliens, intelligens és intermodális nemzeti, regionális és helyi mobilitás kialakítása, ideértve a TEN-T-hez való hozzáférés javítását és a határon átnyúló mobilitást is**
- **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz):** Célja, hogy a vállalkozások technológiájukat, működésüket megújítva kedvezőbb pozíciót alakítsanak ki hazai és külföldi piacaikon, a globális értékláncokban, hozzájárulva a társadalom életszínvonalának javulásához, a foglalkoztatás bővítéséhez és a munkahelyek védelméhez, Magyarország további fenntartható gyarapodásához és az EU versenyképességének növekedéséhez.
 - **1. prioritási tengely: Vállalkozásfejlesztés, kiemelt stratégiai ágazatok fejlesztése, digitalizáció / Specifikus célok: 1.1 A kkv-k növekedés és versenyképesség előmozdítása; 1.2 A digitalizáció polgárok, vállalkozások és kormányok előnyére fordítása**
 - **2. prioritási tengely: Kutatás, fejlesztés, innováció / Specifikus célok: 2.1 A kutatási és innovációs kapacitások megerősítése, valamint előrehaladott technológiák bevezetése; 2.2 Készségfejlesztés az intelligens szakosodáshoz, ipari átalakuláshoz és vállalkozáshoz**
 - **3. prioritási tengely: Fenntartható munkaerőpiac / Specifikus célok: 3.1 A foglalkoztatásba való bejutás javítása minden munkanélküli, különösen pedig a fiatalok és a tartósan munkanélküliek, valamint az inaktív személyek számára, előmozdítva az önfoglalkoztatást és a szociális gazdaságot; 3.2 A nők munkaerőpiaci részvételének előmozdítása, a munka és a magánélet megfelelőbb egyensúlya, ideértve a gyermekgondozás igénybevételét, az egészséges munkakörnyezetet, a munkavállalók, a vállalkozások és a vállalkozók változáshoz való alkalmazkodását; 3.3 Az egész életen át tartó tanulás – különösen a készségek rugalmas fejlesztésére és az átképzésre irányuló lehetőségek – elősegítése mindenki számára, figyelembe véve a digitális készségeket, a munkaerő-piaci igényekre alapozva megfelelőbben előre jelezve a változásokat és az új készségek iránti igényeket, megkönnyítve a pályamódosítást és elősegítve a szakmai mobilitást**

- **4. prioritási tengely: Ifjúsági garancia** / *Specifikus célok: 4.1 A foglalkoztatásba való bejutás javítása minden munkanélküli, különösen pedig a fiatalok és a tartósan munkanélküliek, valamint az inaktív személyek számára, előmozdítva az önfoglalkoztatást és a szociális gazdaságot*
- **5. prioritási tengely: Felsőoktatás, szakképzés** / *Specifikus célok: 5.1 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének, eredményességének és munkaerőpiaci relevanciájának fejlesztése, a kulcskompetenciák – többek között a digitális készségek – elsajátításának támogatása céljából; 5.2 A minőségi és befogadó oktatásba és képzésbe való egyenlő bejutás és ezek elvégzése, különösen a hátrányos helyzetű csoportok számára, a kisgyermekkorai oktatástól és gondozástól az általános és a szakmai oktatáson és képzésen keresztül a felsőoktatásig, valamint felnőttoktatás és -tanulás, ideértve a tanulási mobilitás előmozdítását mindenki számára*
- **6. prioritási tengely: Turizmus, örökségvédelem** / *Specifikus célok: 6.1 Integrált társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi fejlődés, kulturális örökség és biztonság előmozdítása városi területeken; 6.2 Integrált helyi társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi fejlődés, kulturális örökség és biztonság előmozdítása, többek között vidéki és part menti területeken, közösségvezérelt helyi fejlesztés révén is*
- **Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz):** Az operatív program elsődlegesen az Unió által meghatározott A polgárokhoz közelebb álló Európa (PO5) szakpolitikai célkitűzéshez kapcsolódik. Célja a kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának területi alapú, térségi és települési fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. A program elsődlegesen a helyi önkormányzati fejlesztéseket finanszírozza, valamint szerepet vállal a kiemelt térségek és gazdasági zónák fejlesztésében és az elmaradott térségek felzárkózásának támogatásában is.
 - **1. prioritási tengely: Versenyképes megye** / *Intézkedések: 1.1 Helyi gazdaságfejlesztés támogatása; 1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások támogatása; 1.3 Helyi és térségi közszolgáltatások támogatása; 1.4 Fenntartható városfejlesztés támogatása*
 - **2. prioritási tengely: Térségfejlesztés** / *Intézkedések: 2.1 Helyi gazdaságfejlesztés támogatása; 2.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások támogatása; 2.3 Helyi és térségi közszolgáltatások támogatása*
 - **3. prioritási tengely: Turizmus, helyi turisztikai fejlesztések**
 - **4. prioritási tengely: Területi humán fejlesztések**
 - **5. prioritási tengely: Budapesti infrastrukturális fejlesztések** / *Intézkedések: 5.1 Kormányzati hatáskörű kiemelt projektek - zöldfelületi fejlesztések; 5.2 Budapesti önkormányzatokkal egyeztetett tartalom, pályázatos konstrukciók*
 - **6. prioritási tengely: Budapesti humán fejlesztések** / *Intézkedések: 6.1 Az országos humánfejlesztési programok budapesti „elemei”; 6.2 Budapesti önkormányzatokkal egyeztetett tartalom, pályázatos konstrukciók*
- **Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz):** Célja a globális kihívásokra, így az éghajlatváltozásra, a környezetszennyezésre, a biológiai

sokféleség csökkenésére, a természeti erőforrások túlzott kihasználására adható válaszok kidolgozása.

- **1. prioritási tengely: Vízgazdálkodás, katasztrófakockázat csökkentés /**
Intézkedések: 1.1 Katasztrófakockázat csökkentés éghajlatváltozás; 1.2 Vízgazdálkodás
 - **2. prioritási tengely: Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság /**
Intézkedések: 2.1 Fenntartható vízi közmű rendszerek; 2.2 Települési zöld infrastruktúra; 2.3 A körforgásos gazdaságra való átállás
 - **3. prioritási tengely: Környezet- és természetvédelem /**
Intézkedések: 3.1 Környezetvédelem; 3.2 Természetvédelem
 - **4. prioritási tengely: Megújuló energiagazdaság /**
Intézkedések: 4.1 Energiahatékonysági intézkedések előmozdítása; 4.2 A megújuló energiák ösztönzése; 4.3 Intelligens energiarendszerek, -hálózatok és -tárolás fejlesztése; 4.4 Éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás
 - **5. prioritási tengely: Igazságos átmenet**
- **Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF):** Az Európai Unió nyújtotta Helyreállítási Alap megadja a lehetőséget arra, hogy a tagállamok a koronavírus okozta járvány következményeit enyhítsék, és újra növekedési pályára állhassanak. Az uniós eszköz főként állami beruházások és reformok felgyorsítását célozza meg. Az RRF által nyújtott támogatások, hitelek közvetlen kedvezményezettjei a tagállamok, akik a forrásokat a kiadásoktól függetlenül, teljesítmény alapon tudják lehívni. A helyreállítást a következő pilléreken alapuló intézkedések hivatottak fokozni:
 - **1. Zöld átállás**
 - **2. Digitális transzformáció**
 - **3. Intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés** (beleértve a gazdasági kohéziót, a foglalkoztatást, a termelékenységet, a versenyképességet, a kutatást, a fejlesztést és az innovációt, valamint az erős kis- és középvállalkozásokat magában foglaló, jól működő belső piacot)
 - **4. Társadalmi és területi kohézió**
 - **5. Egészségügy, valamint gazdasági, társadalmi és intézményi reziliencia, többek között a válsághelyzetekre való felkészültség és a válsághelyzetekre való reagálási képesség növelése céljából**
 - **6. A következő generációra, a gyermekekre és a fiatalokra – így például az oktatásra és a készségekre – vonatkozó szakpolitikák**

A tagállamoknak úgynevezett tagállami terveket (pályázatot) kell benyújtaniuk az Európai Unió Bizottságának az RRF források lehívására. A tervnek részleteznie kell, hogy hogyan ad átfogó választ a válság okozta társadalmi, gazdasági helyzetre és ezzel együtt hogyan járul hozzá a hat pillérhez. A Helyreállítási és Alkalmazkodási Terv Magyarországon 9 komponensből áll. A program finanszírozásához szükséges becsült forrásigény 5760 milliárd forint. A program költségvetésének közel egyharmada közlekedésfejlesztést, míg egyhatod része az egészségügy fejlesztését érinti.

- **A.) Demográfia és köznevelés:** Magyarország célja a gyermekvállalási kedv és a hazai lakosságszám növelése az ezt elősegítő család-, adó- és egészségpolitikai eszközök révén. Célul tűzi ki a fiatal generációk XXI. századi követelményeknek megfelelő, nemzeti alapokon álló, minőségi oktatásának biztosítása.
- **B) Egyetemek megújítása:** A felsőoktatási és a felnőttképzési rendszerek, valamint az ehhez kapcsolódó szakképzés megújításával célunk, hogy a magyar egyetemek Európa legmagasabb színvonalú oktatási, tudományos, innovációs és kulturális központjaivá, a helyi közösség és a gazdaság- és kutatásfejlesztés motorjává váljanak.
- **C) Felzárkózó települések és régiók:** Célkitűzés a fejlődésben lemaradt települések és régiók teljes körű fejlesztése a munka és a tanulás lehetőségeinek bővítésével.
- **D) Vízgazdálkodás:** A magyarországi felszíni és a felszín alatti vízkészletek védelme és a vízgazdálkodás megújítása, versenyképességének és jövedelemtermelő képességének növelése. Kívánatos a klímaváltozás mezőgazdasági termelésre gyakorolt negatív hatásainak ellensúlyozása.
- **E) Fenntartható, zöld közlekedés:** Hazai célkitűzés Magyarország összes települését egy nemzeti közlekedési rendszerbe kapcsoljuk össze, valamint a települési, regionális, városközi és az áruszállítási útvonalakat azok bővítésével, minőségi megújításával és klímabarát technológiák elterjesztésével fejlesszük.
- **F) Energetika (zöld átállás):** A komponens lényege, hogy Magyarország energiafüggetlenségének erősítése, az energetikai önállóság és önrendelkezés növelése, az energiaszektor korszerűsítése, az energetikai rendszerek hatékonyságának növelése és a digitalizáció elősegítése. További célunk az energiaszektor szén-dioxid-kibocsátásának csökkentése, a Magyarország által vállalt klímavédelmi célok teljesítése.
- **G) Körforgásos gazdaság:** Elérendő cél, hogy csökkentsük a háztartások és a gazdaság által termelt hulladék mennyiségét, és fokozzuk a fejlett technológiákon alapuló környezetbarát újrahasznosítását.
- **H) Digitalizáció:** Hazai célkitűzés a korszerű technológiákon és informatikai hálózatokon alapuló hatékony és versenyképes gazdasági, államigazgatási, oktatási és egészségügyi rendszerek kiépítése és fejlesztése.
- **I) Egészségügy:** Hazánk célja a magyarok általános egészségi állapotának folyamatos javítása az egészségügyi szolgáltatások színvonalának emelésével és az infrastrukturális, humán erőforrás és informatikai feltételek fejlesztésével.

HAZAI TÁMOGATÁSI PROGRAMOK

- HEPA Magyar Exportfejlesztési Ügynökség Nonprofit Zrt. támogatásai,
- Irinyi-terv iparstratégiai támogatási program pályázat,
- Jelenlét program,
- Kisfaludy Program,
- Közfoglalkoztatási program,
- Magyar Falu Program,
- Modern Városok Program,
- Nemzeti Együttműködési Alap pályázatok,
- Nemzeti Környezetvédelmi Program keretében meghirdetett támogatások,
- Nemzeti Kulturális Alap pályázatai,
- Népi Építészeti Program,
- NKFIH innovációs és kutatási pályázatok,
- OFA Nonprofit Kft. pályázatai,
- Országfásítás Program,
- Széchenyi Hitelprogram, MNB hitelprogram,
- Tanyaprogram,
- Útravaló pályázatok, Nemzeti Tehetség Program,
- Zrínyi 2026 Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program.

MONITORING ÉS ÉRTÉKELÉSI TERV

INDIKÁTOROK BEMUTATÁSA TÁBLÁZATOS FORMÁBAN

Indikátor megnevezése	Adat forrása	Bázisév	Mértékegység	Mérés gyakorisága
1. prioritás: Társadalmi kohézió				
A programba bevont települések száma	Adatgyűjtés	2021	települések száma	Évente
A megye lakónépességének változása a bázisévhez (2020) képest	KSH	2020	Százalék	Évente
Tartósan (legalább fél éve munkanélküliek aránya) a bázisévhez (2020) képest	NFSZ	2020	Százalék	Évente
Aktív mozgásba bevontak száma a bázisévhez képest (2020)	Adatgyűjtés	2020	fő	Évente
Közösségi programok száma a bázisévhez képest (2020)	Adatgyűjtés	2020	db	Évente
2. prioritás: Munkerőpiacra való felkészítés				
A programban elért munkavállalók száma	Adatgyűjtés	2021	munkavállalók száma	Évente
A legfeljebb 8 osztály végzettek aránya a teljes népességen belül Fejér megyében	KSH	2021	Százalék	Évente
3. prioritás: Emberi erőforrások minőségi fejlesztése				
Korai iskolaelhagyók aránya Fejér megyében	Adatgyűjtés	2021	Százalék	Évente
Vándorlási egyenleg (elvándorlás és odavándorlás különbözete)	KSH	2021	Fő	Évente

A támogatott egészségügyi létesítményeket igénybe vevő személyek éves száma	Adatgyűjtés	2020	Fő	Évente
4. prioritás: Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása (területi prioritás)				
Korai iskolaelhagyók aránya Dél-Fejérben	Adatgyűjtés	2021	Százalék	Évente
Vándorlási egyenleg (elvándorlás és odavándorlás különbözete) Dél-Fejérben	KSH	2021	Fő	Évente
Fejlesztések által érintett településeken az ingatlanérték változása	Adatgyűjtés	2027	Forint	Fejlesztések által érintett településeken az ingatlanérték változása
Felújított vagy megépített utak, kerékpárutak változása a bázisévhez képest (2020)	Adatgyűjtés	2020	km	Évente
5. prioritás: Természeti környezet védelme				
A programba bevont települések száma	Adatgyűjtés	2021	települések száma	Évente
Környezetvédelemhez és természetvédelemhez kapcsolódó projektek száma	Adatgyűjtés	2021	db	2021, 2027
6. prioritás: Klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fokozása				
A programba bevont települések száma	Adatgyűjtés	2021	települések száma	Évente
Az ÜHG kibocsátás becsült csökkenése CO2 egyenértéken	Adatgyűjtés	2020	kt/év	Évente
7. prioritás: Települési épített környezet fejlesztése				
A programba bevont települések száma	Adatgyűjtés	2021	települések száma	Évente
Megújult közösségi terek és közművelődési intézmények száma	Adatgyűjtés	2021	db	Évente

Fejlesztett városi közlekedéssel érintett lakosság száma	Adatgyűjtés	2021	fő	Évente
8. prioritás: Kulturális, történelmi és természeti örökségek ápolása				
A programba bevont települések száma	Adatgyűjtés	2021	települések száma	Évente
Megújult közművelődési intézmények száma	Adatgyűjtés	2021	db	Évente
A támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése	Adatgyűjtés	2021	db	Évente
9. prioritás: Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása				
A programban részvevő vállalkozások száma	Adatgyűjtés	2021	vállalkozások száma	Évente
Aggregált iparüzési adóbevétel alap változása a m-egyei településeken	Adatgyűjtés	2021	Forint	Évente
10. prioritás: Vállalkozások K+F+I teljesítményének növelése				
A programban részvevő vállalkozások száma	Adatgyűjtés	2021	vállalkozások száma	Évente
1000 lakosra jutó K+F ráfordítások összege	Adatgyűjtés	2021	Forint	Évente
11. prioritás: Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések turisztikai fejlesztése (területi prioritás)				
A programban részvevő vállalkozások száma	Adatgyűjtés	2021	vállalkozások száma	Évente
A programba bevont települések száma	Adatgyűjtés	2021	települések száma	Évente

SZENT ISTVÁN FEJLESZTÉSI PROGRAM

FEJÉR MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAM 2021-2027 OPERATÍV RÉSZ

TERVEZÉS HÁTTERE

A megyei szintű területfejlesztési tervezési dokumentumok körét, tartalmát, felépítését a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) számú Kormányrendelet szabályozza részletesen. A rendeletet szükséges alkalmazni a 2021-2027-es tervezési időszakra történő felkészülés során, így ennek megfelelően készül el Fejér megye területfejlesztési koncepciója, valamint a megyei területfejlesztési program.

A 2020-ban megkezdett és megújított Fejér Megyei Területfejlesztési Koncepcióban szerepelnek a megye hosszútávra szóló átfogó céljai, stratégiai céljai, valamint horizontális céljai, illetve a 2030-as időszakig szóló jövőképe. Ennek alapján kezdődött meg a területfejlesztési programozás: a stratégiai program, és az operatív program elkészítése.

A területfejlesztési program stratégiai programrésze és operatív programrésze közötti logikai kapcsolat szerint a stratégiai program kijelöli a megyei stratégiai fejlesztési prioritásokat, melyeket az operatív program bont le operatív szintű fejlesztési javaslatokra, beavatkozási területekre. Az operatív program a területi fejlesztési igényekhez hozzárendeli a lehetséges finanszírozási forrásokat, elsődlegesen az európai uniós operatív programokat (azok prioritásait), definíció szerint továbbá kitér a hazai támogatással megvalósuló programok bemutatására is. A megyei területfejlesztési program operatív programrészében szereplő, területi operatív programhoz kötődő fejlesztések képezik az alapját a megyei integrált területi program tartalmának is.

A 2021-2027-es tervezési időszakra való felkészülés jegyében Fejér megye 2020-ban megkezdte a fejlesztési és projektötletek összegyűjtését, illetve pontosabb kidolgozását, amelyek során a korábbi évek eredményeinek tapasztalatai is beépítésre kerültek. Az operatív program indikatív jelleggel tartalmazza a Területfejlesztési Koncepció Javaslattevési szakaszában meghatározott átfogó, stratégiai, valamint a horizontális célokhoz illeszkedő fejlesztési elképzeléseket, projekteket.

Az operatív program tervezési időszakában, 2020. decemberében rendelkezésre álló jogszabályi keretek a következők:

- 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól
- 1023/2019. (II. 11.) Korm. határozat a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó európai uniós kohéziós források versenyképességet növelő felhasználásának tervezéséről

A Fejér Megyei Területfejlesztési Program – Operatív Program szerkezetét tekintve követi a 218/2009. (X. 6.) számú Korm. rendeletben meghatározott formát, valamint a Pénzügyminisztérium által 2020. október 6-án megjelentetett, „*Útmutató a megyei önkormányzatok, a főváros és a kiemelt térségi fejlesztési tanácsok számára a területfejlesztési program elkészítéséhez*” című dokumentumban megadott szempontokat. Az operatív program kidolgozásakor figyelembe vettük a Pénzügyminisztérium által előzetesen, munkaközi verzióként rendelkezésre bocsátott „*Útmutató a megyék Integrált Területi Programjainak kidolgozásához és megvalósításához 2021-2027*” című dokumentumot.

TÁMOGATÁS SEGÍTSÉGÉVEL MEGVALÓSÍTANDÓ PROGRAMOK

EURÓPAI UNIÓS TÁMOGATÁS FELHASZNÁLÁSÁVAL TERVEZETT PROGRAMOK

A Fejér Megyei Területfejlesztési Program a finanszírozás tekintetében jelentős mértékben támaszkodik az európai uniós források felhasználására. A 2021-2027-es időszakra vonatkozóan Magyarországon a következő 7 operatív program határozza meg az Európai Uniós források kihelyezését.⁴

Operatív program neve		Tervezett prioritások
Digitális Megújulás Operatív Program	DIMOP Plusz	<ol style="list-style-type: none"> 1) Közszolgáltatások digitalizációja 2) Elektronikus közszolgáltatások összehangolása
Emberi Erőforrásfejlesztési Operatív Program	EFOP Plusz	<ol style="list-style-type: none"> 1) Egészségügyi fejlesztések 2) XXI. századi köznevelés 3) Társadalmi felzárkózási fejlesztések 4) Szociális fejlesztések 5) Rászoruló személyek támogatása 6) Család- és ifjúságügyi fejlesztések
fejlesztésiMagyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz	MAHOP Plusz	<ol style="list-style-type: none"> 1) A fenntartható halászat támogatása és a vízi biológiai erőforrások megőrzése 2) A fenntartható akvakultúra tevékenységek, valamint a halászati és akvakultúra termékek feldolgozásának és marketingjének támogatása
Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz	IKOP Plusz	<ol style="list-style-type: none"> 1) Tiszta üzemű városi-elővárosi közlekedés erősítése 2) TEN-T vasúti és regionális intermodális közlekedés fejlesztése 3) Fenntarthatóbb és biztonságosabb közúti mobilitás
Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz	GINOP Plusz	<ol style="list-style-type: none"> 1) Vállalkozásfejlesztés, kiemelt stratégiai ágazatok fejlesztése, digitalizáció 2) Kutatás, fejlesztés, innováció 3) Fenntartható munkaerőpiac 4) Ifjúsági garancia 5) Felsőoktatás, szakképzés 6) Turizmus, örökségvédelem
Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz	TOP Plusz	<ol style="list-style-type: none"> 1) Versenyképes megye 2) Térségfejlesztés 3) Turizmus, helyi turisztikai fejlesztések 4) Területi humán fejlesztések 5) Budapesti infrastrukturális fejlesztések 6) Budapesti humán fejlesztések
Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz	KEHOP Plusz	<ol style="list-style-type: none"> 1) Vízgazdálkodás, katasztrófakockázat csökkentés 2) Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság 3) Környezet- és természetvédelem 4) Megújuló energiagazdaság 5) Igazságos átmenet

⁴ 2020. október 29-én társadalmi egyeztetésre bocsátott információk alapján.

A Pénzügyminisztérium útmutatója alapján Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) néven a 2021-2027-es időszakban is meghatározásra kerül decentralizált, a területi alapú fejlesztéseknek teret adó operatív program. Fontos kiemelni, hogy a TOP Plusz a 2021-2027-es időszakban a következő elvek mentén támogatja a helyi törekvéseket:

- elsődlegesen a helyi önkormányzati fejlesztéseket finanszírozza,
- a fejlesztési tematikája kiterjed a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a települési infrastruktúra településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére,
- a kiemelt térségekben ezeket a fejlesztéseket térségi alapon összehangolja és ezeken túlmenő térség specifikus fejlesztéseket is finanszírozhat,
- fenntartható városfejlesztési intézkedése keretében a helyi fejlesztési stratégiájuk alapján kiválasztott városok a fenti fejlesztéseket integrált helyi városfejlesztési programokban valósíthatják meg,
- szerepet vállal a helyi jelentőségű turizmus fejlesztésében,
- szerepet vállal a komplex programmal fejlesztendő járásokban, helyi társadalmi felzárkózási programok támogatásában.

KÖZPONTI EU TÁMOGATÁSOK

Fejér megye területi elhelyezkedéséből kifolyólag nem vesz részt határmenti együttműködési programokban az EU-ban, ugyanakkor két transznacionális programban jogosult a pályázásra. Fejér megye számára a következő határokon átnyúló, nemzeteket átfogó és régiók közötti együttműködések nyújthatnak Európai Unió központi fejlesztési forrást a 2021-2027-es tervezési időszakban:

- Interreg Central Europe / Közép-Európa területi együttműködési program⁵
- Interreg Danube / Duna Transznacionális Program⁶
- ESPON⁷
- Urbact IV.⁸
- Interact IV.⁹

Ezen felül továbbá a minden tagállam számára elérhető központi forráskeret tekintetében is nyújthatók be pályázatok a megyéből. Így a települések és a helyi szervezetek számára kiemelten fontos programok a következők:

- Erasmus+
- Creative Europe
- European Solidary Corps
- The Citizenship, Equality, Rights and Values programme (CERV)

⁵ A közép-európai területi együttműködés az innováció, a karbonszegény gazdaság, a környezetvédelem, a kultúra és a közlekedés terén tapasztalható regionális kihívásokra válaszul alkalmazott intelligens megoldások megvalósításának katalizátora.

⁶ A Duna Transznacionális Program támogatja a területi politikák integrálását számos, az Európai Duna Régió Stratégia (EDRS) prioritásaihoz köthető területen.

⁷ Az ESPON 2020 együttműködési program célja az uniós kohéziós politika hatékonyságának javítása, és az európai strukturális és beruházási alapok alá tartozó egyéb ágazati politikák és programok, valamint a nemzeti és regionális területfejlesztési politikák támogatása.

⁸ A fenntartható városfejlesztés előmozdítására szolgáló európai uniós csere- és oktatási program.

⁹ A program célja, hogy a tapasztalatok megosztásának, a helyes gyakorlatok átadásának és az innovatív megközelítések terjesztésének ösztönzésével növelje a kohéziós politika hatékonyságát a területi együttműködési programok és partnerek között.

- Horizon Europe
- LIFE program

A 2021-27-es időszakra vonatkozó Interreg Europe program első egyeztetési dokumentuma 2020. szeptemberében került közzétételre¹⁰. A program egy specifikus célt határoz meg a következő időszakra: jobban együttműködő kormányzást („a better cooperation governance”). A tematikus célkitűzések az Európai Bizottság 2021-2027-es időszakra vonatkozó kohéziós célkitűzéseivel egyeznek meg, azaz:

- Intelligensebb Európa
- Zöldebb, karbonszegény Európa
- Jobban összekapcsolódó Európa
- Szociálisabb Európa
- A polgáraihoz közelebb álló Európa

A COVID-19 válsághelyzetre reagálva az Európai Unió helyreállítási tervet dolgozott ki, amely az EU 2021-27-es költségvetésre is hatással volt. Az Európai Tanács 2020. júliusában elfogadott egy COVID-19 gazdasági helyzetre reagáló helyreállítási alapot (Next Generation EU). Ezen belül célzottan tagállami (RRF – Helyreállítási és Reziliencia Eszköz) és központi források is helyet kaptak. Fontos kiemelni ugyanakkor, hogy egyes központi források – úgy, mint a Méltányos Átállást Támogató Alap, a Horizont Europe kutatási program, InvestEU beruházás finanszírozási program, a vidékfejlesztési támogatási program - kerete jelentősen csökkent. Más források - úgy, mint a bajba jutott cégeknek szóló támogatási program (Solvency Support Instrument), az egészségügyi ellenálló képesség javítására szolgáló HealthEU program, szomszédsági fejlesztési és nemzetközi együttműködési eszköz (NDICI) - pedig befagyasztásra is kerültek.

Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF)

Az eszköz bemutatása a Területfejlesztési Program Stratégiai részében található, a „A végrehajtás és a finanszírozás intézményi és eljárásrendi rendszerének átfogó bemutatása” fejezetben.

RELEVÁNS HAZAI TÁMOGATÁSI PROGRAMOK

Az Európai Unió forrásokon túl a Fejér Megye Területfejlesztési Program megvalósítása során hazai forrásokra is támaszkodik. Így – a teljesség igénye nélkül – különösen a következő támogatási programok felhasználása javasolt:

- HEPA Magyar Exportfejlesztési Ügynökség Nonprofit Zrt. támogatásai
- Irinyi-terv iparstratégiai támogatási program pályázat
- Jelenlét program
- Kisfaludy Program
- Közfoglalkoztatási program
- Magyar Falu Program
- Modern Városok Program
- Nemzeti Együttműködési Alap pályázatok
- Nemzeti Környezetvédelmi Program keretében meghirdetett támogatások
- Nemzeti Kulturális Alap pályázatai

¹⁰ https://www.interregeurope.eu/fileadmin/user_upload/documents/Programming_Committee/2021-2027_Interreg_Europe_Cooperation_Programme.pdf

- Népi Építészeti Program
- NKFIH innovációs és kutatási pályázatok
- OFA Nonprofit Kft. pályázatai
- Országfásítási Program
- Széchenyi Hitelprogram, MNB hitelprogram
- Tanyaprogram
- Útravaló pályázatok, Nemzeti Tehetség Program
- Zrínyi 2026 Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program
- Nemzeti Kastély- és Várprogram

ORSZÁGOS JELENTŐSÉGŰ BERUHÁZÁSOK

Kiemelt, országos jelentőségű fejlesztések Fejér megye társadalmi-gazdasági fejlődésének előmozdítása, valamint a megyét magába foglaló közép-dunántúli térség területi és társadalmi kohéziójának erősítése érdekében:

- Az észak-déli irányú kapcsolatot biztosítja Budapest-Dunaújváros-Pécs-Horvátország között az M6-os autópálya országhatárig történő kiépítése.
- 13., 81., 63. sz. főutak 2x2 sávós, emelt szintű, gyorsforgalmi úttá fejleszthető kiépítése Komárom – Mór – Székesfehérvár – Sárbogárd között
- M8-as gyorsforgalmi útszakasz megépítése M7/Enying – Sárbogárd – Dunaújváros között, amely összeköti a 8-as főutat Kecskemét felé.
- M1 autópálya 2x3 sávra bővítése Budapest és Bicske (nyugat csp.) között
- Budapest-Pécs vasútvonal fejlesztése
- Székesfehérvár-Boba vasútvonal fejlesztése (kapcsolat a koperi kikötővel)
- Budapest-Varsó gyorsvasút fejlesztése
- V0 Budapestet délről elkerülő vasútvonal fejlesztése
- Fejér Megyei Szent György Egyetemi Oktató Kórház fejlesztése
- Árpád-ház program turisztikai fejlesztései (Székesfehérvár)
- Váli Örökség turisztikai célú fejlesztése
- Dél-koreai SK Innovation zöldmezős beruházása a kapcsolódó egyéb fejlesztésekkel Iváncsán
- Séd-Nádor-Gaja vízrendszer rehabilitációja II. ütem
- Óbudai Egyetem Székesfehérvári Campusának fejlesztése (technológiai kutatóközpont létrehozására, amelynek egyik objektuma az egyetemen lesz, a másik Székesfehérvár-Börgönd repülőtérenél, utóbbi a repülést érintő kutatás-fejlesztések helyszíne lesz)
- A nukleáris ipar hazai és nemzetközi tudásszolgáltatási platformjának kialakítása a Dunaújvárosi Egyetemen

TERVEZETT FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK MEGYEI PRIORITÁSOK SZERINTI CSOPORTOSÍTÁSBAN

Fejér Megye 2030-ig tartó Területfejlesztési Konceptiója 2021-ben került megújításra. A meghatározott megújított célok és prioritások rendszerét az alábbi táblázat mutatja be.

Jövőkép 2013-2030		FEJÉR MEGYE Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése					
Átfogó célok (2013-2030)	I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség			II. Élhető megye és települések		III. Innovatív és fejlődő gazdaság	
Stratégiai célok 2021-2027	I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése	I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	I.3 Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye	II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, , zöldebb Fejér megye	III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	III.2 Gazdasági környezet fejlesztése
Területi célok 2021-2027	T.1 Fenntartható városok			T.2 Mezőföld Program (Dél-Fejér)		T.3 Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések	
Horizontális elvek és célok	7) Város – vidék együttműködésének erősítése 8) A fejlesztési programok hatékonyságának növelése 9) Fenntarthatóság 10) Esélyegyenlőség 11) Foglalkoztatás növelése 12) A klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése						

Fejér Megye Területfejlesztési Koncepciója alapján a megye 11 fejlesztési prioritáson keresztül tervezi a Koncepció megvalósítását a 2021-2027-es időszakra vonatkozólag. Ezek a prioritások a következők:

- I. Társadalmi kohézió, elérhető közszolgáltatások
- II. Munkaerőpiacra való felkészítés
- III. Emberi erőforrások minőségi fejlesztése
- IV. Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása (területi prioritás)
- V. Természeti környezet védelme
- VI. Klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fokozása
- VII. Települési épített környezet fejlesztése
- VIII. Kulturális és történelmi örökségek ápolása
- IX. Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása
- X. Vállalkozások K+F+I teljesítményének növelése
- XI. Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések turisztikai fejlesztése (területi prioritás)

A Pénzügyminisztérium által kiadott útmutató szerint meghatározott szerkezetben, a következő szempontok mentén mutatjuk be az egyes prioritásokat:

- Melyek azok a helyzetelemzés során feltárt tényezők, problémák, amelyekre az adott prioritás reagálni kíván?
- Milyen módon kapcsolódik az adott prioritás a területfejlesztési koncepció stratégiai céljaihoz, illetve az EU 2021-2027-es időszakra vonatkozó szakpolitikai célkitűzéseihez?
- Melyek azok a legfontosabb Területi Koncepcióba foglalt célok, melyek elérését a prioritás megvalósítása biztosítja?
- Melyek a prioritás keretében tervezett intézkedések?
- Mi a tervezett intézkedések területi relevanciája?
- Milyen fejlesztési projekteken¹¹ keresztül valósulnak meg az intézkedések (indikatív felsorolás)?
- Mekkora az a becsült forrástömeg, amely szükséges az intézkedések megvalósításához, és milyen finanszírozó források vehetők igénybe?
- Mely szervezetek lehetnek az intézkedések főbb kedvezményezettjei, a lebonyolításban közreműködő szereplők, illetve miképp határozhatók meg a főbb érintett célcsoportok?
- Milyen pénzügyi ütemezés mellett várható az intézkedések megvalósulása?
- Milyen mérhető és számszerűsíthető indikátorokkal lehet az adott prioritás keretében tervezett prioritások hatékonyságát mérni?

¹¹ A fejlesztési projektek listája és költségbecslése többkörös projektgyűjtés eredményeképp kerültek összeállításra. Tartalmaz minden beérkezett fejlesztési elképzelést, valamint ezeken felül a szakértői becsléssel prognosztizált további fejlesztési igényeket.

I. TÁRSADALMI KOHÉZIÓ, ELÉRHETŐ KÖZSZOLGÁLTATÁSOK

Prioritáshoz kapcsolódó célok

Kapcsolódó EU célkitűzések

A társadalmi kohéziót célzó projektek a helyi közösségek fejlesztését, a népesség- és munkaerő-megtartó erő növelését, a foglalkoztathatóság javítását célozzák meg. Ez alapján a következő EU-s célkitűzésekhez kapcsolódik a prioritás:

4. Szociálisabb Európa: a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával

5. A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Uniószerterte való támogatása révén.

Kapcsolódás a Területfejlesztési Konceptió stratégiai célkitűzéseivel

Átfogó célok:

- Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség
- Élhető megye és települések

Stratégiai célok:

- I.3 Területi különbségek mérséklése
- II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése

A prioritás területi fókuszát a teljes megye jelenti, kivéve a szociális rehabilitációs célú fejlesztéseket, mivel ezen terület esetén a fejlesztendő periférikus térségekre (Dél-Fejér) a IV. prioritás vonatkozik, komplex fejlesztési programok megvalósítása mellett.

Prioritás keretében elérendő célok

A társadalmi kohézió érdekében szükséges intenzíven beruházni a területi humánfejlesztésekbe, biztosítani az egészségügyi és szociális alapszolgáltatások, a társulási rendszerek stabil működését, valamint csökkenteni a társadalmi leszakadást, kirekedést. A prioritás célja, hogy megerősödjenek a helyi közösségek, a térség népesség- és munkaerő-megtartó ereje növekedjen, területileg függetlenül könnyen elérhetővé váljanak a közzolgáltatások, a közművelődési, sport, szabadidős és egészséges életmódra nevelő infrastruktúrák.

Prioritás részletes tartalmának bemutatása

Prioritás neve:	Társadalmi kohézió, elérhető közszolgáltatások							
Fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1. Helyi és kisközösségi identitás erősítése, szolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztés								
Innovatív városfejlesztési tevékenységek (pl. közösségfejlesztés, kultúra, helyi gazdaság, közbiztonság témakörökben)	megye egész területe	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok, intézményeik	lakosság	2021-2027	15.700	TOP+1. és 3. prioritás, egyéb EU-s programok (pl. DIMOP+), és egyéb hazai programok (pl. Modern Városok Program, Magyar Falu Program), Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA)	A programba bevont települések száma A megye lakónépességének változása a bázisévhez (2020) képest	igen
Okos megye, okos város, okos település, okos térség fejlesztések (IKT jellegű fejlesztések)	megye egész területe	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Kormányhivatal	lakosság	2021-2027	2.100			igen
Közösségi terek (közösségi ház, játszótér, közös használatú települési területek, templom, temető, ravatalozó) megújítása, fejlesztése	megye egész területe	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok, intézmények Egyházak Nonprofit szervezetek,	lakosság	2021-2027	12.200			igen
2. Közszolgáltatások fejlesztése és azok elérhetőségének javítása, megyei szintű felzárkóztatása								
Bölcsődei és óvodai ellátás fejlesztése	megye egész területe	Települési önkormányzatok	kisgyermekes családok	2021-2027	10.500	TOP+1. és 3. prioritás, egyéb EU-s programok (pl. DIMOP+) és egyéb hazai programok (pl. Modern Városok Program, Magyar Falu Program, Nemzeti Kulturális Alap támogatásai)	A programba bevont települések száma	igen
Közművelődési intézmények fejlesztése	megye egész területe	Települési önkormányzatok és intézményeik	lakosság	2021-2027	2.700			igen
Közösségi programok, kulturális sokszínűség erősítése	megye egész területe	Helyi önkormányzatok és intézményeik	lakosság turisták	2021-2027	1000			igen
Egyéb közszolgáltatások (pl. falugondnoki szolgáltatás, hivatali épület, közbiztonság)	megye egész területe	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Kormányhivatal	lakosság	2021-2027	960			igen

3. A közösségi és látványsporthoz, valamint a rendszeres testmozgáshoz kapcsolódó fejlesztések								
A lakosság egészségfejlesztő testmozgásban gazdag életvezetését támogató sport és szabadidős infrastruktúra (pl. szabadtéri sportpálya, sportcsarnok, tanuszoda) fejlesztése	megye egész területe	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Nonprofit szervezetek, Sportszervezetek, egyesületek	lakosság	2021-2027	7.700	TOP+1. és 3. prioritás, egyéb EU-s programok (pl. EFOP+) és hazai programok (pl. Modern Városok Program, látvány-csapatsport támogatás, Nemzeti Tehetség Program)	A programba bevont települések száma	igen
Kisgyermekkorai, óvodai mozgásfejlesztést célzó fejlesztések	megye egész területe	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Sportszervezetek, egyesületek	lakosság	2021-2027	200			igen
Általános iskolai és középfokú oktatás iskolán kívüli eszközökkel történő kiegészítésének fejlesztése (sportszervezetek, sportszövetségek programjaiba való bekapcsolódás ösztönzése)	megye egész területe	Tankerületi központok Sportszervezetek, egyesületek	lakosság, sportolók, sportot szerető	2021-2027	500			igen
A megyei felsőoktatási intézmények részvételének ösztönzése az intézményi és lakossági szabadidősportot, egészségnevelést támogató programok megvalósításában	megye egész területe	Felsőoktatási intézmények, azokat működtető alapítványok, Hallgatói Önkormányzatok Sportszervezetek, egyesületek	lakosság, sportolók, sportot szerető	2021-2027	200			igen
Sportrendezvények támogatása, sportszervezetek eszközbeszerzései	megye egész területe	Nonprofit szervezetek, Sportszervezetek, egyesületek Helyi önkormányzatok Sporttal foglalkozó gazdasági társaságok	sportolók, sportot szerető	2021-2027	200			igen

4. Társadalmi felzárkózás, népesség megtartása								
Települési komplex felzárkóztató programok	megye egész területe – kivéve IV. prioritás alá tartozó területek	Települési önkormányzatok és intézményeik Kormányhivatal	lakosság leszakadó társadalmi csoportok	2021-2027	3.500	TOP+1. és 3. prioritás, egyéb EU-s programok (pl. EFOP+) és egyéb EU és hazai programok (pl. OFA programok)	A programba bevont települések száma Tartósan (legalább fél éve munkanélküliek aránya) a bázisévhez (2020) képest	igen
Társadalmi innováció, komplex, helyben kialakított fejlesztések	megye egész területe – kivéve IV. prioritás alá tartozó területek	Települési önkormányzatok és intézményeik Nonprofit szervezetek Kormányhivatal	lakosság leszakadó társadalmi csoportok	2021-2027	1000			igen

Együttműködés keretében tervezett fejlesztések

Prioritás keretében tervezett intézkedések megnevezése
<ul style="list-style-type: none"> • Helyi és kisközösségi identitás erősítése, szolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztés • Közszolgáltatások fejlesztése és azok elérhetőségének javítása, megyei szintű felzárkóztatása • A közösségi és látványsporthoz, valamint a rendszeres testmozgáshoz kapcsolódó fejlesztések • Társadalmi felzárkózás, népesség megtartása
Tervezett fejlesztések tartalmának és indokoltságának összefoglalása
<p>Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiójának Helyzetelemző munkarésze alapján a következő tényezők indokolják társadalmi kohézió, elérhető közszolgáltatások célkitűzéseinek megvalósítására irányuló fejlesztéseket:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az elmúlt tervezési időszak beavatkozásai ellenére a kiterjedt társadalmi, foglalkoztatottsági, gazdasági, infrastrukturális szempontból hátrányos helyzetű periférikus térségek. (Dél-Fejér). • A Győr-Tatabánya-Komárom-Mór-Székesfehérvár-Dunaújváros-Paks-Kecskemét ipari/logisztikai nagyklaszterek közötti innováció orientált, K+F, közlekedési hálózatok fejlesztése. • A helyi termékek előállításával, rövid ellátási láncokkal, a helyi gazdaság „újrafelfedezésével”, térségi autonómiával kapcsolatos attitűdök erősödése az intézményi szereplők és a lakosság szempontjából.
Területi hatókör
<p>A prioritás területi fókuszát a teljes megye jelenti. Ugyanakkor a társadalmi felzárkózás intézkedései esetében a hátrányos helyzetű periférikus térségek (Dél-Fejér) területére a IV. prioritás vonatkozik.</p>
Jellemző kedvezményezettek
<ul style="list-style-type: none"> • Helyi önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok • Kormányhivatal • Tankerületi központok • Nonprofit szervezetek • Egyházak • Sport szervezetek, egyesületek • Vállalkozások • Felsőoktatási intézmények, azokat működtető alapítványok, hallgatói önkormányzatok • Sporttal foglalkozó gazdasági társaságok
Fő célcsoport
<ul style="list-style-type: none"> • térség munkavállalói • lakosság • kisgyermekes családok • sportolók és sportszeretők • települési szolgáltató intézmények • leszakadó társadalmi csoportok

Forrásigény és forrásösszetétel
<p>58,5 milliárd Forint</p> <p>Finanszírozó forrás:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TOP+1. és 3. prioritás, • EFOP+, • DIMOP+, • egyéb hazai támogatási programok (különösen: OFA programok, Modern Városok Program, Látvány-csapatsport támogatás, Nemzeti Kulturális Alap, Magyar Falu Program stb.) • Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA)
Méréshez tervezett indikátorok
<ul style="list-style-type: none"> • A programba bevont települések száma • A megye lakónépességének változása a bázisévhez (2020) képest • Tartósan (legalább fél éve munkanélküliek aránya) a bázisévhez (2020) képest

Intézkedések pénzügyi ütemterve

	Indikatív forrás 2021-2024 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (milliárd Ft)
1.1 Helyi és kisközösségi identitás erősítése, szolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztés	24,0	6,0	30,0
1.2 Közszolgáltatások fejlesztése és azok elérhetőségének javítása, megyei szintű felzárkóztatása	12,2	3,0	15,2
1.3 A közösségi és látványsporthoz, valamint a rendszeres testmozgáshoz kapcsolódó fejlesztések	7,0	1,8	8,8
1.4 Társadalmi felzárkózás, népesség megtartása	3,6	0,9	4,5
Összesen	46,8	11,7	58,5

II. MUNKAERŐPIACRA VALÓ FELKÉSZÍTÉS

Prioritáshoz kapcsolódó célok

Kapcsolódó EU célkitűzések

A prioritás a megye lakosai számára lehetőséget biztosít, hogy a munkaerőpiaci pozícióikat megerősítsék. Ezek a lehetőségek segítenek felzárkózni az elmaradott településeknek, kiegyenlített társadalmi, gazdasági fejlődést eredményezhet. A következő EU-s célkitűzésekhez kapcsolódik a prioritás:

1. Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül

4. Szociálisabb Európa: a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával

5. A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Uniós-zerterve való támogatása révén.

Kapcsolódás a Területfejlesztési Konceptió stratégiai célkitűzéseire

Átfogó célok:

I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség

Stratégiai célok:

I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése

I.3 Területi különbségek mérséklése

A prioritás területi fókuszát a teljes megye jelenti, kivéve a szociális rehabilitációs célú fejlesztéseket, mivel ezen terület esetén a fejlesztendő periférikus térségekre (Dél-Fejér) a IV. prioritás vonatkozik, komplex fejlesztési programok megvalósítása mellett.

Prioritás keretében elérendő célok

A Fejér megyei területfejlesztési tervezés során kiemelt fontosságú a lakosság szaktudásának, képességeinek, kreativitásának folyamatos gyarapítása, így a helyi gazdaság versenyképességének növelése érdekében fejlesztési irány a kor követelményeinek megfelelő tudás minél szélesebb körben való elérhetősége. E feltételek teljesítéséhez Fejér megyében adott az intézményi háttér, így ezek korszerű infrastrukturális, szervezési és együttműködési kereteinek biztosítására van szükség

A prioritás a megye lakosai számára lehetőséget biztosít, hogy a munkaerőpiaci pozícióikat megerősítsék. Ezek a lehetőségek egyaránt segítenek a gazdasági, foglalkoztatási szempontból fejlesztendő periférikus térségek (Dél-Fejér) felzárkózásában, a rendkívüli válsághelyzetek okozta társadalmi-gazdasági hatások rugalmas kezelésében, valamint a szakképzett munkaerő elvándorlásának pótlásában, a helyben maradt munkaerő pozícióinak javításában, ezzel kiegyenlített társadalmi, gazdasági fejlődés számára nyitva meg az utat.

Prioritás részletes tartalmának bemutatása

Prioritás neve:	Munkaerőpiacra való felkészítés							
Fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1. Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése								
Munkaerőpiaci foglalkoztathatósági támogatások (paktum)	megye egész területe	Megyei önkormányzat Kormányhivatal Külső munkaerőpiaci szolgáltató	állás-keresők, munkaadók	2021-2027	4.000	TOP+1. és 3. prioritás, egyéb EU-s programok (pl. EFOP+, GINOP+), és egyéb hazai programok (pl. Modern Városok Program, OFA programok)	A programban elért munkavállalók száma A legfeljebb 8 osztály végzettség aránya a teljes népességen belül Fejér megyében	igen
Egyéb foglalkoztatási programok	megye egész területe – kivéve IV. prioritás alá tartozó területek	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok	állás-keresők	2021-2027	5000			igen
Szakképzés, munkaerő-piaci képzés (infrastruktúra, képzés)	megye egész területe	Szakképzési Centrum	tanulók, állás-keresők	2021-2027	9.000			igen
Atipikus, rugalmas foglalkoztatási formák támogatása	megye egész területe	Vállalkozók	állás-keresők, munkavállalók	2021-2027	500			igen
2. Munkába állást elősegítő fejlesztések								
Munkavállalók lakhatási lehetőségeinek szélesítése	megye egész területe – kivéve IV. prioritás alá tartozó területek	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok	állás-keresők, lakosság	2021-2027	1.750	TOP+1. és 3. prioritás, egyéb EU-s programok (pl. GINOP+, IKOP+), és egyéb hazai programok (pl. Modern Városok Program, OFA programok, Magyar Falu Program)	A programban elért munkavállalók száma	nem
Munkavállalók közlekedési lehetőségeinek szélesítése (közösségi közlekedés fejlesztése, alternatív közlekedési eszközök és útvonalak)	megye egész területe – kivéve IV. prioritás alá tartozó területek	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok, közlekedési társaságok	munkavállalók, lakosság	2021-2027	1.200			igen

Együttműködés keretében tervezett fejlesztések

Prioritás keretében tervezett intézkedések megnevezése
<ul style="list-style-type: none"> • Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése • Munkába állást elősegítő fejlesztések
Tervezett fejlesztések tartalmának és indokoltságának összefoglalása
<p>Fejér Megye Területfejlesztési Koncepciójának Helyzetelemző munkarésze alapján a következő tényezők indokolják a munkaerőpiacra való felkészítés célkitűzéseinek megvalósítására irányuló fejlesztéseket:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági, foglalkoztatási szempontból fejlesztendő periférikus térségek (Dél-Fejér) felzárkóztatása. • A rendkívüli helyzetekre, a több hullámban érkező pandémia okozta társadalmi, gazdasági, környezeti hatásokra való reakcióképesség és előrelátás érdekében, az átalakuló munkaerőpiachoz való rugalmas hozzáállás. • A főváros közelsége és Észak-Nyugat Dunántúl határ közeli helyzete okozta szakképzett munkaerő elvándorlásának pótlása, a helyben maradt munkaerő hasznosítása. • A társadalmi feszültségek mérséklése, foglalkoztatási problémákra megoldás.
Területi hatókör
<p>A prioritás területi fókuszát a teljes megye jelenti, kivéve a fejlesztendő periférikus térségek (Dél-Fejér), amelyek területére a IV. prioritás vonatkozik.</p>
Jellemző kedvezményezettek
<ul style="list-style-type: none"> • Megyei Önkormányzat • Kormányhivatal • Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok • Külső munkaerőpiaci szolgáltató • Szakképzési centrumok • Vállalkozások • Non-profit szervezetek
Fő célcsoport
<ul style="list-style-type: none"> • térség munkavállalói, álláskeresői • szakképzési tanulók • lakosság • leszakadó társadalmi csoportok

Forrásigény és forrásösszetétel
<p>21,5 milliárd Forint</p> <p>Finanszírozó forrás:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TOP+1. és 3. prioritás, • EFOP+, • GINOP+, • egyéb hazai támogatási programok (különösen: OFA programok, Modern Városok Program, Magyar Falu Program stb.)
Méréshez tervezett indikátorok
<ul style="list-style-type: none"> • A programban elért munkavállalók száma • A legfeljebb 8 osztály végzettek aránya a teljes népességen belül Fejér megyében

Intézkedések pénzügyi ütemterve

	Indikatív forrás 2021-2024 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (milliárd Ft)
2.1 Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése	14,8	3,7	18,5
2.2 Munkába állást elősegítő fejlesztések	2,4	0,6	2,95
Összesen	17,2	4,3	21,5

III. EMBERI ERŐFORRÁSOK MINŐSÉGI FEJLESZTÉSE

Prioritáshoz kapcsolódó célok

Kapcsolódó EU célkitűzések

A megye területén élők életminőségének javítása, a területi különbségek csökkentése a prioritás fő célja. A következő EU-s célkitűzésekhez kapcsolódik a prioritás:

1. Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül

4. Szociálisabb Európa: a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával

Kapcsolódás a Területfejlesztési Konceptió stratégiai célkitűzéseire

Átfogó célok:

I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség

Stratégiai célok:

I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése

A prioritás területi fókuszát a teljes megye jelenti, kivéve a szociális rendszer fejlesztésére irányuló fejlesztéseket, mivel ezen terület esetén a fejlesztendő periférikus térségekre (Dél-Fejér) a IV. prioritás vonatkozik.

Prioritás keretében elérendő célok

A prioritás célja, hogy a köznevelés és oktatási intézmények megyei fejlesztésével, az egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások minőségi javításával a megye területén élők életminőségét javítsa úgy, hogy közben figyelembe veszi a térségen belüli területi különbségeket is, és törekszik azok csökkentésére. Célkitűzés az, hogy olyan alpinfrastruktúra és szolgáltatásfejlesztő programok valósuljanak meg, amelyek segítik a megyei emberi erőforrások minőségi fejlesztését.

Prioritás részletes tartalmának bemutatása

Prioritás neve:	Emberi erőforrások minőségi fejlesztése							
Fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1. Köznevelés és oktatás								
Köznevelés infrastruktúrájának fejlesztése (pl. épületfejlesztés, bővítés, átalakítás, új építése)	megye egész területe	Tankerületi központok Szakképzési centrumok Pedagógiai Oktatási Központ Települési önkormányzatok	lakosság, tanulók	2021-2027	15.284	TOP+1. és 2. prioritás, egyéb EU-s programok (pl. EFOP+, KEHOP+), és egyéb hazai programok (pl. Modern Városok Program, Tempus Közalapítvány)	Korai iskolaelhagyók aránya Fejér megyében	igen
2. Egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások								
Egészségügyi alapinfrastruktúra fejlesztése (házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátás, fogorvosi alapellátás és alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás, védőnői ellátás, iskola-egészségügyi ellátás)	megye egész területe	Települési önkormányzatok Házi orvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi praxissal rendelkezők	lakosság	2021-2027	4.200	TOP+1., 2. és 3. prioritás, egyéb EU-s programok (EFOP+), és egyéb hazai programok (pl. Modern Városok Program, Magyar Falu Program)	Vándorlási egyenleg (elváándorlás és odavándorlás különbözete) A támogatott egészségügyi létesítményeket igénybe vevő személyek éves száma	igen
Egészségügyi szakellátás fejlesztése (pl. fogorvosi rendelő, fekvő- és járóbeteg szakellátás)	megye egész területe	Települési önkormányzatok Kórházigazgatóság Egészségügyi szakellátó rendszer Házi orvosi, házi gyermekorvosi és	lakosság	2021-2027	20.000			nem

		fogorvosi praxissal rendelkezők						
Szűrő-, megelőző vizsgálatok kiterjesztése, védőoltások rendszerének továbbfejlesztése	megye egész területe	Szakellátást végző szakigazgatási szervek	lakosság	2021-2027	1.000			igen
3. Szociális rendszer								
Szociális alpinfrastruktúra fejlesztése	megye egész területe – kivéve IV. prioritás alá tartozó területek	Települési önkormányzatok Kormányhivatal	lakosság	2021-2027	7.235	TOP+1., 2. és 3. prioritás, egyéb EU-s programok (EFOP+), és egyéb hazai programok (pl. Modern Városok Program, Magyar Falu Program)	Korai iskolaelhagyók aránya Fejér megyében	igen
Nem alapellátásba tartozó szociális infrastruktúra fejlesztése (szakosított szociális ellátások)	megye egész területe	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Kormányhivatal	lakosság	2021-2027	1.500			igen
Idősek otthona kialakítása / fejlesztése	megye egész területe	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Kormányhivatal	lakosság	2021-2027	8.170			igen

Együttműködés keretében tervezett fejlesztések

Prioritás keretében tervezett intézkedések megnevezése
<ul style="list-style-type: none"> • Köznevelés és oktatás • Egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások • Szociális rendszer
Tervezett fejlesztések tartalmának és indokoltságának összefoglalása
<p>Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiójának Helyzetelemző munkarésze alapján a következő tényezők indokolják az emberi erőforrások minőségi fejlesztése célkitűzéseinek megvalósítására irányuló fejlesztéseket:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fejlesztendő településeken élők életminőségének javítása • Területi humánfejlesztések és egészségügyi-alapellátási, járó beteg szakellátási és szociális alapszolgáltatások társulási rendszerek stabil működése. Társadalmi leszakadás, szegénység/társadalmi kirekesztés (megváltozott munkaképességűek, szegénység, roma ügyek összehangolása a szociális várostérség/társulás rehabilitációval). • A pandémia okozta, illetve más váratlan helyzet kezelésére felkészült egészségügy szükségessége. • A szervezett szűrési rendszerek és a műtéti/egyéb beavatkozások hatékonyságának fokozása, a leterheltség mérséklése. • A prevenció programok, betegség megelőzés enyhítené az egészségügy leterheltségét. • Területi különbségek mérséklése az oktatás és az egészségügy területén.
Területi hatókör
<p>A prioritás területi fókuszát a teljes megye jelenti, kivéve a szociális rendszer fejlesztése intézkedést. Ezen intézkedés tekintetében a hátrányos helyzetű periférikus térségekre (Dél-Fejér) a IV. prioritás vonatkozik.</p>
Jellemző kedvezményezettek
<ul style="list-style-type: none"> • Kormányhivatal • Tankerületi központ • Szakképzési centrumok • Pedagógiai Oktatási Központ • Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok • Kórházigazgatóság • Házi orvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi praxissal rendelkezők • Szakellátást végző szakigazgatási szervek • Nonprofit szervezetek
Fő célcsoport
<ul style="list-style-type: none"> • lakosság • leszakadó társadalmi csoportok

Forrásigény és forrásösszetétel
57,4 milliárd Forint Finanszírozó forrás: <ul style="list-style-type: none"> • TOP+1., 2. és 3. prioritás, • EFOP+, • egyéb hazai támogatási programok (különösen: Modern Városok Program, Magyar Falu Program, Tempus Közalapítvány oktatási fejlesztése stb.)
Méréshez tervezett indikátorok
<ul style="list-style-type: none"> • Korai iskolaelhagyók aránya Fejér megyében • Vándorlási egyenleg (elvándorlás és odavándorlás különbözete) • A támogatott egészségügyi létesítményeket igénybe vevő személyek éves száma

Intézkedések pénzügyi ütemterve

	Indikatív forrás 2021-2024 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (milliárd Ft)
3.1 Köznevelés és oktatás	12,2	3,1	15,3
3.2 Egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások	20,2	5,0	25,2
3.3 Szociális rendszer	13,5	3,4	16,9
Összesen	45,9	11,5	57,4

IV. PERIFÉRIKUS ÉS VIDÉKI TÉRSÉGEK FELZÁRKÓZTATÁSA

Prioritáshoz kapcsolódó célok

Kapcsolódó EU célkitűzések

A periférikus területek jobb összeköttetése a központokkal a területi különbségek csökkenését eredményezi, továbbá gazdasági és társadalmi előnyökkel is jár. A prioritás a fentiek alapján a következő EU-s célkitűzésekhez kapcsolódik:

4. Szociálisabb Európa: a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával

5. A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Unió-szerte való támogatása révén

Kapcsolódás a Területfejlesztési Konceptió stratégiai célkitűzéseire

Átfogó célok:

- I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség
- II. Élhető megye és települések

Stratégiai célok:

- I.3 Területi különbségek mérséklése
- II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése

A prioritás területi fókuszát a fejlesztendő periférikus térségek jelentik: a komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járás és a fejlesztendő Enyingi járás a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint, valamint a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Dunaújvárosi járásba tartozó 3 települése: Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony, az Országgyűlés 12/2020. (V. 5.) OGY határozata a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség területi lehatárolásáról alapján.

Prioritás keretében elérendő célok

Az első négy prioritás célja összefogóan a helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a munkaerő minőségi fejlesztése és a területi kihívások kezelése az emberekbe történő befektetéssel. Ám mindezt úgy kell elérni, hogy ez ne növelje, inkább csökkentse a megyén belüli területi különbségeket annak érdekében, hogy a megye észak-déli megosztottsága oldódjon, területi egysége integráltabb legyen.

E területi prioritás alapvetően a megye két kedvezményezett járását, a komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járást és a fejlesztendő Enyingi járást célozza, kiegészítve a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Dunaújvárosi járásba tartozó három településével (Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony). Célkitűzése, hogy a területi és társadalmi kohézió növelése érdekében speciális, területi jellegből fakadó kihívásokra reagáló fejlesztések valósuljanak meg a közlekedés, a gazdasági szerkezetváltás, és a szociális és közszolgáltatási infrastruktúra és szolgáltatások terén.

Prioritás részletes tartalmának bemutatása

Prioritás neve:		Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása						
Fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1. Speciális területi jellegből fakadó kihívásokra reagáló fejlesztések								
Közlekedésfejlesztés (pl. belterületi utak, kerékpárutak)	prioritás célterülete	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Magyar Közút Nonprofit Zrt. Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt.	lakosság	2021-2027	7.000	TOP+1. és 3. prioritás és egyéb EU-s (IKOP+, EFOP+, GINOP+), valamint hazai források (pl. Magyar Falu Program), Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA)	Korai iskolaelhagyók aránya Dél-Fejérben Vándorlási egyenleg (elvándorlás és odavándorlás különbözete) Dél-Fejérben Fejlesztések által érintett településeken az ingatlanérték változása Felújított vagy megépített utak, kerékpárutak változása a bázisévhez képest (2020)	igen
Gazdasági szerkezetváltást elősegítő fejlesztések (pl. helyi termelők támogatása, lakhatási lehetőségek, kisebb ipari szereplők letelepedésének elősegítése)	prioritás célterülete	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Gazdasági társaságok	lakosság, vállalkozások, állás-keresők	2021-2027	2.000			igen
Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése	prioritás célterülete	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Kormányhivatal Gazdasági társaságok	lakosság	2021-2027	1.000			igen
2. Szociális funkciók megerősítése								
Szociális gazdaság	prioritás célterülete	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Vállalkozók (szociális gazdálkodók)	állás-keresők, vállalkozások	2021-2027	500	TOP+1. és 3. prioritás és egyéb EU-s (IKOP+, EFOP+, GINOP+), valamint hazai	Korai iskolaelhagyók aránya Dél-Fejérben Fejlesztések által érintett	igen

Szociális infrastruktúra és szolgáltatások (pl. idős-gondozás, gyermekjóléti szolgálat fejlesztése)	prioritás célterülete	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Egyházak Civil szervezetek	lakosság	2021-2027	950	források (pl. Magyar Falu Program, közfoglalkoztatási mintaprogram)	településeken az ingatlanérték változása	igen
3. Társadalmi kohézió								
Társadalmi felzárkózás, társadalmi innováció (pl. szociális településrész-rehabilitáció)	prioritás célterülete	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Nonprofit szervezetek Kormányhivatal	hátrányos helyzetű lakosság	2021-2027	1.000	TOP+1. és 3. prioritás és egyéb EU-s (EFOP+), valamint hazai források (pl. Jelenlét Program, Magyar Falu Program), Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA)	Korai iskolaelhagyók aránya Dél-Fejérben Vándorlási egyenleg (elvándorlás és odavándorlás különbözete) Dél-Fejérben Fejlesztések által érintett településeken az ingatlanérték változása	igen

Együttműködés keretében tervezett fejlesztések

Prioritás keretében tervezett intézkedések megnevezése
<ul style="list-style-type: none"> • Speciális területi jellegből fakadó kihívásokra reagáló fejlesztések • Szociális funkciók megerősítése • Társadalmi kohézió
Tervezett fejlesztések tartalmának és indokoltságának összefoglalása
<p>Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiójának Helyzetelemző munkarésze alapján a következő tényezők indokolják a periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása célkitűzéseinek megvalósítására irányuló fejlesztéseket:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az elmúlt tervezési időszak beavatkozásai ellenére a jelentős kiterjedésű társadalmi, foglalkoztatottsági, gazdasági, infrastrukturális szempontból hátrányos helyzetű periférikus térség található a megyében. • Fejér megye 2019-ben felülvizsgált területrendezési tervében kijelölésre került a „Felzárkóztatandó belső periféria övezet”, melynek célja a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális fejlettségük alapján fejlesztendő, illetve komplex programmal fejlesztendő járásokhoz tartozó településeken működő és oda betelepülni szándékozó vállalkozások településrendezési és fejlesztési eszközökkel való támogatása. • A megye termőhelyi adottságai - különösen annak déli részén -, termelési hagyományai révén jelentős potenciállal rendelkezik mind a minőségi tömegtermelésre, mind a rés piacokat kiszolgáló magas minőségű termékek előállítására, mindez lehetőséget nyújt a megyén belül Dél-Fejér és járásközpontjai gazdaságának újraintegrálására, amennyiben jó minőségű élelmiszeripari alapanyag-termelésre és feldolgozásra képes munkaerő rendelkezésre áll. • A helyi termékek előállításával, rövid ellátási láncokkal, a helyi gazdaság „újrafelfedezésével”, térségi autonómiával kapcsolatos attitűdök erősödése az intézményi szereplők és a lakosság szempontjából.
Területi hatókör
A prioritás területi fókuszát a fejlesztendő helyzetű periférikus térségek (Dél-Fejér) jelentik.
Jellemző kedvezményezettek
<ul style="list-style-type: none"> • Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok • Magyar Közút Nonprofit Zrt. • Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. • Kormányhivatal • Nonprofit szervezetek • Egyházak • Civil szervezetek • Vállalkozások • Térségi fejlesztési tanácsok

Fő célcsoport
<ul style="list-style-type: none"> • térség munkavállalói, álláskeresői • lakosság • vállalkozások • leszakadó társadalmi csoportok / hátrányos helyzetű lakosság
Forrásigény és forrásösszetétel
<p>12,45 milliárd Forint</p> <p>Finanszírozó forrás:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TOP+1. és 3. prioritás, • EFOP+, • GINOP+, • IKOP+, • egyéb hazai támogatási programok (különösen: OFA programok, Jelenlét Program, Magyar Falu Program közfoglalkoztatási mintaprogramok) • Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA)
Méréshez tervezett indikátorok
<ul style="list-style-type: none"> • Korai iskolaelhagyók aránya Dél-Fejérben • Vándorlási egyenleg (elvándorlás és odavándorlás különbözete) Dél-Fejérben • Fejlesztések által érintett településeken az ingatlanérték változása • Felújított vagy megépített utak, kerékpárutak változása a bázisévhez képest (2020)

Intézkedések pénzügyi ütemterve

	Indikatív forrás 2021-2024 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (milliárd Ft)
4.1 Speciális területi jellegből fakadó kihívásokra reagáló fejlesztések	8	2	10,0
4.3 Szociális funkciók megerősítése	1,2	0,25	1,45
4.4 Társadalmi kohézió	0,8	0,2	1,0
Összesen	10,0	2,45	12,45

V. TERMÉSZETI KÖRNYEZET VÉDELME

Prioritáshoz kapcsolódó célok

Kapcsolódó EU célkitűzések

A prioritás fő célja a természeti környezet védelme, a zöld területek megőrzése, növelése. A prioritás a fentiek alapján a következő EU-s célkitűzésekhez kapcsolódik:

2. Zöldebb, karbonszegény Európa: a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelemben való befektetéssel

Kapcsolódás a Területfejlesztési Koncepció stratégiai célkitűzéseire

Átfogó célok:

II. Élhető megye és települések

Stratégiai célok:

II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése

A prioritás területileg a teljes megyét érinti.

Prioritás keretében elérendő célok

Az elmúlt évtizedek trendje, hogy csökkenő zöldterületek, egyre nagyobb fokú beépültség jellemzi megyét, mely kiemelten fontossá teszi a megmaradt zöldterületek óvását, azok területének növelését. Ennek okán a prioritás fő célja a természeti környezet védelme, a zöld területek megőrzése, növelése. Ennek keretében a prioritás támogatja a környezetvédő beruházásokat hulladékgazdálkodástól a körforgásos gazdaság feltételeinek megteremtésén át a biodiverzitást, természet- és tájvédelmet segítő fejlesztésekig.

Prioritás részletes tartalmának bemutatása

Prioritás neve:	Természeti környezet védelme							
Fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1. Környezetvédelmi beruházások								
Hulladékgazdálkodás, körforgásos gazdaság	megye egész területe	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Hulladékkezelő Nonprofit szervezetek	lakosság	2021-2027	5.000	TOP+1. és 2 prioritás és egyéb EU-s (KEHOP+, GINOP+, Erdőtelepítési támogatás), valamint hazai források (pl. Országfásítási Program)	A programba bevont települések száma Környezetvédelemhez és természetvédelemhez kapcsolódó projektek száma	igen
Biodiverzitás, természet- és tájvédelem, vízminőség	megye egész területe	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Természetvédelmi kezelők, erdészeti gazdaságok, hatóságok Víziközmű-szolgáltató szervezetek Nonprofit szervezetek	lakosság	2021-2027	2.000			igen
Egyéb környezetvédelmi infrastruktúra (pl. zaj, levegőtisztaság)	megye egész területe	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Magyar Közút Nonprofit Zrt.	lakosság	2021-2027	1.000			igen
Erdőtelepítés	megye egész területe	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Természetvédelmi kezelők, erdészeti gazdaságok, hatóságok Nonprofit szervezetek	lakosság	2021-2027	1.000			igen

2. Természeti erőforrások nem terhelő hasznosítása								
Agrár-környezet- és tájgazdálkodás	megye egész területe	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Vállalkozások Természetvédelmi kezelők, erdészeti gazdaságok, hatóságok Tudományos kutatóhelyek	agrár vállalkozások	2021-2027	2.000	TOP+1. és 2. prioritás és egyéb EU-s (KEHOP+, GINOP+ és EMVA források), valamint hazai források (pl. Országfásítási Program)	A programba bevont települések száma Környezetvédelemhez és természetvédelemhez kapcsolódó projektek száma	nem
Turisztikai célú hasznosítás (pl. tanösvények, kilátó, erdei iskolák, ökoturisztikai centrumok)	megye egész területe	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Természetvédelmi kezelők, erdészeti gazdaságok, hatóságok Nonprofit szervezetek	lakosság, turisták	2021-2027	1.500			igen

Együttműködés keretében tervezett fejlesztések

Prioritás keretében tervezett intézkedések megnevezése
<ul style="list-style-type: none"> • Környezetvédelmi beruházások • Természeti erőforrások nem terhelő hasznosítása
Tervezett fejlesztések tartalmának és indokoltságának összefoglalása
<p>Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiójának Helyzetelemző munkarésze alapján a következő tényezők indokolják természeti környezet védelme célkitűzéseinek megvalósítására irányuló fejlesztéseket:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duna-völgy és a Séd-Gaja-Nádor rendszer, a Sió a Váli-víz és a Szent László patak által kialakított megyei szintű vízfolyás-hálózat jó állapotának megőrzése. • Velencei-tó védelme • Termőhelyi adottságok, borvidék megőrzése • Csökkenő zöld területek, egyre nagyobb fokú beépültség jellemzi megyét, mely kiemelten fontossá teszi, a megmaradt zöldterületek óvását, azok területének növelését. • Az eróziós veszélyeztetettség mérséklése. • Vízszennyezés veszélyezteti a felhasználható vízkészletet. • A fokozó légszennyezés káros hatásai érezhetőek a megyében, a kibocsátás mérséklése szükséges. • Helyi zöld és kék infrastruktúra állapota eltérő a megyében, az elhanyagoltabb területek fejlesztése.
Területi hatókör
A prioritás területi fókuszát a teljes megye jelenti.
Jellemző kedvezményezettek
<ul style="list-style-type: none"> • Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok • Hulladékkezelő • Nonprofit szervezetek • Természetvédelmi kezelők, erdészeti gazdaságok, hatóságok • Víziközmű-szolgáltató szervezetek • Magyar Közút Nonprofit Zrt. • Vállalkozások • Vízügyi hatóságok • Tudományos kutatóhelyek

Fő célcsoport
<ul style="list-style-type: none"> • lakosság • turisták • agrár vállalkozások
Forrásigény és forrásösszetétel
<p>12,5 milliárd Forint</p> <p>Finanszírozó forrás:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TOP+1. és 2 prioritás • KEHOP+, • EMVA források (Erdőtelepítési támogatás), • GINOP+, • hazai források (különösen: Nemzeti Környezetvédelmi Program, Országfásítási Program, Modern Városok Program, Magyar Falu Program stb.)
Méréshez tervezett indikátorok
<ul style="list-style-type: none"> • A programba bevont települések száma • Környezetvédelemhez és természetvédelemhez kapcsolódó projektek száma

Intézkedések pénzügyi ütemterve

	Indikatív forrás 2021-2024 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (milliárd Ft)
5.1 Környezetvédelmi beruházások	7,2	1,8	9,0
5.2 Természeti erőforrások nem terhelő hasznosítása	2,8	0,7	3,5
Összesen	10,0	2,5	12,5

VI. KLÍMAVÁLTOZÁS HATÁSAIVAL SZEMBENI ELLENÁLLÓSÁG FOKOZÁSA

Prioritáshoz kapcsolódó célok

Kapcsolódó EU célkitűzések

A prioritás fő célja, hogy a tisztább, egészségesebb környezetben élhessenek a megye lakói. Ehhez fontos az alacsonyabb szén-dioxid-kibocsátásra való áttérés, a környezeti kockázatok csökkentése, a hatékonyabb erőforrás-felhasználás. A célja továbbá, hogy Fejér megye települési és természeti környezete a klímaváltozás negatív hatásaival szemben ellenállóbb legyen. A prioritás a fentiek alapján a következő EU-s célkitűzésekhez kapcsolódik:

2. Zöldebb, karbonszegény Európa: a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe való befektetéssel

Kapcsolódás a Területfejlesztési Konceptió stratégiai célkitűzéseéhez

Átfogó célok:

II. Élhető megye és települések

Stratégiai célok:

II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése

A prioritás területileg a teljes megyét érinti.

Prioritás keretében elérendő célok

Az éghajlatváltozás okozta kockázatok kezelése, valamint a váratlan eseményekre és egészségügyi veszélyhelyzetekre való felkészültség szintjének növelése is a stabil életkörülmények létrehozását szolgálják. Így a prioritás fő célja, hogy tisztább, egészségesebb környezetben élhessenek a megye lakói. Ennek megvalósításához fontos az alacsonyabb szén-dioxid-kibocsátásra való áttérés, a környezeti kockázatok csökkentése, a hatékonyabb erőforrás-felhasználás, ugyanis a klímaváltozás elleni küzdelem eszközei az energiahatékony és fenntartható tevékenységek előnyben részesítése, valamint a lakosság környezettudatosságának erősítése.

Prioritás részletes tartalmának bemutatása

Prioritás neve:	Klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fokozása							
Fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1. Klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére és a változásokhoz való alkalmazkodás érdekében tett beavatkozások								
Klíma-alkalmazkodás, klímavédelem (pl. árvízvédelem, villámárvíz-elvezetés, öntözés és esővíz-megőrzése, erózió csökkentése erdőtelepítéssel, invazív fajok elleni védekezés, városi hőszigetek kialakulásának mérséklése)	megye egész területe	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Víziközmű-szolgáltató szervezetek Természetvédelmi kezelők, erdészeti gazdaságok, hatóságok Vállalkozások Tudományos kutatóhelyek	lakosság	2021-2027	28.055	TOP+2. prioritás és egyéb EU-s (KEHOP+, MAHOP+, Erdőtelepítési támogatás), valamint hazai források (pl. Országfásítási Program, Modern Városok Program)	A programba bevont települések száma	igen
Városi/települési zöldterületek, zöldfelületek fejlesztése (pl. klímaellenállóbb települések fejlesztése)	megye egész területe	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok	lakosság	2021-2027	6.700			igen
2. Kibocsátás és ökológiai lábnyom csökkentése								
Energiahatékonyság	megye egész területe	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Vállalkozások	lakosság	2021-2027	25.270	TOP+2. prioritás és egyéb EU-s (KEHOP+, GINOP+), valamint hazai források (pl. Nemzeti Környezetvédelmi Program)	A programba bevont települések száma	nem
Megújuló energia-felhasználás (termelés, felhasználás)	megye egész területe	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Vállalkozások	lakosság	2021-2027	14.700		Az ÜHG kibocsátás becsült csökkenése CO2 egyenértéken	nem

Együttműködés keretében tervezett fejlesztések

Prioritás keretében tervezett intézkedések megnevezése
<ul style="list-style-type: none"> • Klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére és a változásokhoz való alkalmazkodás érdekében tett beavatkozások • Kibocsátás és ökológiai lábnyom csökkentése
Tervezett fejlesztések tartalmának és indoklásának összefoglalása
<p>Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiójának Helyzetelemző munkarésze alapján a következő tényezők indokolják a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fokozására irányuló fejlesztéseket:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A fokozó légszennyezés káros hatásai érezhetőek a megyében, a kibocsátás mérséklése szükséges. • Nagy eróziós veszélyeztetettség (víz- és szél-erózió, lösz falak, szakadó partok) az intenzíven művelt mezőségi talajokon és a Vértes-Velencei hegyvidéken. (Megye középső és déli területét a mezőgazdaság uralja, így a természeti értékek mozaikosan tudtak fennmaradni).
Területi hatókör
A prioritás területi fókuszát a teljes megye jelenti.
Jellemző kedvezményezettek
<ul style="list-style-type: none"> • Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok • Víziközmű-szolgáltató szervezetek • Természetvédelmi kezelők, erdészeti gazdaságok, hatóságok • Vállalkozások • Tudományos kutatóhelyek
Fő célcsoport
<ul style="list-style-type: none"> • lakosság
Forrásigény és forrásösszetétel
<p>63,3 milliárd Forint</p> <p>Finanszírozó forrás:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TOP+2. prioritás, • KEHOP+, • GINOP+, • MEHOP+ • EMVA forrás (pl. Erdőtelepítési támogatás) • egyéb hazai támogatási programok (különösen: Nemzeti Környezetvédelmi Program, Modern Városok Program, Magyar Falu Program stb.)

Méréshez tervezett indikátorok

- A programba bevont települések száma
- Az ÜHG kibocsátás becsült csökkenése CO2 egyenértéken

Intézkedések pénzügyi ütemterve

	Indikatív forrás 2021-2024 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (milliárd Ft)
6.2 Klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére és a változásokhoz való alkalmazkodás érdekében tett beavatkozások	27,0	6,8	33,8
6.3 Kibocsátás és ökológiai lábnyom csökkentése	32,0	8,0	40,0
Összesen	59,0	14,8	73,8

VII. TELEPÜLÉSI ÉPÍTETT KÖRNYEZET FEJLESZTÉSE

Prioritáshoz kapcsolódó célok

Kapcsolódó EU célkitűzések

A prioritás az épített környezet védelmére, annak minőségi javulására helyezi a hangsúlyt. Ez alapján a következő EU-s célkitűzésekhez kapcsolódik:

3. Jobban összekapcsolt Európa: a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal

5. A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Uniószerterte való támogatása révén.

Kapcsolódás a Területfejlesztési Konceptió stratégiai célkitűzéseihöz

Átfogó célok:

II. Élhető megye és települések

Stratégiai célok:

II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése

A prioritás területi fókuszát a teljes megye jelenti, kivéve a szociális rehabilitációs célú fejlesztéseket, mivel ezen terület esetén a fejlesztendő periférikus térségekre (Dél-Fejér) a IV. prioritás vonatkozik, komplex fejlesztési programok megvalósítása mellett.

Prioritás keretében elérendő célok

Fontos, hogy kiemelt figyelmet és törődést mutassunk az épített értékek megőrzésére, megóvására. A lakókörnyezeti fejlesztések (pl. települési infrastruktúra, szolgáltatások és közművek), a településkép javítása segíti a vonzó és élhetőbb környezet megteremtését, növeli a helyi társadalom kötődését: ennek okán a prioritás célkitűzése az épített környezet védelmére, annak minőségi javulására, valamint a különböző közlekedési módok fejlesztésére helyezi a hangsúlyt.

Prioritás részletes tartalmának bemutatása

Prioritás neve:	Települési épített környezet fejlesztése							
Fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1. Épített környezet fejlesztése								
Belterületi út, kerékpárút, járda	megye egész területe – kivéve IV. prioritás területe	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Magyar Közút Nonprofit Zrt.	lakosság	2021-2027	65.700	TOP+ 1. prioritás és egyéb EU-s (GINOP+, IKOP+, KEHOP+), valamint hazai források (pl. Magyar Falu Program, Modern Városok Program, Nemzeti Környezetvédelmi Program)	A programba bevont települések száma Megújult közösségi terek és közművelődési intézmények száma	igen
Belterületi csapadékvíz-gazdálkodás (csapadékvíz helyben tartása, hasznosítása, a fölösleges csapadékvíz elvezetése)	megye egész területe	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Vízművek	lakosság	2021-2027	22.760			igen
Barnamezős területek rekonstrukciója	megye egész területe	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok	lakosság, vállalkozások	2021-2027	18.740			igen
Víziközmű rendszerek felújítása, ivóvíz hálózatok és ivóvíz minőség	megye egész területe	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Víziközmű-szolgáltató szervezetek	lakosság	2021-2027	5.450			nem
Szennyvízelvezetés- és tisztítás	megye egész területe	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Víziközmű-szolgáltató szervezetek	lakosság	2021-2027	14.150			igen

2. Közlekedési módok fejlesztése								
Térségi és helyi közösségi közlekedési infrastruktúra és szolgáltatások	megye egész területe	Magyar Közút Nonprofit Zrt. Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt.	lakosság, vállalkozások	2021-2027	4.929	TOP+ 1. priorítás és egyéb EU-s (IKOP+), valamint hazai források	A programba bevont települések száma	nem
Közlekedésbiztonsági fejlesztések	megye egész területe	Magyar Közút Nonprofit Zrt. Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. Települési önkormányzatok	lakosság	2021-2027	1.500			igen

Együttműködés keretében tervezett fejlesztések

Prioritás keretében tervezett intézkedések megnevezése
<ul style="list-style-type: none"> • Épített környezet fejlesztése • Közlekedési módok fejlesztése
Tervezett fejlesztések tartalmának és indokoltságának összefoglalása
<p>Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiójának Helyzetelemző munkarésze alapján a következő tényezők indokolják települési épített környezet fejlesztése célkitűzéseinek megvalósítására irányuló fejlesztéseket:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Infrastrukturális szempontból lemaradt települések fejlesztése, mellyel a települések felzárkózási lehetőségei növekednének • A klímaadaptáció követelményét is szem előtt tartó lakókörnyezeti fejlesztések (pl. települési infrastruktúra, közlekedésfejlesztés, szolgáltatások és közművek, energiahatékonyság és megújuló energiaforrások), a településkép javítása segíti a vonzó és élhetőbb környezet megteremtését, növeli a helyi társadalom kötődését. • Alacsony szintű a kiépített kerékpárút-hálózat.
Területi hatókör
<p>A prioritás területi fókuszát a teljes megye jelenti, kivéve a szociális rehabilitációs célú fejlesztéseket, mivel ezen terület esetén a fejlesztendő periférikus térségekre (Dél-Fejér) a IV. prioritás vonatkozik, komplex fejlesztési programok megvalósítása mellett.</p>
Jellemző kedvezményezettek
<ul style="list-style-type: none"> • Magyar Közút Nonprofit Zrt • Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. • Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok • Víziközmű-szolgáltató szervezetek • Térségi fejlesztési tanácsok
Fő célcsoport
<ul style="list-style-type: none"> • lakosság • vállalkozások

Forrásigény és forrásösszetétel
<p>133,2 milliárd Forint</p> <p>Finanszírozó forrás:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TOP+ 1. priorítás • GINOP+, • IKOP+, • KEHOP+, • hazai források (különösen: Magyar Falu Program, Modern Városok Program, Nemzeti Környezetvédelmi Program)
Méréshez tervezett indikátorok
<ul style="list-style-type: none"> • A programba bevont települések száma • Megújult közösségi terek és közművelődési intézmények száma • Fejlesztett városi közlekedéssel érintett lakosság száma

Intézkedések pénzügyi ütemterve

	Indikatív forrás 2021-2024 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (milliárd Ft)
7.1 Épített környezet fejlesztése	101,4	25,4	126,8
7.2 Közlekedési módok fejlesztése	5,1	1,3	6,4
Összesen	106,6	26,2	133,2

VIII. KULTURÁLIS ÉS TÖRTÉNELMI ÖRÖKSÉGEK ÁPOLÁSA

Prioritáshoz kapcsolódó célok

Kapcsolódó EU célkitűzések

A helyi történelem, kultúra megőrzése, a helyi identitás erősítése a prioritás fő célja. Ez alapján a következő EU-s célkitűzésekhez kapcsolódik:

1. Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül

5. A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Uniós-szerte való támogatása révén.

Kapcsolódás a Területfejlesztési Koncepció stratégiai célkitűzéseéhez

Átfogó célok:

I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség

II. Élhető megye és települések

Stratégiai célok:

I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése

II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése

A prioritás területi fókuszát a megye azon része jelenti, amely nem tartozik a Székesfehérvár, Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve), Vértes, az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések közé, mivel az a XI. prioritás keretében kerül komplex módon fejlesztésre.

Prioritás keretében elérendő célok

Fontos, hogy kiemelt figyelmet és törődést mutassunk a kulturális és történelmi értékek és örökség megőrzésére, megóvására. Ez gazdaságilag és közösségépítésben is fontos szerepet tölt be, egyben a kulturális sokszínűség forrása, amely a kapcsolódó turisztikai szolgáltatások megjelenését, megerősödését indukálja. A kulturális és történelmi örökségekhez való jobb hozzáférhetőség biztosításával, a helyi környezet jobb megismerhetőségének, bemutathatóságának, turisztikai célú hasznosításának fejlesztésével a VIII. prioritás a helyi történelem, kultúra megőrzésére, a helyi identitás erősítésére helyezi a hangsúlyt.

Prioritás részletes tartalmának bemutatása

Prioritás neve: Kulturális és történelmi örökségek ápolása								
Fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1. Kulturális és történelmi örökségekhez való hozzáféréseinek, a helyi környezet jobb megismerhetőségének, bemutathatóságának, turisztikai célú hasznosításának fejlesztése								
Turisztikai és egyéb célú fejlesztések	megye egész területe - kivéve XI. prioritás alá tartozó területek	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Vállalkozások Nonprofit szervezetek Térségi fejlesztési tanácsok	lakosság, turisták	2021-2027	10.500	TOP+ 1. prioritás és egyéb EU-s (GINOP+), valamint hazai források (pl. Kiszalud Program, Népi Építészeti Program)	A programba bevont települések száma Megújult közművelődési intézmények száma	igen
2. Helyi örökségek ápolása								
Kulturális és közösségi terek infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztése turisztikai szempontok szerint (pl. rendezvények, közösségi programok és infrastruktúra)	megye egész területe - kivéve XI. prioritás alá tartozó területek	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Vállalkozások Nonprofit szervezetek Kormányhivatal Térségi fejlesztési tanácsok	lakosság, turisták	2021-2027	5.000	TOP+ 1. prioritás és egyéb EU-s (GINOP+), valamint hazai források (pl. Kiszalud Program, Népi Építészeti Program), Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA)	A programba bevont települések száma Megújult közművelődési intézmények száma	igen

Együttműködés keretében tervezett fejlesztések

Prioritás keretében tervezett intézkedések megnevezése
<ul style="list-style-type: none"> • Kulturális és történelmi örökségekhez való hozzáférésének, a helyi környezet jobb megismerhetőségének, bemutathatóságának, turisztikai célú hasznosításának fejlesztése • Helyi örökségek ápolása
Tervezett fejlesztések tartalmának és indokoltságának összefoglalása
<p>Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiójának Helyzetelemző munkarésze alapján a következő tényezők indokolják kulturális és történelmi örökségek ápolása célkitűzéseinek megvalósítására irányuló fejlesztéseket:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktív nagyszámú országos és helyi civil szervezet működik a megyében, melyek a helyi közösségek megőrzésére alkalmasak. • A történelmi borvidék turisztikai célú hasznosítása. • Helyi, Budapest környéki turisztikai desztinációk fejlesztése, ezzel az elmaradt területek felzárkóztathatóvá válhatnak. • Turisztikai adottságok a természeti környezet is kiemelkedő, melynek megóvása, elérhetősége a terület fejlődéséhez vezethet. • A fenntartható város/várostérség/kiemelt térség, épített örökség megőrzésének feltételei, kastély- és kertprogramok, műemlék együttesek felújítása a szűkülő költségvetés miatt beszűkül. Hiányos a funkciók turisztikai szolgáltatásokkal való összekapcsolása.
Területi hatókör
<p>A prioritás területi fókuszát a teljes megye jelenti, kivéve a Székesfehérvár, Velencei-tó, Váli-völgy, Vértes térségét, mivel az a XI. prioritás keretében kerül komplex módon fejlesztésre.</p>
Jellemző kedvezményezettek
<ul style="list-style-type: none"> • Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok • Vállalkozások • Nonprofit szervezetek • Kormányhivatal • Térségi fejlesztési tanácsok
Fő célcsoport
<ul style="list-style-type: none"> • lakosság • turisták

Forrásigény és forrásösszetétel
<p>15,5 milliárd Forint</p> <p>Finanszírozó forrás:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TOP+ 1. prioritás • GINOP+, • hazai források (különösen: Kiszalud Program, Népi Építészeti Program) • Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA)
Méréshez tervezett indikátorok
<ul style="list-style-type: none"> • A támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése • A programba bevont települések száma • Megújult közművelődési intézmények száma

Intézkedések pénzügyi ütemterve

	Indikatív forrás 2021-2024 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (milliárd Ft)
8.1. Kulturális és történelmi örökségekhez való hozzáférésének, a helyi környezet jobb megismerhetőségének, bemutathatóságának, turisztikai célú hasznosításának fejlesztése	8,4	2,1	10,5
8.2. Helyi örökségek ápolása	4,0	1,0	5,0
Összesen	12,4	3,1	15,5

IX. VÁLLALKOZÁSOK FEJLŐDÉSI LEHETŐSÉGEINEK BIZTOSÍTÁSA

Prioritáshoz kapcsolódó célok

Kapcsolódó EU célkitűzések

Fejér megye népesség- és munkaerő-megtartó erejét, a foglalkoztathatóság javítását, továbbá a fejlett, jövőbe mutató vállalkozások támogatását célozza meg a prioritás. A fentiek alapján a következő EU-s célkitűzésekhez kapcsolódik:

1. Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül

3. Jobban összekapcsolt Európa: a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal

5. A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Uniós-szerte való támogatása révén.

Kapcsolódás a Területfejlesztési Koncepció stratégiai célkitűzéseire

Átfogó célok:

I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség

III. Innovatív és fejlődő gazdaság

Stratégiai célok:

I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése

I.3 Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye

III.2 Gazdasági környezet fejlesztése

A prioritás területileg a teljes megyét érinti, de:

- a szociális célú gazdaságfejlesztési beavatkozások esetén a fejlesztendő periférikus térségekre (Dél-Fejér) a IV. prioritás vonatkozik, komplex fejlesztési programok megvalósítása mellett.
- turisztikai célú fejlesztések esetében a Székesfehérvár, Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve), Vértes, az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések fejlesztései a XI. prioritás keretében kerülnek komplex módon fejlesztésre.

Prioritás keretében elérendő célok

A vállalkozások fejlesztési, forrás-felhasználási képességeinek megerősítése kiemelkedő fontosságú, ám fontos, hogy külön szükséges kezelni méretkategóriák alapján a vállalkozásokat: míg a kis és középvállalkozások esetén a fejlődési pálya, a továbblépés lehetőségeinek megteremtése a cél, addig nagyobb vállalkozások esetén helyi munkaerő minőségi fejlesztésével lehet a legnagyobb eredményt elérni. A prioritás Fejér megye népesség- és munkaerő-megtartó erejét, a foglalkoztathatóság javítását, továbbá a fejlett, jövőbe mutató vállalkozások támogatását célozza meg több eszközzel: a közlekedési infrastruktúrák és logisztikai, telephelyeket érintő fejlesztések segíthetik a gazdasági szereplőket; az elérhetőség javítása, az üzleti szektort kiszolgáló infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztés pedig nem csak a működés alapjait szolgáltatja, hanem segíti a vállalkozások nemzetközi piacokon való jelenlétét, a globális értékláncokba való becsatlakozását.

Prioritás részletes tartalmának bemutatása

Prioritás neve:	Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása							
Fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1. Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások								
Üzleti környezet (pl. ipari park, inkubátorház)	megye egész területe	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Vállalkozások Nonprofit szervezetek	vállalkozások	2021-2027	8.615	TOP+ 1. prioritás és egyéb EU-s (GINOP+), valamint hazai források (pl. Kisfaludy Program, közfoglalkoztatás, Irinyi Terv, HEPA támogatásai)	A programban résztvevő vállalkozások száma Aggregált iparűzési adóbevétel alap változása a megyei településeken	igen
Vállalkozások fejlesztése, támogatása (pl. munkahelymegtartás)	megye egész területe	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Kormányhivatal Vállalkozások Nonprofit szervezetek	vállalkozások	2021-2027	2.170			igen
Szociális gazdaság	megye egész területe – kivéve IV. prioritás alá tartozó területek	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Kormányhivatal Vállalkozások Nonprofit szervezetek	vállalkozások hátrányos helyzetű munkavállalók	2021-2027	1.590			igen
2. Gazdasági fókuszú közlekedési fejlesztések								
Közúti fejlesztések (<i>autópálya, gyorsforgalmi és egyéb út fejlesztések</i>)	megye egész területe	Magyar Közút Nonprofit Zrt., Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt.	vállalkozások munkavállalók	2021-2027	na. ¹²	TOP+ 1. prioritás és egyéb EU-s (IKOP+),		igen

¹² Kiemelt országos súlyú projektek, melyek előkészítése folyamatban van, így a várható költségigény nem ismert.

Vasúti (különösen fővonalai és összekötő vonalbeli) fejlesztések, intermodális csomópontok, Európai TEN-T hálózatokhoz való illeszkedés	megye egész területe	Magyar Közút Nonprofit Zrt., MÁV-Volán csoport Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt.	vállalkozások munkavállalók	2021-2027	na ¹³	valamint hazai források		igen
3. Szálláshely és vendéglátás fejlesztése								
Szálláshelyek	megye egész területe – kivéve a XI. prioritás alá tartozó területek	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Vállalkozások	turisták turisztikai szolgáltatók	2021-2027	3.000	TOP+ 1. prioritás és egyéb EU-s (GINOP+), valamint hazai források (pl. Kiszalud Program, Magyar Falu Program)	A programban résztvevő vállalkozások száma Aggregált iparűzési adóbevétel alapváltozása a megyei településeken	igen
Helyi termékek értékesítése, helyi piacok	megye egész területe	Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Vállalkozások Nonprofit szervezetek	lakosság, vállalkozások turisták	2021-2027	2.221			igen

¹³ Kiemelt országos súlyú projektek, melyek előkészítése folyamatban van, így a várható költségigény nem ismert.

Együttműködés keretében tervezett fejlesztések

Prioritás keretében tervezett intézkedések megnevezése
<ul style="list-style-type: none"> • Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások • Gazdasági fókuszú közlekedési fejlesztések • Szálláshely és vendéglátás fejlesztése
Tervezett fejlesztések tartalmának és indokoltságának összefoglalása
<p>Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiójának Helyzetelemző munkarésze alapján a következő tényezők indokolják Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítására irányuló fejlesztéseket:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A megye erősségei közé tartozik, hogy erős KKV-i körrel rendelkezik, ezek fejlődési útjainak biztosítása elengedhetetlen • Fontos a szakképzett munkaerő helyben tartása • A hátrányos helyzetű területek társadalmi, foglalkoztatottsági, gazdasági, és infrastrukturális szempontból lemaradtak, melyek felzárkózása a területi különbségek mérséklésének elengedhetetlen feltétele. • A városok közelében és azok csomópontjainál forgalmi dugók alakulnak ki, a nehézgépjármű és tranzitforgalom növekedés, illetve az országos átlagot is túlszárnyaló 1000 lakosra jutó személygépkocsi állomány okán. A forgalom korlátozottságát fokozza, hogy a közúti közlekedésben a futó programok a gyorsforgalmi utak országhatárig való kiépítését, a még be nem kötött megyei jogú városok közlekedési hálózatba való integrálását és a nagyteljesítményű ipari-logisztikai központok hálózati kiépítési programjai miatt Közép-Dunántúl a fejlesztésekből kimaradt.
Területi hatókör
<p>A prioritás területileg a teljes megyét érinti, de:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a szociális célú gazdaságfejlesztési beavatkozások esetén a fejlesztendő periférikus térségekre (Dél-Fejér) a IV. prioritás vonatkozik, komplex fejlesztési programok megvalósítása mellett. • turisztikai célú fejlesztések esetében a Székesfehérvár, Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve), Vértes, és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések fejlesztései a XI. prioritás keretében kerülnek komplex módon fejlesztésre.
Jellemző kedvezményezettek
<ul style="list-style-type: none"> • Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok • Kormányhivatal • Magyar Közút Nonprofit Zrt., • MÁV-Volán csoport • Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. • Vállalkozások • Nonprofit szervezetek • Térségi fejlesztési tanácsok
Fő célcsoport

<ul style="list-style-type: none"> • hátrányos helyzetű munkavállalók • munkavállalók • turisták • turisztikai szolgáltatók • lakosság, • vállalkozások
Forrásigény és forrásösszetétel
<p>17,6 milliárd Forint</p> <p>Finanszírozó forrás:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TOP+ 1. prioritás, • GINOP+, • IKOP+, • egyéb hazai támogatási programok (különösen: Irinyi Terv, HEPA támogatásai, Kisfaludy Program, Magyar Falu Program.)
Méréshez tervezett indikátorok
<ul style="list-style-type: none"> • A programban részvevő vállalkozások száma • Aggregált iparüzési adóbevétel alap változása a megyei településeken

Intézkedések pénzügyi ütemterve

	Indikatív forrás 2021-2024 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (milliárd Ft)
9.1. Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások	9,9	2,5	12,4
9.2. Gazdasági fókuszú közlekedési fejlesztések			na. ¹⁴
9.3. Szálláshely és vendéglátás fejlesztése	4,2	1,0	5,2
Összesen	14,1	3,5	17,6

¹⁴ Kiemelt országos súlyú projektek, melyek előkészítése folyamatban van, így a várható költségigény nem ismert.

X. VÁLLALKOZÁSOK K+F+I TELJESÍTMÉNYÉNEK NÖVELÉSE

Prioritáshoz kapcsolódó célok

Kapcsolódó EU célkitűzések

A prioritás a vállalkozások K+F+I tevékenységének ösztönzését célozzák meg. A prioritás a következő EU-s célkitűzésekhez kapcsolódik:

1. Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül

Kapcsolódás a Területfejlesztési Koncepció stratégiai célkitűzéseire

Átfogó célok:

III. Innovatív és fejlődő gazdaság

Stratégiai célok:

III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye

III.2 Gazdasági környezet fejlesztése

A prioritás területileg a teljes megyét érinti.

Prioritás keretében elérendő célok

A már meglévő K+F+I kapacitások fejlesztése, valamint új kapacitások építése kiemelkedő fontosságú. Ezt egészíti ki az okos szemlélet gazdasági térben való alkalmazása: az információs és kommunikációs technológiák minél szélesebb körű elérhetőségének segítése, a digitalizáció nyújtotta lehetőségek kiaknázása. Ehhez fontos a vállalkozói oldal felkészítése, a helyi munkaerő képzése, az innovatív gazdaságfejlesztési tevékenységek támogatása, és hogy a felsőoktatási intézmények és a gazdaság szereplői közötti kapcsolatok új szintre lépjenek a kutatás-fejlesztés terén.

A prioritás ugyan a megye teljes területét célozza, ám a gazdasági térstruktúrája okán a prioritás területileg fókuszált: a megyei jogú városok (Székesfehérvár, Dunaújváros), valamint Martonvásár (Agrártudományi Kutatóközpont) esetén várható a prioritás legnagyobb hatása.

Prioritás részletes tartalmának bemutatása

Prioritás neve:	Vállalkozások K+F+I teljesítményének növelése							
Fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1. Digitalizáció, IKT								
Vállalkozások digitális jelenlétének, IKT készségeinek fejlesztése	megye egész területe	Vállalkozások	vállalkozások	2021-2027	4.100	TOP+ 1. prioritás és egyéb EU-s programok (főként GINOP+)	A programban résztvevő vállalkozások száma	nem
2. Innováció, kutatás-fejlesztés								
Megye K+F+I teljesítményének növelése	megye egész területe	Vállalkozások Tudományos kutatóhelyek	innovatív vállalkozások térség munkavállalói	2021-2027	45.000	GINOP+ NKFIH innovációs és kutatási pályázatok	A programban résztvevő vállalkozások száma 1000 lakosra jutó K+F ráfordítások összege	nem

3. Gazdaság, szakképzés és felsőfokú oktatás kapcsolódásai								
Felsőoktatási intézmények, kutatóhelyek gazdasági kapcsolódásainak támogatása	megye egész területe	Vállalkozások Tudományos kutatóhelyek / gyakorlati helyek	innovatív vállalkozások térség munka-vállalói diákok	2021-2027	8.000	GINOP+ NKFIH innovációs és kutatási pályázatok	A programban részvevő vállalkozások száma 1000 lakosra jutó K+F ráfordítások összege	igen
A szakképzés és felnőttképzés valamint az ipar kapcsolódásainak támogatása	megye egész területe	Szakképzési Centrumok, Vállalkozások	innovatív vállalkozások térség munka-vállalói diákok	2021-2027	4.000	GINOP+ egyéb innovációs és kutatási pályázatok	A programban részvevő vállalkozások száma 1000 lakosra jutó K+F ráfordítások összege	igen

Együttműködés keretében tervezett fejlesztések

Prioritás keretében tervezett intézkedések megnevezése
<ul style="list-style-type: none"> • Digitalizáció, IKT • Innováció, kutatás-fejlesztés • Gazdaság és a szak- valamint felsőfokú oktatás kapcsolódásai
Tervezett fejlesztések tartalmának és indoklásának összefoglalása
<p>Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiójának Helyzetelemző munkarésze alapján a következő tényezők indokolják a vállalkozások K+F+I teljesítményének növelésére irányuló fejlesztéseket:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A GDP arányos kutatás-fejlesztési ráfordítások tekintetében a megye 2017-ben a 11. helyet foglalta el a megyék rangsorában, ezért a K+F ráfordítások növelése, kutatási együttműködések bővítése, kutatói létszám emelése indokolt. • Székesfehérvár erőfeszítései és a duális képzés kiterjedt alkalmazása ellenére a megye felsőoktatási és innovációs potenciálja – a magyar egyetemi városokkal összehasonlításban - visszaszorul, pozícióvesztés tapasztalható a K+F beruházások tekintetében. • Az intelligens szakosodási stratégia alapján a megye és a régió kitörési pontja lehet a villamosmérnöki, informatika, a nukleáris technológia, az anyagtechnológia és kapcsolódó műszaki területek (Óbudai Egyetem Alba Regia Műszaki Kar, Dunaújvárosi Egyetem), a társadalomtudományok (Kodolányi János Egyetem, Corvinus Egyetem Székesfehérvári Kara), valamint a mezőgazdasághoz kapcsolódó, a gyakorlati megvalósítást is magába foglaló alap-, módszertani és alkalmazott komplex kutatások megerősítése (Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományi Kutatóközpont Mezőgazdasági Intézet, Martonvásár). • A felsőoktatási intézmények és a gazdasági szereplők közötti együttműködések, partnerségek erősítése javítják a regionális-térségi munkaerő-piaci igények kielégítését, az innováció térbeli kiterjedését és a K+F eredmények nagyobb mértékű hasznosítását. • Vállalkozások innovációs beruházásainak, a technológiai transzferek és kutatás-fejlesztések ösztönzése
Területi hatókör
A prioritás területi fókuszát a teljes megye jelenti.
Jellemző kedvezményezettek
<ul style="list-style-type: none"> • Vállalkozások • Tudományos kutatóhelyek / gyakorlati helyek • Szakképzési centrumok

Fő célcsoport

- vállalkozások / innovatív vállalkozások
- térség munkavállalói
- diákok

Forrásigény és forrásösszetétel

61,1 Mrd. Forint

Finanszírozó forrás:

- GINOP+
- TOP+ 1. prioritás
- egyéb hazai források – különösen: NKFIH innovációs és kutatási pályázatok
- Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF)

Méréshez tervezett indikátorok

- A programban részvevő vállalkozások száma
- 1000 lakosra jutó K+F ráfordítások összege

Intézkedések pénzügyi ütemterve

	Indikatív forrás 2021-2024 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (milliárd Ft)
10.1 Digitalizáció, IKT	3,3	0,80	4,1
10.2 Innováció, kutatás-fejlesztés	36,0	9,0	45,0
10.3 Gazdaság és a szak- valamint felsőfokú oktatás kapcsolódásai	9,6	2,4	12,0
Összesen	48,9	12,2	61,1

XI. SZÉKESFEHÉRVÁR; VELENCEI-TÓ, VÁLI-VÖLGY (PANNÓNIA SZÍVE); VÉRTES ÉS AZ ELŐBBI TÉRSÉGEKHEZ NEM BESOROLHATÓ, A BUDAPEST KÖRNYÉKE TURISZTIKAI TÉRSÉGHEZ TARTOZÓ FEJÉR MEGYEI TELEPÜLÉSEK FEJLESZTÉSE

Prioritáshoz kapcsolódó célok

Kapcsolódó EU célkitűzések

A prioritás a vállalkozások K+F+I tevékenységének ösztönzését célozzák meg. A prioritás a következő EU-s célkitűzésekhez kapcsolódik:

- 1. Intelligensebb Európa:** az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül

Kapcsolódás a Területfejlesztési Koncepció stratégiai célkitűzéseire

Átfogó célok:

- I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség
- II. Élhető megye és települések
- III. Innovatív és fejlődő gazdaság

Stratégiai célok:

- I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése
- I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése
- II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése
- II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye
- III.2 Gazdasági környezet fejlesztése

A prioritás területileg a következő területeket érinti: Székesfehérvár, Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia szíve) Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések.

Prioritás keretében elérendő célok

A prioritás területi alapú fejlesztéseket helyez fókuszba: a Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia szíve), Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, Budapest környéke turisztikai térség által fémjelzett térség kapcsán a turizmus infrastruktúra, termék- és szolgáltatásfejlesztése, illetve a közművelődés, kultúra, közösségi terek infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztése adja a prioritás fókuszát.

A térségben rengeteg turisztikai lehetőség rejlik, Budapesthez közeli, de mégis unikális terület, ahol integrált turisztikai fejlesztések megvalósításával komplex élménycsomagot nyújtó összetett turisztikai kínálat létrehozása lehetséges. Számos, jelentős turisztikai vonzerővel rendelkező településen szükség van a vendégek elégedettségét meghatározó infrastrukturális, szolgáltatási elemek fejlesztésére, amelyek hozzájárulnak a már meglévő turisztikai attrakciók korábbiánál

hatékonyabb hasznosításához, jobb települési integrációjához, ezáltal növelve az érdemi gazdaságfejlesztési és foglalkoztatási hatást és erősítve a település turisztikai arculatát, imázsát (pl. egységes települési arculat kialakítása, kitáblázás, parkolók építése, pihenőhelyek létesítése, nyilvános mosdók kialakítása turisták által preferált helyeken stb.). A térségben a nehézgépjármű és tranzitforgalom növekedése okán indokolt a közúti hálózat fejlesztése is, hogy a folyamatos közlekedés biztosítva legyen a gazdaság és a szolgáltatások számára.

Prioritás részletes tartalmának bemutatása

Prioritás neve:		Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések fejlesztése						
Fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai (indikatív lista)	Jellemző kedvezményezett köre	Célcsoport megjelölése	Ütemezés	Költségigény (indikatív, millió Ft)	Finanszírozó forrás	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és hatás indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1. Turisztikai infrastruktúra fejlesztése								
A kulturális és szakrális örökség turisztikai és egyéb célú hasznosítása (infrastruktúra)	területi cél	Vállalkozások, Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Térségi fejlesztési tanácsok	lakosság, turisták,	2021-2027	15.792	TOP+ 1. prioritás és egyéb EU-s (GINOP+) és hazai források (pl. Kisfaludy Program)	A programban részvevő vállalkozások száma A programba bevont települések száma	igen
Természetközeli és aktív turisztikai attrakciók fejlesztése, (infrastruktúra)	területi cél	Vállalkozások, Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Térségi fejlesztési tanácsok	lakosság, turisták,	2021-2027	5.697			igen
Szálláshelyek, fürdőhelyek fejlesztése	területi cél	Vállalkozások, Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Térségi fejlesztési tanácsok	turisták, turisztikai szolgáltatók	2021-2027	25.440			nem
Kerékpárutak turisztikai célú fejlesztése	területi cél	Helyi önkormányzatok Térségi fejlesztési tanácsok	lakosság, turisták,	2021-2027	3.000			igen

2. Közművelődés, kultúra, közösségi terek infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztése								
Turisztikai termék- és szolgáltatásfejlesztés	területi cél	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Nonprofit szervezetek Vállalkozások Térségi fejlesztési tanácsok	lakosság, turisták,	2021-2027	1.200	TOP+ 1. prioritás és egyéb EU-s (GINOP+) és hazai források (pl. Kiszalud Program)	A programban résztvevő vállalkozások száma A programba bevont települések száma	igen
Turisztikai attrakcióval rendelkező települések turisztikai infrastrukturális és szolgáltatói hiányosságainak felszámolása a komplex élményszerzés érdekében	területi cél	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Térségi fejlesztési tanácsok	lakosság, turisták,	2021-2027	1.500			nem
Egyéb turisztikai attrakció fejlesztés (pl. gasztronómia)	területi cél	Települési önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok Nonprofit szervezetek Vállalkozások Térségi fejlesztési tanácsok	lakosság, turisták,	2021-2027	3.676			igen

Együttműködés keretében tervezett fejlesztések

Prioritás keretében tervezett intézkedések megnevezése
<ul style="list-style-type: none"> • Turizmusfejlesztés – infrastruktúra, termék- és szolgáltatásfejlesztés • Közművelődés, kultúra, közösségi terek infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztése
Tervezett fejlesztések tartalmának és indokoltságának összefoglalása
<p>Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiójának Helyzetelemző munkarésze alapján a következő tényezők indokolják Székesfehérvár, Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve), Vértes térség fejlesztését:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Területben rengeteg turisztikai lehetőség rejlik, Budapesthez közeli, de mégis unikális terület • Kötőponti pont: integrált turisztikai fejlesztések megvalósításával komplex élménycsomagot nyújtó összetett turisztikai kínálat létrehozása, az egyedi, helyi értékekre alapozva, desztinációs elvben gondolkodva. A földrajzi közelség miatt a fejlesztések kiemelt célcsoportja a főváros és agglomerációjának hétfői kiránduló turizmusa. • A nehézsépjármű és tranzitforgalom növekedése okán indokolt a közúti hálózat fejlesztése, hogy a folyamatos közlekedés biztosítva legyen a gazdaság és a szolgáltatások számára.
Területi hatókör
<p>A prioritás területileg a következő területeket érinti: Székesfehérvár, Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia szíve) Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések</p>
Jellemző kedvezményezettek
<ul style="list-style-type: none"> • Helyi önkormányzatok és tulajdonukban lévő gazdasági társaságok • Nonprofit szervezetek • Vállalkozások • Térségi fejlesztési tanácsok
Fő célcsoport
<ul style="list-style-type: none"> • lakosság • turisták • turisztikai szolgáltatók
Forrásigény és forrásösszetétel
<p>56,3 milliárd Forint Finanszírozó forrás:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TOP+ 1. prioritás • GINOP+ • hazai források (különösen Kisfaludy Program)
Méréshez tervezett indikátorok
<ul style="list-style-type: none"> • A programban résztvevő vállalkozások száma • A programba bevont települések száma

Intézkedések pénzügyi ütemterve

	Indikatív forrás 2021-2024 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (milliárd Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (milliárd Ft)
11.1 Turizmusfejlesztés - infrastruktúra, termék- és szolgáltatásfejlesztés	39,9	10,0	49,9
11.2 Közművelődés, kultúra, közösségi terek infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztése	5,1	1,3	6,4
Összesen	45,0	11,3	56,3

SZENT ISTVÁN FEJLESZTÉSI PROGRAM

FEJÉR MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAM 2021-2027

TERÜLETI HATÁSVIZSGÁLAT ÉS KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

Készítette a Fejér Megyei Önkormányzat megbízásából a HÉTFA Elemző Központ - Város- és Területfejlesztési Iroda, a TOP-1.5.1-20-2020-00010 azonosítószámú, „A 2021-2027 tervezési időszak stratégiai szintű előkészítése Fejér megyében” c. projekt keretében

Tervezők:

HÉTFA Elemző Központ részéről:

Gál Lajos természetvédelmi és tájvédelmi szakértő (Sz-064/2011.)
Nagy Árpád

Fejér Megyei Önkormányzat részéről:

Hajnalné Dr. Szecsődi Zsuzsanna Balsay István
Nagy Ivett

Kígyóssy Gábor

1. A TERÜLETI HATÁSVIZSGÁLAT KIDOLGOZÁSI FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE

1.1. ELŐZMÉNYEK

A Fejér Megyei Önkormányzat 2020. novemberben bízta meg a HÉTFA Elemző Központot a 2021–2027 közötti uniós programozási időszakhoz kapcsolódóan Fejér megye Területfejlesztési Konceptiójának felülvizsgálatára, valamint az ezen módosításra épülő, Fejér Megyei Területfejlesztési Program elkészítésére.

A feladat formai- és tartalmi kereteit a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009 (X.6.) Korm. rendelet határozza meg.

Jelen munka célja a Fejér megyei területfejlesztési program területi hatásvizsgálatának és integráltan a környezeti értékelésének elkészítése az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005.(I.11.) Korm. rendeletben foglaltaknak, valamint a 218/2009 (X.6.) Korm. rendelet 9. mellékletében foglalt tartalmi elvárásoknak megfelelően. A környezeti vizsgálat elsődleges célja, hogy a Fejér megyei területfejlesztési program környezeti hatásait feltárja és a kedvezőtlen hatásokat minimalizálja.

1.2. A TERVEZÉS FOLYAMAT MÁS RÉSZEIHEZ VALÓ KAPCSOLÓDÁS

Tekintettel a Fejér Megyei Önkormányzat által megrendelt tervezési feladat komplexitására, valamint a tervezésre rendelkezésre álló idő korlátosságára, az egyes részdokumentumok egymásra épülése, az egyes tervezési részfolyamatok vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelő módon történő integrációja csak szoros iterációval, a tervezésbe bevont szereplők közti folyamatos egyeztetés mellett összehangolt ütemezéssel végezhető.

Kiemelten kezelendő külső körülmény, hogy a 2021-2027-es európai uniós forrásokból finanszírozott fejlesztési ciklus tervezése a megye területfejlesztési koncepció készítésével párhuzamosan jelenleg is zajlik. Így nehézséget okozhat az operatív programok tartalmát esetlegesen érintő fajsúlyosabb változások nyomán követése, a területfejlesztési tervek – különösen a területfejlesztési programra vonatkozóan annak – tartalmára is kiható esetleges módosítások pontos, határidőre történő átvezetése, amely befolyásolhatja a jelen környezeti értékelés felülvizsgálat egyes tartalmi elemeit is.

Az „Útmutató a megyei önkormányzatok, a főváros és a kiemelt térségi fejlesztési tanácsok számára a területfejlesztési program elkészítéséhez” című módszertani segédlet (Pénzügyminisztérium, 2020.10.06.) alapján a 2021-2027 közötti uniós időszak tervezési folyamatában nem áll rendelkezésre elég idő arra, hogy a területfejlesztési program stratégiai programrészének és operatív programrészének kialakítása időben jelentősen elkülönüljön egymástól. A 2021-2027-es időszak operatív programjainak tervezett indítása szükségessé teszi a megyei, kiemelt térségi, fővárosi területfejlesztési programok központi tervezési folyamathoz igazodó kidolgozását.

Azonos időben, 2020. december 22-én készült el mind a területfejlesztési koncepció, mind a területfejlesztési program felülvizsgálatának egyeztetési változata, és ezt követően, 2021. január 5-én indult meg a társadalmasítási folyamat. A területfejlesztési koncepció és a program kapcsán két dokumentum került be a társadalmasítási folyamatba: Fejér Megye Területfejlesztési

Koncepciója (továbbiakban FMTFK), valamint Fejér Megye Területfejlesztési Programja (továbbiakban FMTFP).

A Fejér megye területfejlesztési koncepció felülvizsgálatához kapcsolódóan elkészült a koncepció felülvizsgált környezeti értékelése. Tekintettel, arra, hogy a területfejlesztési program a koncepció célrendszerének középtávú megvalósításának kereteit rögzíti, ezért a területfejlesztési program a területfejlesztési koncepció folytatásának tekinthető. E feltételeknek megfelelően jelen környezeti értékelés is a Fejér megye területfejlesztési koncepciója stratégiai környezeti vizsgálatához készített felülvizsgált környezeti értékelés folytatásának, illetve kiegészítésének tekinthető.

A területfejlesztési program és a kapcsolódó környezeti vizsgálat készítésének összehangolását biztosító tervezett ütemezés:

Területfejlesztési program készítés részfeladatai	Tervezett határidő	Környezeti részfeladatai	értékelés	Tervezett határidő
Fejér megye településeinek a fejlesztési igények, projektötletek összegyűjtése	2020. tavasz- ősz			
		A környezeti tematikájának véleményezést véglegesítése	értékelés szakhatósági követő	2020.12.07.
A területfejlesztési program stratégiai és operatív programrészének egyeztetési változat elkészítése	2020.12.22.			
		A területfejlesztési program Környezeti hatásvizsgálatának kidolgozása az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet előírásai és a jóváhagyott tematika szerint		2020.12.31.
A megyei területfejlesztési program véleményezése (A társadalmasítási folyamat megindítása) a 218/2009 Korm. rendelet szerint (45 nap)	2021.01.05			
		A környezeti egyeztetésre való megküldése a környezet védelméért felelős szervezeteknek.	értékelés	2021.01.19.
A beérkezett vélemények feldolgozása, az észrevételek átvezetése, a véglegesített, a környezeti vizsgálat alapjául szolgáló területfejlesztési program elkészítése,	2021.március közepe	Beérkezett vélemények feldolgozása, tervezői válaszok,	vélemények	2021.március közepe
A területfejlesztési koncepció és program megküldése a Pénzügyminisztérium TTF részére a miniszteri állásfoglalás előkészítéséhez.	2021.március vége	A környezeti véglegesítése a környezeti vizsgálat alapjául szolgáló véleményezett területfejlesztési program figyelembevételével.	értékelés	2021.március vége
A Fejér megyei területfejlesztési program környezeti értékelésnek megfelelő átdolgozása	2021.március vége	A végleges környezeti nyilvánosságra hozatala	értékelés	2021.március vége

A Fejér Megyei Közgyűlés elfogadja a megyei területfejlesztési koncepciót és programot.	2021. március vége		
---	--------------------	--	--

A területfejlesztési tervek előkészítését komoly szakmai munka és széleskörű partnerségi egyeztetés előzte meg. A 2020-as év legnagyobb kihívása, amely 2021-es év elején is éreztette hatását, egyértelműen a koronavírus járvány okozta globális egészségügyi válsághelyzet, amely az élet minden területére, így a területfejlesztési tervezésre is, rányomta bélyegét. Az egyik legfontosabb, kézzel fogható hatása a partnerség lefolytatásában volt: tekintettel arra, hogy járványügyi intézkedések miatt nem javasolt olyan társadalmasítási, partnerségi eszköz alkalmazása, amely növeli a személyes kontaktusok számát. Emiatt a társadalmasítási folyamat az online térben folyik.

1.3. A TERÜLETI HATÁSVIZSGÁLAT ÉS KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS SORÁN TETT JAVASLATOK HATÁSA A PROGRAM ALAKULÁSÁRA

A Fejér megyei területfejlesztési program kidolgozása során a térséget érintő ágazati koncepciók, országos szakpolitikai stratégiai dokumentumok mellett kiemelt figyelmet fordítottak a készítőik Fejér megye 2018-ban elfogadott klímastratégiájára, az abban rögzített mitigációs és adaptációs célokhoz való illeszkedés biztosítására. Mind a program stratégiai-, mind az operatív munkarésze súlyának megfelelően kezeli a megye klímaváltozáshoz kapcsolódó veszélyeztetettségét, klíma sérülékenységét.

A fentiek mellett, a tervezési folyamatban a társadalmasítás során bevont természet- és környezetvédelmi szakmai szervezetek, hatóságok köre is garanciát jelent a program prioritásai és intézkedései környezeti-, fenntarthatósági szempontú megfelelőségének biztosítására. E garanciák mellett a Fejér megyei területfejlesztési program környezeti értékelés eredményeinek megfelelő átdolgozása hosszú távon biztosítani tudja a megye környezeti szempontból fenntartható, a klímakockázatokra hatékonyan reagálni képes komplex fejlesztési irányok mentén megvalósuló fejlődését.

A Területi Hatásvizsgálat véleményezésébe a fentiekén túl a 218/2009 (X.6.) Korm. rendeletben megnevezett véleményezésre jogosultak is bevonásra kerültek. A Környezeti Értékelés egyeztetése során a véleményező környezet védelméért felelős szervezetektől érkezett észrevételekkel kiegészített környezeti értékelés ajánlásainak figyelembevétele jogszabályi előírások alapján kötelező a területfejlesztési program készítése során, így az ott tett javaslatok befolyásolhatják a megyei területfejlesztési program stratégiai és operatív szintű részdokumentumainak irányait, így végső soron kihatással vannak a megye fejlesztési projektjeinek, beruházásainak tervezése során a környezeti szempontok fokozott érvényesítésére.

1.4. A KÖRNYEZET VÉDELMEÉRT FELELŐ SZERVEK ÉS AZ ÉRINTETT NYILVÁNOSSÁG BEVONÁSA, AZ ÁLTALUK ADOTT VÉLEMÉNYEKNEK, SZEMPONTOKNAK A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TÖRTÉNŐ FIGYELEMBEVÉTELE, AZ INDOKOK ÖSSZEFOGLALÁSA

Az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Kormányrendelet 7. § (1) bekezdése alapján a környezeti értékelés konkrét tartalmának és részletezettségének megállapításához a Fejér Megyei Közgyűlés elnöke levélben megkérte a

környezet védelméért felelős szervek (a Korm. rendelet 3. melléklete szerint), ennek sorában a megye települési önkormányzatainak szakmai véleményét, melyhez megküldte az előzetesen javasolt tematikát.

A bevonásra került érintett szakhatóságok:

- A Korm. rendelet 3. mellékletének II.1./a) b) c) valamint II.2./b) d) e) pontja alapján a Fejér Megyei Kormányhivatal,
- a Korm. rendelet 3. mellékletének II.2./c) pontja alapján a Pest Megyei Kormányhivatal,
- a Korm. rendelet 3. mellékletének II.2./f) pontja alapján a Veszprém Megyei Kormányhivatal,
- a Korm. rendelet 3. mellékletének II.2./g) h) pontja alapján Budapest Főváros Kormányhivatala,
- a Korm. rendelet 3. mellékletének II.1./b) pontja alapján a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, valamint a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság,
- a Korm. rendelet 3. mellékletének II.2./i) pontja alapján az országos tisztifőorvos (Nemzeti Népegészségügyi Központ),
- a Korm. rendelet 3. mellékletének II.1./d) valamint II.2./j) pontja alapján a Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság,
- a Korm. rendelet 3. mellékletének II.2./a) pontja alapján Fejér megye helyi önkormányzatainak jegyzői.

A környezeti értékelés javasolt tematikájának (a 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet alapján) nyilvánosságra hozása a Fejér megyei Önkormányzat weboldalán megtörtént.

A Területi Hatásvizsgálat véleményezésébe a fentiekén túl a 218/2009 (X.6.) Korm. rendeletben megnevezett véleményezésre jogosultak is bevonásra kerültek.

A felkért szervezetek által megküldött válaszok figyelembevételével véglegesítésre került a környezeti értékelés tematikája. A beérkezett vélemények nem eredményezték a kiküldött tematika módosítását, csak a környezeti értékelés kidolgozása során beépíthető észrevételeket fogalmaztak meg. A környezeti értékelésre vonatkozó végleges tematika:

1. Környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése
 - 1.1. Előzmények
 - 1.2. A tervezés folyamat más részeihez való kapcsolódás
 - 1.3. A környezeti értékelés során tett javaslatok hatása a program alakulására
 - 1.4. A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés készítése során történő figyelembevétele, az indokok összefoglalása
 - 1.5. A környezeti értékelés készítése során felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai, nehézségek, az előrejelzések érvényességi határai, a felmerült bizonytalanságok
2. A program rövid ismertetése
 - 2.1. A program céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése
 - 2.2. *A program összefüggése más releváns koncepciókkal, illetve programokkal (a fejezet megegyezik a Fejér megye területfejlesztési koncepció környezeti értékelés 2.2. fejezetével, külön kidolgozásra nem kerül)*
3. A program megvalósítása környezeti hatásainak, következményeinek feltárása
 - 3.1. *A program céljainak összevetése a koncepció szempontjából releváns nemzetközi, közösségi, országos vagy helyi szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi célokkal (a fejezet*

- megegyezik a Fejér megye területfejlesztési koncepció környezeti értékelés 3.1. fejezetével, külön kidolgozásra nem kerül)*
- 3.2. *A környezetvédelmi célok és szempontok megjelenése, illetve figyelembe vétele a programban (a fejezet megegyezik a Fejér megye területfejlesztési koncepció környezeti értékelés 3.2. fejezetével, külön kidolgozásra nem kerül)*
 - 3.3. *A program céljainak egymás közti, illetve a releváns koncepciók, illetve programok céljaival való konzisztenciája környezeti szempontból (a fejezet megegyezik a Fejér megye területfejlesztési koncepció környezeti értékelés 3.3. fejezetével, külön kidolgozásra nem kerül)*
 - 3.4. *A jelenlegi környezeti helyzet releváns, a koncepcióval összefüggésben lévő elemeinek ismertetése (a fejezet megegyezik a Fejér megye területfejlesztési koncepció környezeti értékelés 3.4. fejezetével, külön kidolgozásra nem kerül)*
 - 3.5. A program megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása
 - 3.6. A program megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése
 - 3.7. A környezeti következmények alapján a program értékelése
4. A program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó, a koncepcióban szereplő intézkedések környezeti hatékonyságának értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre.
 5. Javaslat olyan környezeti szempontú intézkedésekre, előírásokra, feltételekre, szempontokra, amelyeket a program által befolyásolt más dokumentumban figyelembe kell venni
 6. A program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan a programban szereplő monitorozási javaslatok értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre
 7. Közérthető összefoglaló

Az elfogadott tematika alapján elkészült környezeti értékelés egyeztetési dokumentációja véleményezésre került a jogszabályban előírt módon az érintett szakhatóságok által, valamint a Fejér megyei Önkormányzat honlapján közzétételre került a Fejér megyei Területfejlesztési Programját és a Környezeti értékelést tartalmazó dokumentáció.

1.5. A TERÜLETI HATÁSVIZSGÁLAT ÉS KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN FELHASZNÁLT ADATOK FORRÁSA, AZ ALKALMAZOTT MÓDSZER KORLÁTAI, NEHÉZSÉGEK, AZ ELŐREJELZÉSEK ÉRVÉNYESSÉGI HATÁRAI, A FELMERÜLT BIZONYTALANSÁGOK

A területi hatásvizsgálat és környezeti értékelés készítése elsősorban dokumentum alapú elemzésre épül. Két fő szekunder adatforrásra támaszkodik: egyrészt a jelen tervezési folyamat részeként elkészült területfejlesztési program (stratégia és operatív program) megállapításaira; másrészt a program megalapozását szolgáló, szintén jelen tervezési időszakban készült Fejér megyei területfejlesztési koncepció felülvizsgálati dokumentációja, annak is különösen a helyzet feltáró és –értékelő munkarészeiben felhasznált adatok és elemzések eredményeire.

Fontos szem előtt tartani, hogy a területfejlesztési program a területfejlesztési koncepció alapján kidolgozott középtávú cselekvési terv. A területfejlesztési program a koncepció által kitűzött célok elérését szolgáló konkrét beavatkozásokat, azok ütemezését, támogatási forrását, a végrehajtás módját és felelősét határozza meg. Ugyanakkor, bár némely esetben megjelennek a területfejlesztési programban is konkrét beruházások (jellemzően utak, iparterület fejlesztések),

azok konkrét környezeti hatásait a beruházás tervezésének részét képező környezeti vizsgálatnak kell feltárni.

A fentiek okán a Fejér megye területfejlesztési koncepciójának felülvizsgálatához jelen tervezési csomag részeként elkészült felülvizsgált környezeti értékelés a stratégiai környezeti hatásokat már értékelte, a programban azokhoz képest konkrétabb hatások csak esetenként fogalmazhatók meg, a felmerülő konkrét beruházások részletes környezeti hatásainak vizsgálata pedig nem feladata jelen dokumentációnak. A területfejlesztési tervek egymásra épülésének megfelelően, ahogy a területfejlesztési koncepció és program szorosan összefüggő, egymást kiegészítő dokumentumok, így jelen környezeti értékelés is a területfejlesztési koncepció felülvizsgálatához készült környezeti értékelés kiegészítéseként értelmezhető.

Szükséges kiemelni, hogy a várható környezeti hatások értékelése során jelentős bizonytalansági tényezőként szükséges tekinteni a 2020 év tavaszán hazánkban is megjelent COVID-19 járvány okozta, egyelőre megjósolhatatlan kimenetelű gazdasági- és társadalmi folyamatok lehetséges hatásaira a megyei területfejlesztési program prioritásainak és tervezett intézkedések szakmai tartalmának megvalósíthatósága tekintetében.

Szintén különös körütekintést igényel a globális éghajlatváltozás jelentette problémákra reagáló klímastratégiák, így különösen a Fejér megyei klímastratégia cél- és eszközrendszerének adaptációja és integrációja jelentette súlypontváltozások, új célterületek beépítése a fejlesztési programot érintően, ill. a klímaváltozás káros hatásainak várható negatív kockázata a program intézkedéseinek sikeres megvalósíthatósága, és a várható környezeti hatásainak mérlegelése szempontjából.

2. A PROGRAM RÖVID ISMERTETÉSE

2.1. A PROGRAM CÉLJAINAK, TARTALMÁNAK ÖSSZEFOGLALÓ ISMERTETÉSE

Fejér megye területfejlesztési programja két fő munkarészből áll, stratégiai és operatív munkarészből. A stratégia, a megyei területfejlesztési koncepcióhoz szorosan kapcsolódva, az abban lefektetett célrendszert viszi tovább és határozza meg a fejlesztési prioritásokat, valamint vázlatosan az intézkedéseket. Tehát, amíg Fejér megye területfejlesztési koncepciója a megye társadalmi, gazdasági és környezeti folyamataiból, állapotából és erőforrásaiból kiindulva jelöl ki hosszú távú jövőképet, amelynek eléréséhez a 2021-2027 tervezési-pénzügyi időszakra célrendszert határoz meg, addig a területfejlesztési program középtávon határozza meg a koncepcióban rögzített elvek megvalósításának keretfeltételeit és lépéseit.

Fejér megye **jövőképe**:

Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése, egyenrangú nagytérégi együttműködések aktív tagjaként, kiváló termőhelyi adottságainak fenntartásával, a természeti és kulturális örökségének jövőtudatos kezelésével.

A stratégiai célrendszer átfogó- és stratégiai célokat, valamint horizontális elveket fogalmaz meg az alábbiak szerint:

Átfogó célok	Stratégiai célok
I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség	1. Helyi identitás és közösségek megerősítése
	2. Népeség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése
	3. Területi különbségek mérséklése, összetartó, szociálisan érzékeny megye
II. Élhető megye és települések	4. Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése
	5. Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye
III. Innovatív és fejlődő gazdaság	6. Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye
	7. Gazdasági környezet fejlesztése

A stratégiai célok mellett a központi fekvésű megye sajátos fejlesztési igényű földrajzi területeire három területi cél is meghatározásra került:

- T1: Fenntartható városok: a területi fókusz várhatóan Fejér megye megyei jogú városai és járásközpontjai jelentik.
- T2: Mezőföld Program (Dél-Fejér): területi fókuszban két kedvezményezett járás, a komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járás és a fejlesztendő Enyingi járás áll, kiegészülve a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Dunaújvárosi járásba tartozó 3 településével (Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony). Mezőföld Fejér megye déli, elmaradott térsége az Észak-Tolna és Északkelet-Somogy határos területeivel együtt az ország egyik egységes belső perifériája, ahol gyenge a centrumok foglalkoztatási funkciója, kedvezőtlen a gazdasági szerkezet, valamint a belső kapcsolatok erőtleneek.

- T3: Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések.

A megyei területfejlesztési programok részletes tartalmát a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 3. melléklete írja elő. Ennek megfelelően a Fejér megyei területfejlesztési program a célrendszer bemutatása mellett a stratégiai munkarészben tartalmazza:

- a célrendszer külső és belső koherenciájának vizsgálatát,
- a tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülményeinek leírását,
- a prioritások azonosítását és bemutatását,
- a tervezéskísérő eljárások dokumentációját,
- a végrehajtásában közreműködő szervezetek közti munkamegosztás, együttműködés és információcsere meghatározását, az érdekvédelem rendszerének bemutatását,
- a végrehajtás és a finanszírozás intézményi és eljárásrendi rendszerének átfogó bemutatását,
- valamint monitoring és értékelési tervet.

A területfejlesztési program operatív programrésze az egyes prioritások alatt meghatározott intézkedések részletes bemutatását, így különösen azok forrás- és indikátor tervezését, a tervezett beavatkozások körét, területi hatályát, célcsoportját, más intézkedésekkel való kapcsolatának leírását tartalmazza.

A Fejér megyei területfejlesztési program tervezett prioritásai és intézkedései:

I. prioritás: Társadalmi kohézió

Az I. prioritás keretén belül az alábbi négy intézkedés tervezett:

- Helyi és kisközösségi identitás erősítése, szolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztés
- Közszolgáltatások fejlesztése és azok elérhetőségének javítása, megyei szintű felzárkóztatása
- Közösségi és látványsporthoz, valamint a rendszeres testmozgáshoz kapcsolódó fejlesztések
- Társadalmi felzárkózás, népesség megtartása

II. prioritás: Munkaerőpiacra való felkészítés

A II. prioritás keretén belül az alábbi két intézkedés tervezett:

- Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése
- Munkába állást elősegítő fejlesztések

III. prioritás: Emberi erőforrások minőségi fejlesztése

A III. prioritás keretén belül az alábbi három intézkedés tervezett:

- Köznevelés és oktatás
- Egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások
- Szociális rendszer

IV. prioritás: Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása

A IV. prioritás keretén belül az alábbi három intézkedés tervezett:

- Speciális területi jellegből fakadó kihívásokra reagáló fejlesztések
- Szociális funkciók megerősítése
- Társadalmi kohézió

V. prioritás: Természeti környezet védelme

Az V. prioritás keretén belül az alábbi két intézkedés tervezett:

- Környezetvédelmi beruházások
- Természeti erőforrások nem terhelő hasznosítása

VI. prioritás: Klímaváltozás hatásaival szembeni ellenálló képesség fokozása

A VI. prioritás keretein belül az alábbi két intézkedés tervezett:

- Klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére és a változásokhoz való alkalmazkodás érdekében tett beavatkozások
- Kibocsátás és ökológiai lábnyom csökkentése

VII. prioritás: Települési épített környezet fejlesztése

A VII. prioritás keretein belül az alábbi két intézkedés tervezett:

- Épített környezet fejlesztése
- Közlekedési módok fejlesztése

VIII. prioritás: Kulturális, történelmi és természeti örökségek ápolása

A VIII. prioritás keretein belül az alábbi két intézkedés tervezett:

- Kulturális és történelmi örökségekhez való hozzáférésének, a helyi környezet jobb megismerhetőségének, bemutathatóságának, turisztikai célú hasznosításának fejlesztése
- Helyi örökségek ápolása

IX. prioritás: Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása

A IX. prioritás keretein belül az alábbi három intézkedés tervezett:

- Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások
- Gazdasági fókuszú közlekedési fejlesztések
- Szálláshely és vendéglátás fejlesztése

X. prioritás: Vállalkozások K+F+I teljesítményének növelése

A X. prioritás keretein belül az alábbi három intézkedés tervezett:

- Digitalizáció, IKT
- Innováció, kutatás-fejlesztés
- Gazdaság és a szakképzés, valamint a felsőfokú oktatás kapcsolódásai

XI. prioritás: Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések turisztikai fejlesztése (területi prioritás)

A XI. prioritás keretein belül az alábbi két intézkedés tervezett:

- Turisztikai infrastruktúra fejlesztése
- Turisztikai arculatfejlesztés

2.2. A PROGRAM ÖSSZEFÜGGÉSE MÁS RELEVÁNS KONCEPCIÓKKAL, ILLETVE PROGRAMOKKAL

A fejezet megegyezik a Fejér megye területfejlesztési koncepció területi hatásvizsgálat és környezeti értékelés 2.2. fejezetével, külön kidolgozásra nem kerül.

3. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSA KÖRNYEZETI-, TÁRSADALMI- ÉS GAZDASÁGI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA

3.1. A PROGRAM CÉLJAINAK ÖSSZEVETÉSE A KONCEPCIÓ SZEMPONTJÁBÓL RELEVÁNS NEMZETKÖZI, KÖZÖSSÉGI, ORSZÁGOS VAGY HELYI SZINTEN KITŰZÖTT KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDELMI CÉLOKKAL

A fejezet megegyezik a Fejér megye területfejlesztési koncepció területi hatásvizsgálat és környezeti értékelés 3.1. fejezetével, külön kidolgozásra nem kerül.

3.2. A KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLOK ÉS SZEMPONTOK MEGJELENÉSE, ILLETVE FIGYELEMBEVÉTELE A PROGRAMBAN

A fejezet megegyezik a Fejér megye területfejlesztési koncepció területi hatásvizsgálat és környezeti értékelés 3.2. fejezetével, külön kidolgozásra nem kerül.

3.3. A PROGRAM CÉLJAINAK EGYMÁS KÖZTI, ILLETVE A RELEVÁNS KONCEPCIÓK, ILLETVE PROGRAMOK CÉLJAIVAL VALÓ KONZISZTENCIÁJA KÖRNYEZETI SZEMPONTBÓL

A fejezet megegyezik a Fejér megye területfejlesztési koncepció területi hatásvizsgálat és környezeti értékelés 3.3. fejezetével, külön kidolgozásra nem kerül.

3.4. A JELENLEGI KÖRNYEZETI-, TÁRSADALMI- ÉS GAZDASÁGI HELYZET RELEVÁNS, A KONCEPCIÓVAL ÖSSZEFÜGGÉSBEN LÉVŐ ELEMEINEK ISMERTETÉSE

A fejezet megegyezik a Fejér megye területfejlesztési koncepció területi hatásvizsgálat és környezeti értékelés 3.4. fejezetével, külön kidolgozásra nem kerül.

3.5. A PROGRAM MEGVALÓSULÁSÁVAL KÖZVETLENÜL VAGY KÖZVETVE KÖRNYEZETI HATÁST KIVÁLTÓ TÉNYEZŐK, OKOK FELTÁRÁSA

A vizsgálat keretében az alábbi táblázatban összegzésre kerül, hogy a Fejér megyei területfejlesztési program egyes prioritásai, az azok keretében megfogalmazott intézkedések megvalósulása esetén mely környezeti elemekre gyakorolnak közvetlen, vagy közvetett hatást.

Fejér megyei területfejlesztési program prioritásai	Fejér megyei területfejlesztési program intézkedései	Hatótényezők (tervezett beavatkozások)	Talaj	Levegő	Víz	Táj, tájkép	Ökológiai rendszer	Épített környezet	Emberi egészség
Társadalmi kohézió	Helyi és kisközösségi identitás erősítése, szolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztés	Innovatív városfejlesztési tevékenységek (pl. közösségfejlesztés, kultúra, helyi gazdaság, zöld város); okos település, okos térség fejlesztések (IKT); Közösségi terek (közösségi ház, játszótér templom (temető, ravatalozó)) fejlesztése.	+	+	+	+	+	++	++
	Közszolgáltatások fejlesztése és azok elérhetőségének javítása, megyei szintű felzárkóztatása	Szociális- és kulturális infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése (óvoda, bölcsőde, kulturális intézmények); Falu-és tanyagondnoki szolgálatok, hivatali épületek, közbiztonság javító beruházások, közösségi programok, rendezvények.	0	+	0	0	0	++	+
	Közösségi és látványsporthoz, valamint a rendszeres testmozgáshoz kapcsolódófejlesztések	Sport és szabadidős infrastruktúra (pl. szabadtéri sportpálya, sportcsarnok, tanuszoda) fejlesztése; sportrendezvények, sporteszközök.	0	0	0+	+	0	++	++
	Társadalmi felzárkózás, népesség megtartása	Szociális városrehabilitáció; szociális infrastruktúra és szolgáltatások; társadalmi innováció.	0	+	0	+	0	++	++
Munkaerőpiacra való felkészítés	Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése	Foglalkoztatási paktum és -programok; szakképzés, munkaerő-piaci képzés (infrastruktúra, képzés), atipikus foglalkoztatási formák.	0	+	0	0	0	+	+

Fejér megyei területfejlesztési program prioritásai	Fejér megyei területfejlesztési program intézkedései	Hatótényezők (tervezett beavatkozások)	Talaj	Levegő	Víz	Táj, tájkép	Ökológiai rendszer	Épített környezet	Emberi egészség
	Munkába állást elősegítő fejlesztések	Munkavállalók lakhatási lehetőségeinek szélesítése; Munkavállalók közlekedési lehetőségeinek szélesítése (közösségi közlekedés fejlesztése, alternatív közlekedési eszközök és útvonalak).	0	++	0	+	+	++	+
Emberi erőforrások minőségi fejlesztése	Köznevelés és oktatás	Oktatás infrastruktúrájának fejlesztése (épületállomány korszerűsítése, bővítése)	0	+	0	0	0	++	+
	Egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások	Alapinfrastruktúra fejlesztése; Egészségügyi ellátás fejlesztése (pl. fogorvosi rendelő, szakellátás); Szűrő-, megelőző vizsgálatok kiterjesztése, védőoltások rendszerének továbbfejlesztése.	0	+	0	0	0	++	++
	Szociális rendszer	Szociális alapinfrastruktúra fejlesztése; Idősek otthona kialakítása / fejlesztése.	0	+	0	0	0	++	++
Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása (területi prioritás a Sárbogárdi és az Enyingi járásokra, valamint a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Dunaújvárosi járásba tartozó 3 településével: Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony)	Speciális területi jellegből fakadó kihívásokra reagáló fejlesztések	Közlekedésfejlesztés; Gazdasági szerkezetváltást elősegítő fejlesztések (pl. helyi termelők támogatása, lakhatási lehetőségek); Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése.	++	++	++	++	+	++	+
	Szociális funkciók megerősítése	Szociális gazdaság; Szociális infrastruktúra és szolgáltatások (pl. idős-gondozás, gyermekjóléti szolgálat fejlesztése).	+	+	+	++	+	+	++
	Társadalmi kohézió	Társadalmi felzárkózás, társadalmi innováció (pl. szociális településrész-rehabilitáció).	0	+	0	0	0	++	++
Természeti környezet védelme	Környezetvédelmi beruházások	Települési zöldterületek, zöldfelületek fejlesztése; Hulladékgazdálkodás, körforgásos	++	++	++	++	++	+	++

Fejér megyei területfejlesztési program prioritásai	Fejér megyei területfejlesztési program intézkedései	Hatótényezők (tervezett beavatkozások)	Talaj	Levegő	Víz	Táj, tájkép	Ökológiai rendszer	Épített környezet	Emberi egészség
		gazdaság; biodiverzitás, természet- és tájvédelem, vízminőség védelem; Egyéb környezetvédelmi infrastruktúra (zaj, levegőtisztaság).							
	Természeti erőforrások nem terhelő hasznosítása	Agrár-környezet- és tájgazdálkodás; Turisztikai célú hasznosítás (pl. tanösvények, kilátó).	++	+	++	++	++	+	+
Klímaváltozás hatásaival szembeni ellenálló képesség fokozása	Klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére és a változásokhoz való alkalmazkodás érdekében tett beavatkozások	Klíma-alkalmazkodás, klímavédelem (pl. árvízvédelem, villámárvíz-elvezetés, öntözés és esővíz visszatartása; városi/települési zöldterületek, zöldfelületek fejlesztése (pl. klímaellenállóbb települések fejlesztése).	++	+	++	++	++	+	+
	Kibocsátás és ökológiai lábnyom csökkentése	Energiahatékonyság; megújuló energia-felhasználás (termelés, felhasználás).	+	++	+	++	+	+	++
Települési épített környezet fejlesztése	Épített környezet fejlesztése	Belterületi út, kerékpárút, járda, csapadékvíz elvezetés; Barnamezős területek rekonstrukciója; víziközmű rendszerek felújítás, ivóvíz hálózatok és ivóvíz minőség; Szennyvízelvezetés- és tisztítás.	++	++	++	+	+	++	++
	Közlekedési módok fejlesztése	Térségi és helyi közösségi közlekedési infrastruktúra és szolgáltatások, intermodális csomópontok; Közlekedésbiztonsági fejlesztések; Európai TEN-T hálózatok illesztése.	+	++	0	++	+	++	+
Kulturális, történelmi és természeti örökségek ápolása	Kulturális és történelmi örökségekhez való hozzáférésének, a helyi környezet jobb megismerhetőségének, bemutathatóságának, turisztikai célú hasznosításának fejlesztése	Turizmusfejlesztés (turisztikai attrakciók fejlesztése, megújítása – pl. fürdők, rekreációs lehetőségek).	+	+	+	+	+	++	+
	Helyi örökségek ápolása	Közművelődés, kultúra, közösségi terek infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztése	0	+	0	0	0	++	+

Fejér megyei területfejlesztési program prioritásai	Fejér megyei területfejlesztési program intézkedései	Hatótényezők (tervezett beavatkozások)	Talaj	Levegő	Víz	Táj, tájkép	Ökológiai rendszer	Épített környezet	Emberi egészség
		(turisztikai szempontok szerint) (pl. rendezvények, közösségi programok és infrastruktúra).							
Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása	Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások	Üzleti környezet (pl. ipari park, inkubátorház); vállalkozások fejlesztése, támogatása (pl. vvt, munkahelymegtartás); szociális gazdaság.	+	++	+	+	+	++	+
	Gazdasági fókuszú közlekedési fejlesztések	Közúti fejlesztések (autópálya és gyorsforgalmi út fejlesztések); vasúti fejlesztések, intermodális csomópontok.	++	++	+	++	+	++	+
	Szálláshely és vendéglátás fejlesztése	Szálláshelyek fejlesztése; helyi termékek értékesítése, helyi piacok.	0	+	+	0	+	++	+
Vállalkozások K+F+I teljesítményének növelése	Digitalizáció, IKT	Vállalkozások digitális jelenlétének, IKT készségeinek fejlesztése.	0	+	0	0	0	0	+
	Innováció, kutatás-fejlesztés	Megye K+F+I teljesítményének növelése.	0	+	0	+	0	+	+
	Gazdaság és a szakképzés, valamint felsőfokú oktatás kapcsolódásai	Kutatóhelyek gazdasági kapcsolódásainak támogatása.	0	0	0	0	0	0	+
Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések turisztikai fejlesztése (területi prioritás)	Turisztikai infrastruktúra fejlesztése	Fürdőhelyek, szálláshelyek, természetközeli és aktív turisztikai attrakciók fejlesztése. A kulturális és szakrális örökség turisztikai hasznosítása. Kerékpárutak turisztikai célú fejlesztése.	0	0	+	+	++	++	++
	Turisztikai arculatfejlesztés	Turisztikai termék- és szolgáltatásfejlesztés. Turisztikai attrakcióval rendelkező települések turisztikai infrastrukturális és szolgáltatói hiányosságainak felszámolása a komplex élményszerzés érdekében. Egyéb turisztikai attrakció fejlesztés (pl. gasztronómia).	0	0	0	0	0	++	+

Fejér megyei területfejlesztési program prioritásai	Fejér megyei területfejlesztési program intézkedései	Hatótényezők (tervezett beavatkozások)	Talaj	Levegő	Víz	Táj, tájkép	Ökológiai rendszer	Épített környezet	Emberi egészség
Az intézkedéseinek megvalósulása és az adott környezeti elem, rendszer közötti kapcsolat: ++ erős, közvetlen kapcsolat, + közvetett kapcsolat, 0 nincs kapcsolat.									

3.6. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSA ESETÉN VÁRHATÓ, A KÖRNYEZETET ÉRŐ HATÁSOK, KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNYEK ELŐREJELZÉSE

A Fejér Megyei Területfejlesztési Program egyes intézkedéseinek a konkrét a környezetre gyakorolt hatótényezőit, a várható környezeti hatások jellegét és irányát, illetve a várható negatív környezeti hatások csökkentésére vonatkozó javaslatokat az alábbi táblázat összegzi.

Fejér megye területfejlesztési program prioritásai	Fejér megye területfejlesztési program intézkedései	Az intézkedéshez tartozó beavatkozások	Hatás jellege	Várható hatás			Javaslat a negatív környezeti hatások csökkentésére
				Természeti erőforrások igénybevétele	Környezeti terhelés	Emberi egészség károsodása	
Társadalmi kohézió	Helyi és kisközösségi identitás erősítése, szolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztés	Innovatív városfejlesztési tevékenységek (pl. közösségfejlesztés, kultúra, helyi gazdaság, zöld város); okos település, okos térség fejlesztések (IKT); Közösségi terek (közösségi ház, játszótér templom, temető, ravatalozó) fejlesztése.	A természeti erőforrások igénybevétele csökken. A zöldfelületi arány javulása. Csökken a környezeti terhelés. Egészségesebb környezet alakul ki. A helyi lakosság körében nő a környezettudatosság.	+	+	+	
	Közszolgáltatások fejlesztése és azok elérhetőségének javítása, megyei szintű felzárkóztatása	Szociális- és kulturális infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése (óvoda, bölcsőde, kulturális intézmények); Falu-és tanyagondnoki szolgálatok, hivatali épületek, közbiztonság javító beruházások.	Az épített környezet állapotának javulása. A természeti erőforrások igénybevétele csökken. Egészségesebb lakókörnyezet megteremtése.	+	+	+	
	Közösségi és látványsporthoz, valamint a rendszeres testmozgáshoz kapcsolódó fejlesztések	Sport és szabadidős infrastruktúra (pl. szabadtéri sportpálya, sportcsarnok, tanuszoda) fejlesztése; sportrendezvények, sporteszközök.	Egészségesebb lakókörnyezet megteremtése. Az emberek általános egészségi állapota javul. Sportrendezvények látogatottsága révén ugyanakkor a gépkocsiforgalom növekedhet.	0	+/-	+	

Fejér megye terület-fejlesztési program prioritásai	Fejér megye terület-fejlesztési program intézkedései	Az intézkedéshez tartozó beavatkozások	Hatás jellege	Várható hatás			Javaslat a negatív környezeti hatások csökkentésére
				Természeti erőforrások igénybevétele	Környezeti terhelés	Emberi egészségkárosodása	
	Társadalmi felzárkózás, népesség megtartása	Szociális városrehabilitáció; szociális infrastruktúra és szolgáltatások; társadalmi innováció.	Az épített környezet állapotának javulása. A zöldfelületi arány javulása. Egészségesebb lakókörnyezet megteremtése.	+	+	+	
Munkaerőpiacra való felkészítés	Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése	Foglalkoztatási paktum és -programok; szakképzés, munkaerő-piaci képzés (infrastruktúra, képzés), atipikus foglalkoztatási formák.	Az atipikus foglalkoztatási formák (pl. távmunka) terjedésével csökken a napi munkába járók száma, ugyanakkor a foglalkoztatási paktumok eredményeként növekvő foglalkoztatottsági szint következtében nő az ingázók száma, növekedhet a közlekedési eredetű légszennyezettség.	0	+/-	+/-	Munkába járás távolságának csökkentése a munkavállalók lakhatási lehetőségeinek szélesítésével. Elektromobilitás elterjedésének és a közösségi közlekedési módok használatának ösztönzése.
	Munkába állást elősegítő fejlesztések	Munkavállalók lakhatási lehetőségeinek szélesítése; Munkavállalók közlekedési lehetőségeinek szélesítése (közösségi közlekedés fejlesztése, alternatív közlekedési eszközök és útvonalak).	Csökken az egyéni közlekedési módot választó munkába járók aránya, ugyanakkor nő az ingázók száma, növekedhet a közlekedési eredetű légszennyezettség.	0	+/-	+/-	Munkába járás távolságának csökkentése a munkavállalók lakhatási lehetőségeinek szélesítésével. Elektromobilitás elterjedésének és a közösségi közlekedési módok használatának ösztönzése.
Emberi erőforrás minőségi fejlesztése	Köznevelés és oktatás	Oktatás infrastruktúrájának fejlesztése (épületállomány korszerűsítése)	Az épített környezet állapotának javulása. Az energiahatékonyság növelésével a természeti erőforrások igénybevétele mérséklődik.	+	+	+	

Fejér megye terület-fejlesztési program prioritásai	Fejér megye terület-fejlesztési program intézkedései	Az intézkedéshez tartozó beavatkozások	Hatás jellege	Várható hatás			Javaslat a negatív környezeti hatások csökkentésére
				Természeti erőforrások igénybevétele	Környezeti terhelés	Emberi egészségkárosodása	
	Egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások	Alapinfrastruktúra fejlesztése; Egészségügyi ellátás fejlesztése (pl. fogorvosi rendelő, szakellátás); Szűrő-, megelőző vizsgálatok kiterjesztése, védőoltások rendszerének továbbfejlesztése.	Az épített környezet állapotának javulása. Az energiahatékonyság növelésével a természeti erőforrások igénybevétele mérséklődik. Az emberek általános egészségi állapota javul, egészségtudatossága nő.	+	+	+	
	Szociális rendszer	Szociális alapinfrastruktúra fejlesztése; Idősek otthona kialakítása / fejlesztése.	Az épített környezet állapotának javulása. Az energiahatékonyság növelésével a természeti erőforrások igénybevétele mérséklődik. Az emberek általános egészségi állapota javul, egészségtudatossága nő.	+	+	+	
Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása (területi prioritás a Sárbogárdi és az Enyingi járásokra, valamint a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Dunaújvárosi járásba	Speciális területi jellegből fakadó kihívásokra reagáló fejlesztések	Közlekedésfejlesztés; Gazdasági szerkezetváltást elősegítő fejlesztések (pl. helyi termelők támogatása, lakhatási lehetőségek); Foglalkoztatathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése.	Nő - különösen a belső környéküként is felfogható M8 gyorsforgalmi út kiépítésével és a 2x2 sávós, emelt sebességű, gyorsforgalmi úttá fejleszthető 63. sz. főút megvalósításával - a közúti közlekedés forgalma a jobb minőségű úthálózat miatt, és elkerülő szakaszok kiépítése hiányában (pl. a 63. sz. főút esetében Sárbogárdon) nőhet a belterületi szakaszok forgalma és az azzal járó környezetterhelés, de nő a	-	+/-	+/-	Átgondolt, a magas táj- és természeti értékekkel rendelkező területeket kevésbé igénybe vevő közlekedési hálózatfejlesztés megvalósítása.

Fejér megye terület-fejlesztési program prioritásai	Fejér megye terület-fejlesztési program intézkedései	Az intézkedéshez tartozó beavatkozások	Hatás jellege	Várható hatás			Javaslat a negatív környezeti hatások csökkentésére
				Természeti erőforrások igénybevétele	Környezeti terhelés	Emberi egészségkárosodása	
tartozó 3 településével: Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony)			közösségi közlekedést választók aránya is. A megyei célkitűzések alapján nő a kötött pályás közlekedést igénybevevők száma. Nő a közlekedési infrastruktúra területfoglalása. Élőhelyek további fragmentációja léphet fel. A helyi termelők támogatásával ugyanakkor csökkenő szállítási távolságok, csökkenő tranzitforgalom. Csökken a környezeti terhelés.				
	Szociális funkciók megerősítése	Szociális gazdaság; Szociális infrastruktúra és szolgáltatások (pl. idősgondozás, gyermekjóléti szolgálat fejlesztése).	Az épített környezet állapotának javulása. Az energiahatékonyság növelésével a természeti erőforrások igénybevétele mérséklődik, ugyanakkor az árutermelő szociális gazdaságok révén növekedhet is. Az emberek általános egészségi állapota javul, egészségtudatossága nő.	+/-	+	+	
	Társadalmi kohézió	Társadalmi felzárkózás, társadalmi innováció (pl. szociális településrész-rehabilitáció).	Az épített környezet állapotának javulása. Az energiahatékonyság növelésével a természeti erőforrások igénybevétele mérséklődik. Az emberek általános higiéniai és egészségi	+	+	+	

Fejér megye terület-fejlesztési program prioritásai	Fejér megye terület-fejlesztési program intézkedései	Az intézkedéshez tartozó beavatkozások	Hatás jellege	Várható hatás			Javaslat a negatív környezeti hatások csökkentésére
				Természeti erőforrások igénybevétele	Környezeti terhelés	Emberi egészségkárosodása	
			állapota javul, egészségtudatossága nő.				
Természeti környezet védelme	Környezetvédelmi beruházások	Települési zöldterületek, zöldfelületek fejlesztése; Hulladékgazdálkodás, körforgásos gazdaság; biodiverzitás, természet- és tájvédelem, vízminőség védelem; Egyéb környezetvédelmi infrastruktúra (zaj, levegőtisztaság).	A zöldfelületi arány javulása. Egészségesebb lakókörnyezet megteremtése. Hulladékgazdálkodás hiányosságainak felszámolása. A szelektív hulladékgyűjtés arányának növelése. A hulladék újrahasznosítás növelése, ezáltal a primer nyersanyag felhasználás csökkenése. Illegális hulladéklerakó helyek felszámolása. A víz és talajszennyezések csökkenése. Felszíni vizek szennyezésének csökkenése. Felszíni vízkészletek hosszú távon megmaradnak. Egészséges ivóvíz készletek. Természetvédelmi területek állapota javul, az ökológiai sokféleség növekedése.	+	+	+	
	Természeti erőforrások nem terhelő hasznosítása	Agrár-környezet- és tájgazdálkodás; Turisztikai célú hasznosítás (pl. tanösvények, kilátó).	Csökkenő talaj-, vízszennyezések Gazdaságosabb erőforrás (talaj) használat. Nő az egészséges mezőgazdasági termékek aránya.	+	+	+	

Fejér megye terület-fejlesztési program prioritásai	Fejér megye terület-fejlesztési program intézkedései	Az intézkedéshez tartozó beavatkozások	Hatás jellege	Várható hatás			Javaslat a negatív környezeti hatások csökkentésére
				Természeti erőforrások igénybevétele	Környezeti terhelés	Emberi egészségkárosodása	
Klímaváltozás hatásaival szembeni ellenálló képesség fokozása	Klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére és a változásokhoz való alkalmazkodás érdekében tett beavatkozások	Klíma-alkalmazkodás, klímavédelem (pl. árvízvédelem, villámárvíz-elvezetés, öntözés és esővíz visszatartása; városi/települési zöldterületek, zöldfelületek fejlesztése (pl. klímaellenállóbb települések fejlesztése); mérési hálózat kialakítása a hő, a zaj, és a levegő tisztaság meghatározása és a teendő intézkedések érdekében	A zöldfelületi arány javulása. Egészségesebb lakókörnyezet megteremtése. Az emberi életet veszélyeztető környezeti katasztrófák kockázatának csökkenése. A vízvisszatartás növelésével a természeti erőforrások igénybevétele (öntözővíz) mérséklődik.	+	+	+	
Kibocsátás és ökológiai lábnyom csökkentése	Energiahatékonyság; megújuló energia-felhasználás (termelés, felhasználás).	Az épített környezet állapotának javulása. Az energiahatékonyság növelésével és a megújuló energiaforrások használatának terjedésével a természeti erőforrások igénybevétele mérséklődik, a fosszilis tüzelőanyagok okozta környezetterhelés (az épületszintű fűtési rendszerek esetében is, de különösen a megújuló energia alapon működő távhőrendszerek bővítésével) csökken. A légszennyezettség okozta		+	+	+	

Fejér megye terület-fejlesztési program prioritásai	Fejér megye terület-fejlesztési program intézkedései	Az intézkedéshez tartozó beavatkozások	Hatás jellege	Várható hatás			Javaslat a negatív környezeti hatások csökkentésére
				Természeti erőforrások igénybevétele	Környezeti terhelés	Emberi egészségkárosodása	
			megbetegedések száma csökken.				
Települési épített környezet fejlesztése	Épített környezet fejlesztése	Belterületi út, kerékpárút, járda, csapadékvíz elvezetés; Barnamezős területek rekonstrukciója; víziközmű rendszerek felújítás, ivóvíz hálózatok és ivóvíz minőség; Szennyvízelvezetés- és tisztítás.	Területfoglalás és zöldfelület kivétel. Az új nyomvonalak mentén nő a levegő és zajterhelés. A kerékpárforgalmi úthálózat bővülésével ugyanakkor nő a gépjármű helyett kerékpárt használók aránya. A barnamezős területek rekonstrukciójával az épített környezet állapotának javulása. Egészségesebb lakókörnyezet megteremtése. Részben kiváltható a zöldmezős beruházások jelentett értékes zöldfelületek, mezőgazdasági termőterületek területfoglalása. Környezeti kármentesítés esetén csökken a talaj és a vízbázisok szennyezettsége. Egészséges ivóvíz biztosítása. Vízkészletekkel való takarékosabb bánásmód a rendszerveszteségek csökkentésével. A víztestek belterületi diffúz szennyezésének csökkenése. A	+/-	+/-	+/-	Átgondolt, a települési zöldfelületeket kevésbé igénybe vevő közlekedési hálózatfejlesztés megvalósítása. A kerékpáros közlekedési módot népszerűsítő szemléletformáló kampányok.

Fejér megye terület-fejlesztési program prioritásai	Fejér megye terület-fejlesztési program intézkedései	Az intézkedéshez tartozó beavatkozások	Hatás jellege	Várható hatás			Javaslat a negatív környezeti hatások csökkentésére
				Természeti erőforrások igénybevétele	Környezeti terhelés	Emberi egészségkárosodása	
			szennyvíztisztító telepekből származó pontszerű szennyezések mérséklése. Egészséges ivóvízbázisok fenntartása.				
	Közlekedési módok fejlesztése	Térségi és helyi közösségi közlekedési infrastruktúra és szolgáltatások, intermodális csomópontok; Közlekedésbiztonsági fejlesztések; Európai TEN-T hálózatok illesztése.	Nő a közúti közlekedés forgalma a kialakított intermodális környezetben, de nő a közösségi közlekedést választók aránya is. Nőhet a közlekedési infrastruktúra területfoglalása a települési zöldfelületek rovására.	-	+/-	+/-	Átgondolt, a települési zöldfelületeket kevésbé igénybe vevő közlekedési hálózatfejlesztés megvalósítása. Intelligens közlekedésirányítási-szervezési technikák és módszerek alkalmazásával csökkenthető a forgalmi dugók kialakulásának esélye a közösségi közlekedési csomópontok környezetében.
Kulturális, történelmi és természeti örökségek ápolása	Kulturális és történelmi örökségekhez való hozzáférésének, a helyi környezet jobb megismerhetőségének, bemutathatóságának, turisztikai célú	Turizmusfejlesztés (turisztikai attrakciók fejlesztése, megújítása - pl. fürdők, rekreációs lehetőségek).	Az épített környezet állapotának javulása, ugyanakkor a vonzerő látogatottságának növekedése a közlekedési forgalom növekedését is okozza. A rekreációs fejlesztések hozzájárulnak az emberi egészség javításához.	+/-	+/-	+/-	Átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével az attrakciók környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető. Fontos emellett maga a szolgáltatás, attrakció helyszínének és zaj szempontjából érzékeny

Fejér megye terület-fejlesztési program prioritásai	Fejér megye terület-fejlesztési program intézkedései	Az intézkedéshez tartozó beavatkozások	Hatás jellege	Várható hatás			Javaslat a negatív környezeti hatások csökkentésére
				Természeti erőforrások igénybevétele	Környezeti terhelés	Emberi egészségkárosodása	
	hasznosításának fejlesztése						környezetének vizsgálata (az ún. csendes területek megőrzése szempontjából).
	Helyi örökségek ápolása	Közművelődés, kultúra, közösségi terek infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztése (turisztikai szempontok szerint) (pl. rendezvények, közösségi programok és infrastruktúra).	Az épített környezet állapotának javulása. Az energiahatékonyság növelésével a természeti erőforrások igénybevétele mérséklődik, a légszennyezettség csökken. A nyitott közösségi terek fejlesztésével a zöldfelület állapotának javulása. Egészségesebb lakókörnyezet megteremtése.	0	+	+	
Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása	Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások	Üzleti környezet (pl. ipari park, inkubátorház); vállalkozások fejlesztése, támogatása (pl. vvt, munkahelymegtartás); szociális gazdaság.	A technológiai fejlesztések során az emisszió csökkentéssel csökken a levegő és vízszennyezés. Az energiahatékonyság növelésével a természeti erőforrások igénybevétele mérséklődik. De emellett nő a közúti közlekedés forgalma és így a légszennyezettség a kialakított telephelyek, logisztikai központok környezetében és zöldmezős beruházások esetén nő a területfoglalás.	+/-	+/-	+/-	Barnamezős területek ipari és szolgáltató beruházások telepítésére való előnyben részesítésével csökkenthető zöldfelületi területfoglalás. Átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével a fejlesztett telephelyek környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető. A légszennyezettség, valamint

Fejér megye terület-fejlesztési program prioritásai	Fejér megye terület-fejlesztési program intézkedései	Az intézkedéshez tartozó beavatkozások	Hatás jellege	Várható hatás			Javaslat a negatív környezeti hatások csökkentésére
				Természeti erőforrások igénybevétele	Környezeti terhelés	Emberi egészségkárosodása	
							a zaj és rezgés káros hatásainak mérséklése érdekében az új létesítményeket, valamint a megközelítési útvonalakat lehetőleg lakott településektől optimális távolságra kell kialakítani.
	Gazdasági fókuszú közlekedési fejlesztések	Közúti fejlesztések (autópálya és gyorsforgalmi út fejlesztések); vasúti fejlesztések, intermodális csomópontok.	A gazdasági fókuszú közlekedésfejlesztések teherforgalom növelő hatásával nő a levegő- és a vízszennyezés, valamint a zajterhelés. A levegőszennyezés és a zajterhelés az emberi egészség károsodását okozza. Nő a közlekedési infrastruktúra területfoglalása.	-	-	-	A légszennyezettség, valamint a zaj és rezgés káros hatásainak mérséklése érdekében az új közlekedési létesítményeket, nyomvonalakat lakott településektől optimális távolságra kell kialakítani. Átgondolt, az értékes zöldfelületeket és mezőgazdasági területeket kevésbé igénybe vevő közlekedési hálózatfejlesztés megvalósítása.
	Szálláshely és vendéglátás fejlesztése	Szálláshelyek fejlesztése; helyi termékek értékesítése, helyi piacok.	Az épített környezet állapotának javulása, ugyanakkor a szállás- és vendéglátóhelyek látogatottságának növekedése a közlekedési forgalom növekedését is okozza. A	+/-	+/-	+/-	Átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével a szállás- és vendéglátóhelyek

Fejér megye terület-fejlesztési program prioritásai	Fejér megye terület-fejlesztési program intézkedései	Az intézkedéshez tartozó beavatkozások	Hatás jellege	Várható hatás			Javaslat a negatív környezeti hatások csökkentésére
				Természeti erőforrások igénybevétele	Környezeti terhelés	Emberi egészségkárosodása	
			kapcsolódó minőségi rekreációs fejlesztések hozzájárulnak az emberi egészség javításához. A helyi piacok kialakításával csökkenő szállítási távolságok, csökkenő tranzitforgalom. Csökken a környezeti terhelés.				környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető.
Vállalkozások K+F+I teljesítményének növelése	Digitalizáció, IKT	Vállalkozások digitális jelenlétének, IKT készségeinek fejlesztése.	Csökken az ingázók száma, csökkenő tranzitforgalom. Csökken a környezeti terhelés.	0	+	0	
	Innováció, kutatás-fejlesztés	Megye K+F+I teljesítményének növelése.	Csökken a nyersanyag- és energiafelhasználás, csökken a káros anyag kibocsátás és a hulladék képződés.	+	+	0	
	Gazdaság és a szakképzés, valamint felsőfokú oktatás kapcsolódásai	Kutatóhelyek gazdasági kapcsolódásainak támogatása.	Csökken a nyersanyag- és energiafelhasználás, csökken a káros anyag kibocsátás és a hulladék képződés.	+	+		
Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és a Budapest környéke turisztikai térség településeinek	Turisztikai infrastruktúra fejlesztése	Fürdőhelyek, szálláshelyek, természetközeli és aktív turisztikai attrakciók fejlesztése. A kulturális és szakrális örökség turisztikai hasznosítása. Kerékpárutak turisztikai célú fejlesztése.	Az épített környezet állapotának javulása, ugyanakkor a vonzerő látogatottságának növekedése a közlekedési forgalom növekedését is okozza, ami a légszennyezettség és zajterhelés növekedéshez vezethet. A rekreációs	0	+/-	+/-	Átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével az attrakciók környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető.

Fejér megye terület-fejlesztési program prioritásai	Fejér megye terület-fejlesztési program intézkedései	Az intézkedéshez tartozó beavatkozások	Hatás jellege	Várható hatás			Javaslat a negatív környezeti hatások csökkentésére
				Természeti erőforrások igénybevétele	Környezeti terhelés	Emberi egészség károsodása	
turisztikai fejlesztése (területi prioritás)			fejlesztések hozzájárulnak az emberi egészség javításához.				
	Turisztikai arculatfejlesztés	Turisztikai termék- és szolgáltatásfejlesztés. Turisztikai attrakcióval rendelkező települések turisztikai infrastrukturális és szolgáltatói hiányosságainak felszámolása a komplex élményszerzés érdekében. Egyéb turisztikai attrakció fejlesztés (pl. gasztronómia).	Az épített környezet állapotának javulása. Ugyanakkor a vonzerő látogatottságának növekedése a közlekedési forgalom növekedését is okozza, ami a légszennyezettség és zajterhelés növekedéshez vezethet. A nyitott közösségi terek fejlesztésével a zöldfelület állapotának javulása. Egészségesebb lakókörnyezet megteremtése. Ugyanakkor a vonzerő látogatottságának növekedése a közlekedési forgalom növekedését is okozza, ami a légszennyezettség és zajterhelés növekedéshez vezethet.	0	+/-	+/-	Átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével az attrakciók környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető.
Várható hatás: + pozitív hatás, - negatív hatás, +/- kettős hatás, 0 nincs hatás.							

KOMPLEX TÁRSADALMI-GAZDASÁGI-KÖRNYEZETI HATÁSOK

Fejér megye területfejlesztési programja stratégiai hatásvizsgálat keretében a fenti, környezeti hatások elemzése mellett prioritásonként értékelésre kerültek a program megvalósítása esetén várható komplex társadalmi-gazdasági-környezeti hatások is az alábbiak szerint.

I. prioritás: Társadalmi kohézió

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	1	2
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	2	3
3) A mezőgazdaságra	+	3	3
4) Az erdőgazdálkodásra	+	1	1
5) Az idegenforgalomra	+	2	2
6) A vízgazdálkodásra	+	1	1
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	2	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	3	3
10) Az energiaellátásra	+	2	2
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	3	3
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	2	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	3	3
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	3
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	2	3
6) A népességmegtartó képességre	+	3	3
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	3	3
8) A helyi kultúra fejlődésére	+	3	3
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	0	0	0
2) A talaj minőségére	0	0	0
3) A földtani és ásványi vagyponra	+	1	1
4) A levegő minőségére	+	2	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+	2	2
6) az ár - és belvízvédelemre	+	2	2
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	2	3
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	0	0	0
9) Az épített környezetre	+	3	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	+	3	3
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	+	2	2
12) Az élővilágra	+	2	2
13) a környezeti kockázatra	+	2	2
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

II. prioritás: Munkaerőpiacra való felkészítés

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	0	0	0
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	3	2
3) A mezőgazdaságra	+/-	3	3
4) Az erdőgazdálkodásra	+/-	2	2
5) Az idegenforgalomra	+	3	3
6) A vízgazdálkodásra	0	0	0
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	3	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	2	3
10) Az energiaellátásra	+	1	2
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	3	3
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	3	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	2	2
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	3
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	2	2
6) A népességmegtartó képességre	+	3	3
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	3	3
8) A helyi kultúra fejlődésére	0	0	0
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	-	1	2
2) A talaj minőségére	0	0	0
3) A földtani és ásványi vagyponra	0	0	0
4) A levegő minőségére	+/-	2	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	0	0	0
6) az ár - és belvízvédelemre	0	0	0
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	0	0	0
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+/-	2	2
9) Az épített környezetre	+	2	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészeti)	0	0	0
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	0	0	0
12) Az élővilágra	-	1	2
13) a környezeti kockázatra	-	1	1
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

III. prioritás: Emberi erőforrások minőségi fejlesztése

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	0	0	0
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	1	2
3) A mezőgazdaságra	0	0	0
4) Az erdőgazdálkodásra	0	0	0
5) Az idegenforgalomra	+	2	2
6) A vízgazdálkodásra	0	0	0
7) A térség versenyképességére	+	2	3
8) A foglalkoztatásra	+	2	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	1	2
10) Az energiaellátásra	+	2	3
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	3	3
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	2	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	1	2
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	3
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	3	3
6) A népességmegtartó képességre	+	3	3
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	3	3
8) A helyi kultúra fejlődésére	0	0	0
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	0	0	0
2) A talaj minőségére	0	0	0
3) A földtani és ásványi vagyponra	0	0	0
4) A levegő minőségére	+	1	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	0	0	0
6) az ár - és belvízvédelemre	0	0	0
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	1	2
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	0	0	0
9) Az épített környezetre	+	2	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	0	0	0
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	0	0	0
12) Az élővilágra	+	1	2
13) a környezeti kockázatra	0	0	0
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

IV. prioritás: Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	3	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	3	2
3) A mezőgazdaságra	+	3	3
4) Az erdőgazdálkodásra	+	2	3
5) Az idegenforgalomra	+	2	2
6) A vízgazdálkodásra	+	1	2
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	3	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	3	3
10) Az energiaellátásra	+	1	2
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	3	3
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	3	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	2	2
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	2
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	1	2
6) A népességmegtartó képességre	+	3	2
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	3	2
8) A helyi kultúra fejlődésére	+	1	2
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	+	2	2
2) A talaj minőségére	+	3	2
3) A földtani és ásványi vagyponra	+	1	2
4) A levegő minőségére	+/-	2	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+	2	2
6) az ár - és belvízvédelemre	+	2	2
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	2	2
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+	3	3
9) Az épített környezetre	+	2	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	+	1	2
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	+	1	2
12) Az élővilágra	+	1	2
13) a környezeti kockázatra	+	1	2
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

V. prioritás: Természeti környezet védelme

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	3	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	0	0	0
3) A mezőgazdaságra	+	3	3
4) Az erdőgazdálkodásra	+/-	3	2
5) Az idegenforgalomra	+	2	2
6) A vízgazdálkodásra	+	3	3
7) A térség versenyképességére	+	2	2
8) A foglalkoztatásra	+	1	2
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	1	1
10) Az energiaellátásra	+	2	2
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	2	2
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	1	2
3) A szabadidő eltöltésre	+	3	3
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	3
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	2	2
6) A népességmegtartó képességre	+	2	2
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	1	2
8) A helyi kultúra fejlődésére	+	1	2
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	+	2	3
2) A talaj minőségére	+	3	3
3) A földtani és ásványi vagyponra	+/-	3	3
4) A levegő minőségére	+	3	3
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+	3	3
6) az ár - és belvízvédelemre	+	3	3
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	3	3
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+	3	3
9) Az épített környezetre	+	1	2
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	+	1	2
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	+	1	2
12) Az élővilágra	+	3	3
13) a környezeti kockázatra	+	3	3
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

VI. prioritás: Klímaváltozás hatásaival szembeni ellenálló képesség fokozása

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	3	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	2	2
3) A mezőgazdaságra	+	3	3
4) Az erdőgazdálkodásra	+	3	3
5) Az idegenforgalomra	+	1	2
6) A vízgazdálkodásra	+	3	3
7) A térség versenyképességére	+	2	2
8) A foglalkoztatásra	+	2	2
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	1	2
10) Az energiaellátásra	+	3	3
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	2	2
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	2	2
3) A szabadidő eltöltésre	+	3	3
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	3
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	2	2
6) A népességmegtartó képességre	+	3	3
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	1	2
8) A helyi kultúra fejlődésére	0	0	0
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	+	2	2
2) A talaj minőségére	+	1	2
3) A földtani és ásványi vagyponra	0	0	0
4) A levegő minőségére	+	3	3
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+	3	3
6) az ár - és belvízvédelemre	+	3	3
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	3	3
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+/-	2	2
9) Az épített környezetre	+	3	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	0	0	0
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	0	0	0
12) Az élővilágra	+	3	3
13) a környezeti kockázatra	+	3	3
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

VII. prioritás: Települési épített környezet fejlesztése

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	1	2
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	3	3
3) A mezőgazdaságra	+	1	2
4) Az erdőgazdálkodásra	+	1	2
5) Az idegenforgalomra	+	3	3
6) A vízgazdálkodásra	+	3	3
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	2	2
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	3	3
10) Az energiaellátásra	0	0	0
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	3	3
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	2	2
3) A szabadidő eltöltésre	+	2	2
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	3
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	2	3
6) A népességmegtartó képességre	+	3	3
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	3	3
8) A helyi kultúra fejlődésére	0	0	0
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	-	1	2
2) A talaj minőségére	+/-	1	2
3) A földtani és ásványi vagyponra	+/-	1	2
4) A levegő minőségére	+/-	3	3
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+/-	3	3
6) az ár - és belvízvédelemre	+/-	3	3
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	0	0	0
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+/-	2	2
9) Az épített környezetre	+	3	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	0	0	0
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	0	0	0
12) Az élővilágra	+/-	3	3
13) a környezeti kockázatra	+/-	3	3
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

VIII. prioritás: Kulturális, történelmi és természeti örökségek ápolása

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	3	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	2	2
3) A mezőgazdaságra	0	0	0
4) Az erdőgazdálkodásra	+	1	2
5) Az idegenforgalomra	+	3	3
6) A vízgazdálkodásra	0	0	0
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	3	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	2	2
10) Az energiaellátásra	0	0	0
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	1	2
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	3	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	3	3
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	2
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	0	0	0
6) A népességmegtartó képességre	+	2	2
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	1	2
8) A helyi kultúra fejlődésére	+	3	3
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	-	1	1
2) A talaj minőségére	0	0	0
3) A földtani és ásványi vagyponra	+/-	1	1
4) A levegő minőségére	+/-	2	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	0	0	0
6) az ár - és belvízvédelemre	0	0	0
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	0	0	0
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+	2	2
9) Az épített környezetre	+	3	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	+	3	3
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	+	3	3
12) Az élővilágra	+	2	2
13) a környezeti kockázatra	+	1	2
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

IX. prioritás: Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	2	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	3	3
3) A mezőgazdaságra	+/-	2	2
4) Az erdőgazdálkodásra	+	1	2
5) Az idegenforgalomra	+	3	3
6) A vízgazdálkodásra	0	0	0
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	3	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	3	3
10) Az energiaellátásra	+	1	2
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	3	3
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	3	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	3	3
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+/-	2	2
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	0	0	0
6) A népességmegtartó képességre	+	3	3
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	2	2
8) A helyi kultúra fejlődésére	0	0	0
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	-	2	2
2) A talaj minőségére	-	1	2
3) A földtani és ásványi vagyponra	+/-	2	2
4) A levegő minőségére	+/-	3	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+/-	2	2
6) az ár - és belvízvédelemre	+/-	2	2
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	2	2
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+/-	3	3
9) Az épített környezetre	+/-	3	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	-	1	1
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	-	1	1
12) Az élővilágra	-	2	2
13) a környezeti kockázatra	+/-	2	2
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

X. prioritás: Vállalkozások K+F+I teljesítményének növelése

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	3	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	3	3
3) A mezőgazdaságra	+	2	3
4) Az erdőgazdálkodásra	+	1	3
5) Az idegenforgalomra	+	2	3
6) A vízgazdálkodásra	0	0	0
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	3	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	1	2
10) Az energiaellátásra	+	2	2
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	2	2
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	3	3
3) A szabadidő eltöltésre	0	0	0
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	0	0	0
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	0	0	0
6) A népességmegtartó képességre	+	2	2
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	1	1
8) A helyi kultúra fejlődésére	0	0	0
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	0	0	0
2) A talaj minőségére	0	0	0
3) A földtani és ásványi vagyponra	+/-	1	1
4) A levegő minőségére	+	2	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+	1	2
6) az ár - és belvízvédelemre	0	0	0
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	2	2
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	0	0	0
9) Az épített környezetre	+	2	2
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	0	0	0
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	0	0	0
12) Az élővilágra	+	1	2
13) a környezeti kockázatra	+	1	1
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

- XI. prioritás: Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések turisztikai fejlesztése (területi prioritás)

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	3	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	2	2
3) A mezőgazdaságra	+	2	2
4) Az erdőgazdálkodásra	+	1	2
5) Az idegenforgalomra	+	3	3
6) A vízgazdálkodásra	0	0	0
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	3	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	2	2
10) Az energiaellátásra	0	0	0
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	1	2
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	3	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	3	3
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	2
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	0	0	0
6) A népességmegtartó képességre	+	2	2
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	1	1
8) A helyi kultúra fejlődésére	+	3	3
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	-	1	1
2) A talaj minőségére	0	0	0
3) A földtani és ásványi vagyona	+	1	1
4) A levegő minőségére	+/-	2	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	0	0	0
6) az ár - és belvízvédelemre	0	0	0
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	0	0	0
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+	2	2
9) Az épített környezetre	+	3	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	+	3	3
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	+	3	3
12) Az élővilágra	+	2	2
13) a környezeti kockázatra	+	1	1
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

3.7. A KÖRNYEZETI-, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI KÖVETKEZMÉNYEK ALAPJÁN A PROGRAM ÉRTÉKELÉSE

Míg az előző fejezetben részletesen értékelésre kerültek a területfejlesztési program egyes intézkedéseinek és azok tervezett beavatkozásainak konkrét hatásai a környezeti rendszerre, valamint a társadalmi és gazdasági folyamatokra, a jelen fejezetben a területfejlesztési program intézkedésrendszere együttes megvalósulásának összetett, környezetre, a társadalom és a gazdaság szerkezetére gyakorolt hatása kerül bemutatásra.

A területfejlesztési program olyan integrált dokumentum, ahol az egyes koncepcionális intézkedésekhez tartozó beavatkozások hatására megváltozik a térszerkezet, új infrastrukturális elemek jönnek létre, illetve a különböző támogatási politikák hatására megváltozik a területhasználat. Fejér megye területfejlesztési programja megvalósulásának hatása a megye térszerkezetére részben már a koncepcióba beépülő, de a program intézkedésrendszerének kialakítása során is figyelembe vett, az országos társadalmi, gazdasági, területi, infrastrukturális célkitűzések, valamint a hatályos területrendezési szabályok érvényesülésén keresztül, részben a megye sajátos fejlesztési szükségleteire reagáló intézkedéseken és beavatkozásokon keresztül mutatkozik meg. A területfejlesztési program megvalósulásával a 2030-ra várható megyei térstruktúra jellemzői azok környezetre gyakorolt hatása, várható környezeti következmények szemszögéből:

- Fejér megye területfejlesztési stratégiájában megfogalmazott jövőképe megvalósításának egyik pillére a **közúti közlekedési hálózatok fejlesztése**. A megyét a Kárpát-medence két legjelentősebb közlekedési tengelye érinti, amelyek összeköttetést biztosítanak Európa innovációs központjaival. A Bécs-Budapest tengely (M1 autópálya) a térség északi területét metszi, a Kijev-Trieszt folyosó Budapest-Ljubljana-Trieszt, ill. a Budapest-Zágráb-Fiume (Split) tengely (M7 autópálya) pedig a megye gerincén halad át, amelyet kiegészít a Duna vízi útja. Jelentős magisztrális eleme még az M6 gyorsforgalmi út, amely keleti határán a Dunával párhuzamosan halad és Osijek/Eszék irányába nyújt összeköttetést, továbbá alacsonyabb rendű, de nagy forgalmat bonyolító útvonal a 8. sz. főút, amely Ausztria déli tartományai felé teremt kapcsolatot. A megyét új gyorsforgalmi út (M8) fogja érinteni, amely országos viszonylatban is hiánypótló transzverzális irány lesz, jelentős területfejlesztő hatással (amennyiben elérhető csomóponttal is kapcsolódik a megye térségeihez), tervezett csomópontjainak környezete várhatóan felértékelődik. A 2x2 sávós, emelt sebességű, gyorsforgalmi úttá fejleszthető 13. sz., 81. sz. és 63. sz. főutak kiépítése – amely az M1-M7-M8-M6-M5-M4-M25 utakat köti össze – Fejér megye déli hátrányos helyzetű járásainak feltárásában, a települések és a közszolgáltatások elérhetőségében nagymértékű javulást eredményez, és nem utolsósorban egy, a fővárost nagy távolságban elkerülő belső gyűrűként is szolgál. A fenti tengely mentén kialakuló dinamizálódó övezetek lesznek: Enying-Lepsény, Dunaújváros, Sárbogárd és kisebb mértékben Mezőfalva, Káloz környéke, de a fejlődés gyorsulása várható Polgárdin is. Fejér megye kedvező nagytérségi közlekedés-földrajzi helyzete ellenére számos külső-belső kapcsolat szorul javításra. Ilyenek a Székesfehérvár régióközpont és Tatabánya szomszédos megyeszékhely, illetve Oroszlány, Bicske elérhetősége. Problémás a Székesfehérvár-Dunaújváros közötti vasúti összeköttetés. A megyében – részben topográfiai okból - relatíve sok a zsáktelepülés, ahol a természeti, ökológiai értékek megőrzése és ökoturisztikai célú hasznosítása fokozott figyelmet kap. Két gyorsvasút tervezése és várható megvalósítása érinti a központi fekvésű Fejér megyét, amely jelentős területeket vesz igénybe és Budapestet kapcsolja be mind a Kijev-Adria

európai szintű vasúthálózatba, mind a Budapest-Pozsony-Brno-Varsó nemzetközi gyorsvasút hálózatba.

- A megye lényeges területfelhasználási elemei a Duna-Sárvíz-Sárrét-Bakony és a Sárvíz-Kajtor-csatorna-Velencei-tó-Zámolyi-medence-Vértes **ökológiai rendszer erdő-, gyepterületei, vízrendszere** E természetközeli területek az országos ökológiai hálózat fontos elemei. Térségi szempontból kiegészítő jelentőségű a Váli-víz és a Szent László-patakok völgye, amelyek északon a Dunazug-hegyvidékhez, délen a Dunához csatlakoznak, valamint a Velencei-tó – Bika-völgy – Cikolai-víz – Lídia halastavak – Duna vizes élőhelyeinek láncolata, továbbá a Sió-csatorna és a Cinca-Csíkgát vonala. A térszerkezeti fejlődési tengelyek helyenként átmetszik az ökológiai folyosókat, ami konfliktusterületeket jelöl ki, ahol az urbanizáció hatásai a természetmegőrzés igényével konfrontálódnak.
- A megyei jogú városokban, jelentős gazdasági vonzáskörzetükkel együtt **erős urbanizációs folyamatok** jellemzőek, amelyek a koncepció megvalósulásával tovább fokozódnak. E nagyvárosok körüli agglomerálódáson kívül erős urbanizáció tapasztalható a Velencei-tó part menti zónájában, valamint az M6-os autópálya menti térségben. A megyei területfejlesztési program intézkedései hatására az új beépített területek kialakulása elsősorban Székesfehérvár, Dunaújváros agglomerációs területein, illetve kisebb mértékben a budapesti agglomeráció vonzáskörzetében várható. Így e területeken a környezet fokozott igénybevétele, és a környezetterhelés várhatóan további növekedést fog mutatni, amely a tervezett fejlesztések során a fenntarthatósági szempontok fokozott érvényesítésével mérsékelhető.
- A **megye déli területei** már a XX. század során központnélküliek voltak, ami napjainkig kihat e térség fejlettségére. A Sárbogárdi és Enyingi járások társadalmi-gazdasági elmaradottsága többek között a terület **hagyományosan nagyüzemi mezőgazdasági** szerepével függ össze, annak helyi vidékfejlesztési, jövedelemtermelő képességének csökkenése miatt évtizedek óta elvándorlás jellemzi. E jelenleg még periférikus térség kiváló mezőgazdasági termőhelyi potenciál mellett ugyanakkor kihasználatlan természeti és kulturális adottságokkal rendelkezik, melyekre építve a program önálló területi prioritást fogalmaz meg (*Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása*), melynek főbb elemei a foglalkoztatottság szintjének növelése és ehhez kapcsolódóan a **gazdasági szerkezetváltást és a helyi gazdaság megerősítését** elősegítő fejlesztések, helyi termékértékesítés, helyi piacok ösztönzése, a szociális gazdaság kiépítése, valamint a közlekedési rendszer fejlesztése. A termelési szerkezet diverzifikálása, az ellátási láncok rövidülése kétszáz évvel kedvező környezeti hatásokkal párosul.
- A fent bemutatott folyamatokkal párhuzamosan, a koncepció a *Természeti környezet védelme*, valamint a *Klímaváltozás hatásaival szembeni ellenálló képesség fokozása* prioritások keretében tervezett beavatkozásokon keresztül a megye zöldfelületi rendszere gazdagodik, a **természetközeli területei**, elsősorban az erdő és a természetes gyepterületek is **fokozatosan bővülnek**. Erdőterületek kialakulása elsősorban a jelenlegi, kevésbé értékes szántóterületeken várható.
- A helyi gazdaság, helyi termékek előállítását és feldolgozását ösztönző beavatkozások révén a **mezőgazdasági területeken** a szántóterületek csökkenése mellett, a vidéki

területeken ösztönzött **diverzifikáltabb területhasználat** hatására az ültetvények és a szőlőterületek, valamint a gyepek kis arányú növekedése, a táj mozaikosságának javulása várható. A klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére tett beavatkozások keretében az erózió és a defláció elleni védelem érdekében a mezőgazdasági területeken nő a mezővédő erdősávok, erdőfoltok téraránya, amely a biodiverzitás további növekedését eredményezi.

Összességében elmondható, hogy a területfejlesztési program megvalósulásával **környezeti konfliktusok jellemzően a közútfejlesztéssel, illetve a gazdaságfejlesztéssel** (üzleti környezet (pl. ipari park, inkubátorház) fejlesztése, vállalkozások telephelyfejlesztése) **összefüggő beavatkozások kapcsán léphetnek fel.** Ezek részben a területfoglalásuk (zöldmezős beruházások, ill. nyomvonal kijelölések esetén) következtében az ökológiai rendszerekre vonatkozóan (így különösen az Országos Ökológiai Hálózattal, valamint a Natura 2000 területekkel összefüggésben) hordozzák környezeti konfliktusok kockázatát, részben a légszennyezés és zajterhelés, esetlegesen a gyártási folyamatokhoz kapcsolódó technológiákból fakadó kémiai biztonsági kockázatok potenciális növekedése révén az emberi egészségre jelentenek potenciális negatív környezeti következményeket.

A KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI HATÁSOK VÁRHATÓ ALAKULÁSA ABBAN AZ ESETBEN, HA A PROGRAM JAVASLATAI NEM VALÓSULNAK MEG:

- A globális éghajlatváltozás okozta természeti hatások olyan mértékű felerősödése, amely agrárgazdálkodási, közlekedési, logisztikai alapvető élelmiszerellátási, foglalkoztatási kezelhetetlen feszültségekhez vezet. (árvíz és belvíz veszély, aszály, kiterjedt fagykár, erdőtüz),
- A helyi zöld és kék infrastruktúra állapota, valamint a klímaalkalmazkodás (illeszkedés a helyi klímastratégiákhoz) feltételei romlanak,
- A megye tranzit szerepe, az ebből eredő káros hatások (légszennyezés, bűnözés) erősödése a közösségi közlekedés folyamatos térvesztésével együtt értékcsökkentő tényezővé válhat,
- A több hullámban érkező pandémia társadalmi, gazdasági és környezeti hatásainak oly mértékű felerősödése, amely az egészségügyi, idősellátási és szociális, oktatási rendszerek túlterheléséhez vezet. Az egészségügyi járványhelyzetek miatt a globális értékláncok sérülékennyé válnak,
- A megyei, az exportorientált, globális gazdasági változásoknak is kitett feldolgozóipari ágazatok kiemelkedő súlya fennmarad, sérülékennyé téve a gazdaságot,
- Budapest elszívó hatása tovább erősödik, ami nem csak a munkavállaláskor, de a felsőfokú tanulmányok esetében is előfordulhat,
- A megye meglévő turisztikai vonzerejére a fejlesztések elmaradásával gyenge szolgáltatási rendszer épül, amely rontja a turisztikai szolgáltatások színvonalát és csökkenti az attrakciók látogatottságát,
- A kedvezményezettek (önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások) a kedvezőtlen gazdasági helyzet miatt beszűkült lehetőségeik következtében, az esetleg növekvő intenzitás mértéke okán nem tudják a szükséges önrészt biztosítani a fejlesztésekhez, beruházásokhoz, így az egyes térségek közötti gazdasági-társadalmi szakadék tovább erősödik, a megyén belüli megosztottság tovább fokozódik,
- A népességcsökkenés tovább folytatódik és a közlekedéskapcsolati hiányok tovább erősödnek. Székesfehérváron csökken az új iparvállalatok és kereskedelmi szolgáltatások

- betelepülése, Dunaújvárosban tovább késik a nehézipar szerkezeti átalakítása, Dél-Fejérben tovább csökkent a népesség és a szakképzett munkaerő számára a térség vonzereje,
- A területi humánfejlesztések elmaradásával az egészségügyi-alapellátási, járóbeteg szakellátási és szociális alapszolgáltatások, társulási rendszerek infrastrukturális állapota és működési feltételei romlanak.

4. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETRE, VALAMINT A TÁRSADALOMRA ÉS A GAZDASÁGRA KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE VONATKOZÓ, A PROGRAMBAN SZEREPLŐ INTÉZKEDÉSEK KÖRNYEZETI HATÉKONYSÁGÁNAK ÉRTÉKELÉSE, JAVASLATOK EGYÉB SZÜKSÉGES INTÉZKEDÉSEKRE

A területfejlesztési program megvalósítása következtében negatív környezeti hatások várhatóan elsősorban a közlekedési hálózat fejlesztésével, a logisztikai és ipari fejlesztési prioritások tervezett beavatkozásai kapcsán léphetnek fel, de az agglomerálódó térségek üzleti infrastruktúra fejlesztései, valamint a várható lakosságszám növekedése kapcsán megjelenő területfoglalás, urbanizációs folyamatok is hordoznak magukban környezeti kockázatokat. A program fentiek szerinti jellemző prioritásai, ill. a tervezett beavatkozások jelentette főbb hatótényezők:

- Munkaerőpiacra való felkészítés - munkavállalók közlekedési lehetőségeinek szélesítése (közösségi közlekedés fejlesztése, alternatív közlekedési eszközök és útvonalak),
- Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása - speciális területi jellegből fakadó kihívásokra reagáló fejlesztések – közlekedésfejlesztés.
- Települési épített környezet fejlesztése - belterületi út, kerékpárút, járda korszerűsítés és -építés, térségi és helyi közösségi közlekedési infrastruktúra és szolgáltatások, intermodális csomópontok, európai TEN-T hálózatok illesztése,
- Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása - gazdasági fókuszú közlekedési fejlesztések,
- Kulturális, történelmi és természeti örökségek ápolása - turizmusfejlesztés (turisztikai attrakciók fejlesztése, megújítása – pl. fürdők, rekreációs lehetőségek),
- Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása - szálláshely és vendéglátás fejlesztése,
- Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása - üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások fejlesztése (pl. ipari park, inkubátorház),
- Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések turisztikai fejlesztése – turizmusfejlesztés (fürdőhelyek, szálláshelyek).

A negatív hatások közt jellemzően az alábbiak léphetnek fel:

- Nő az ingázók száma, növekedhet a közlekedési eredetű légszennyezettség,

- Nő a közúti közlekedés forgalma a jobb minőségű úthálózat miatt, és a kialakított intermodális csomópontok környezetében,
- Nő a közlekedési infrastruktúra területfoglalása (pl. az M8 gyorsforgalmi út és a 2x2 sávós, emelt sebességű, gyorsforgalmi úttá fejleszthető 13. sz., 81. sz. és 63. sz. főutak kiépítése jelentős mezőgazdasági és védett területeket szel át, foglal el. Várható forgalma - mivel Budapestet nagytávolságban elkerülő körgyűrűként is funkcionál - jelentős mértékű terhelést jelent Fejér megyének. Az M1 és M7 autópályák 2x3 sávossá bővítése, főleg az M1 autópálya esetén ~20-25%-os többlet területigénnyel rendelkezik a meglévő területfoglaláson felül. Az M7 autópálya esetén ez Tácot követő szakaszon jelentkezik, előtte a bővítés vagy megtörtént (bal pálya), vagy elválasztó sávban rendelkezésre áll. A védett területek érintettsége M1 tekintetében jelentkezik Bicske-Óbarok területei esetén. A többlet területek főleg termőföld és erdő területeket vesznek igénybe, víz- és vadgazdálkodást érintő változásokkal- rendezésekkel.),
- A lineáris infrastruktúra bővítése, a települések (elsődlegesen a városok) terjeszkedése a földtani közegre maradandó hatással bírnak. A lineáris infrastruktúra (úthálózat) bővülése következtében lokálisan számolni kell a földtani közeg szennyezésének növekedésével.
- Élőhelyek további fragmentációja léphet fel,
- A települési területeken területfoglalás és zöldfelület kivétel. Az új nyomvonalak mentén nő a levegő és zajterhelés,
- A teletszerű többszintes lakóparkokban, zárt soros beépítésű, megfelelő átszellőzéssel nem rendelkező településrészekben, valamint a jelentős nagyságú idős otthonokban élők számára és különösen a kórházakban ápolott betegek esetében súlyos egészségkárosodáshoz vezethet, az ún. forró napok számának és időtartamának már jelenleg is érezhető mértékű növekedése,
- A klímaváltozás következtében fellépő „forró napok” növekedésének gyermekekre és idősekre gyakorolt kedvezőtlen hatása mellett gondolni kell az építési előírások módosítására, amely az árnyékolást, a hőszigetelést, ha szükséges ideiglenes hűvösebb helyek kijelölését teszi indokolttá. A környezetet terhelő következménye a klíma- és hűtő berendezések használatának a megnövekedett villamos energiafelhasználás is. A villamosenergia-fogyasztás megnövekedése mellett a hagyományos klímaberendezések fokozott használata tovább emelheti a külső hőmérsékletet, különösképpen a városi környezetben.
- A turisztikai vonzerők látogatottságának növekedése a közlekedési forgalom növekedését is okozza,
- Nő a közúti közlekedés forgalma és így a légszennyezettség a kialakított telephelyek, ipari parkok, inkubátorházak környezetében és zöldmezős beruházások esetén nő a területfoglalás,
- A gazdasági fókuszú közlekedésfejlesztések teherforgalom növelő hatásával nő a levegő- és a vízszennyezés, valamint a zajterhelés. A levegőszennyezés és a zajterhelés az emberi egészség károsodását okozza,
- A szállás- és vendéglátóhelyek látogatottságának növekedése a közlekedési forgalom növekedését is okozza. Emellett „üzemi” zajterheléssel is számolni kell a vendéglátóhelyek környezetében (pl. kihangosított kültéri rendezvények).

A negatív környezeti-, társadalmi- és gazdasági hatások mérséklésére elsősorban az alábbi megvalósítási szempontok figyelembevétele **javasolt**:

- A munkaerőpiacra való felkészítés - Munkavállalók közlekedési lehetőségeinek szélesítése esetében a munkába járás távolságának csökkentése a munkavállalók lakhatási lehetőségeinek szélesítésével, elektromobilitás elterjedésének és a közösségi közlekedési módok használatának ösztönzésével.
- Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása - gazdasági fókuszú közlekedési fejlesztések esetében átgondolt, a magas táj- és természeti értékekkel rendelkező területeket kevésbé igénybe vevő közlekedési hálózatfejlesztés megvalósítása. Emellett intelligens közlekedésirányítási- szervezési technikák és módszerek alkalmazásával csökkenthető a forgalmi dugók kialakulásának esélye a közösségi közlekedési csomópontok környezetében. A légszennyezettség, valamint a zaj és rezgés káros hatásainak mérséklése érdekében az új közlekedési létesítményeket, nyomvonalakat lakott településektől optimális távolságra kell kialakítani, valamint a településkörnyéki nyomvonalak esetén kötelező érvénnyel biztosítani kell a zaj és rezgésvédelem előírások betartását
- Települési épített környezet fejlesztésénél a klímaváltozás negatív hatásai mérséklésének egyik fontos eleme, hogy a környezeti ártalmakat és azok következményeit az állampolgár és a közszolgáltatás működtetője mérni tudja. Ezt az eredményt megfelelő és értékelhető módon, rendszeresen és megújítva közzé kell tenni, hogy az állampolgárok reakciója, az egészséges életvitel befolyásolható legyen. Ez vonatkozik a levegőtisztaság, a zaj, a hőmérséklet, az ivóvízminőség és nem utolsósorban a hulladékgazdálkodás területeire. Megjegyzendő, hogy környezeti zajterhelésre vonatkozóan nyilvános, egységes európai uniós adatgyűjtési és kiértékelési rendszer működik a 2000-es évek közepe óta. Belterületi út, kerékpárút, járda korszerűsítés és –építés esetében átgondolt, a települési zöldfelületeket kevésbé igénybe vevő közlekedési hálózatfejlesztés megvalósítása, figyelembe véve az erősödő trendet jelentő elsősorban városi/üdülőterületi mikromobilitási igények növekedését, az új közlekedésszervezési kihívásokat (e-kerékpárok, e-rollerek stb.) is. Továbbá a kerékpáros közlekedési módot népszerűsítő szemléletformáló kampányok szervezése.
- Turizmusfejlesztés - turisztikai attrakciók fejlesztése esetében átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével az attrakciók környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető.
- Turizmusfejlesztés - szálláshely és vendéglátás fejlesztése esetében átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével a szállás- és vendéglátóhelyek környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető.
- Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások fejlesztése (pl. ipari park, inkubátorház) esetében a barnamezős területek ipari és szolgáltató beruházások telepítésére való előnyben részesítésével csökkenthető zöldfelületi területfoglalás. Szükséges ugyanakkor hangsúlyozni, hogy a barnamezős területeken megvalósuló beruházások esetében fontos szempont a korábbi használat révén keletkezett környezeti károktól való mentesítés szakszerű elvégzése. Átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével a fejlesztett telephelyek

környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető. A légszennyezettség, valamint a zaj és rezgés káros hatásainak mérséklése érdekében az új létesítményeket, valamint a megközelítési útvonalakat lehetőleg lakott településektől optimális távolságra kell kialakítani.

A területfejlesztési programban szerepel néhány olyan beavatkozás, amely megvalósítása esetén elsősorban pozitív környezeti hatással jár, azonban vannak olyan szempontok, amelyek betartása szükséges az **esetleges járulékos negatív hatások mérséklésére**, ezek ún. kettős hatású beavatkozásokként értékelhetőek. Ilyenek:

- Munkaerőpiacra való felkészítés - munkavállalók közlekedési lehetőségeinek szélesítése (közösségi közlekedés fejlesztése, alternatív közlekedési eszközök és útvonalak). A fentebb feltárt negatív hatások mellett pozitív környezeti hatást jelent, hogy csökken az egyéni közlekedési módot választó munkába járók aránya ezzel együtt nő a közösségi közlekedést választók aránya.
- Települési épített környezet fejlesztése - belterületi út, kerékpárút, járda korszerűsítés és -építés, esetén pozitív környezeti hatás, hogy a kerékpárforgalmi úthálózat bővülésével nő a gépjármű helyett kerékpárt használók aránya.
- Turizmusfejlesztés - turisztikai attrakciók fejlesztése esetén pozitív környezeti hatás az épített környezet állapotának javulása. Emellett a rekreációs fejlesztések hozzájárulnak az emberi egészség javításához.
- Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása - szálláshely és vendéglátás fejlesztése révén az épített környezet állapotának javulása várható (energetikailag korszerű épületek, energiatakarékos technológiák alkalmazása). A szálláshely fejlesztésekhez jellemzően kapcsolódó minőségi rekreációs fejlesztések hozzájárulnak az emberi egészség javításához.
- Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások fejlesztése (pl. ipari park, inkubátorház) esetén pozitív hatásként értékelhető, hogy a technológiai fejlesztések során az emisszió csökkentéssel csökken a levegő és vízszennyezés. Az energiahatékonyság növelésével a természeti erőforrások igénybevétele mérséklődik.

A fenti konkrét beavatkozási irányok mellett a megye térszerkezetét érintő komplex fejlesztések következtében a jövőbeni területhasználat változás tekintetében a legmarkánsabb változást a beépített területek növekedése jelenti, amely elsősorban termőterület csökkenését és végleges talajfoglalást eredményez. A területhasználat-változás negatív környezeti hatásait elsősorban megfelelő termőföld- és élőhely-védelmi szabályozással, a konkrét beruházások helyének környezeti szempontú meghatározásával lehet csökkenteni. Elvárásként fogalmazható meg, hogy a beruházások telephelyválasztása elsősorban ne termőföld igénybevételevel történjen, de amennyiben ez elkerülhetetlen, úgy törekedni kell a gyengébb minőségű termőföld területek felhasználására. A fentiek mellett a beruházások tervezésekor szükséges figyelembe venni a felszínmozgás-veszélyes területek elhelyezkedését, melyek nagyobb részben a megye É-i felén lévő településeket (Bakonycsérnye, Fehérvárcurgó, Lovasberény, Pusztagegres, Sukoró, Szabadhídvég, Székesfehérvár, Vál, Vértesacsa) és súlyosabban a Duna-parti településeket (Rácalmás, Kulcs, Dunaújváros, Ercsi) érintik.

5. JAVASLAT OLYAN KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI SZEMPONTÚ INTÉZKEDÉSEKRE, ELŐÍRÁSOKRA, FELTÉTELEKRE, SZEMPONTOKRA, AMELYEKET A PROGRAM ÁLTAL BEFOLYÁSOLT MÁS DOKUMENTUMBAN FIGYELEMBE KELL VENNI

A megyei területfejlesztési program elsősorban az Európai Unió, illetve hazai támogatásokból, pénzügyi forrásokból megvalósuló beruházások előkészítéséhez, valamint a pályázati felhívások tervezéséhez, a **megye Integrált Területi Programjának (ITP)** és Éves Fejlesztési Keretének (ÉFK) kialakításához ad iránymutatást. A területfejlesztési program intézkedéseinek kisebb hányada nem közvetlenül a megye, mint területi szereplő által koordinált Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) keretében, hanem a szakminisztériumok irányítása alatt működő egyes **ágazati operatív programok keretében** valósulhat meg. Ennek megfelelően a területfejlesztési program által megfogalmazott környezeti szempontú feltételeket javasolt figyelembe venni az ágazati operatív programok keretében tervezett pályázati felhívások összeállításánál is.

A fentiekén túl a területfejlesztési program megfogalmaz olyan területi prioritásokat és ennek keretében javasolt beavatkozásokat, amelyek sikeres megvalósításához elengedhetetlen a megye határain túlmutató funkcionális térségek érintett területi szereplőinek együttműködése, az azok megvalósítását érintő **szomszédos megyék, funkcionális térségek területfejlesztési dokumentumaiban** (ill. turisztikai térségek esetében az azokat tartalmazó Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 dokumentumban), annak célrendszerében és tervezett beavatkozásaiban való koherens megjelenítése.

Fejér megyét érintő **kiemelt térségek**, amelyek területfejlesztési dokumentumaiban a megyei területfejlesztési programban megfogalmazott környezeti szempontú beavatkozások és ajánlások figyelembevételre javasolt azok véglegesítése és megvalósítása során:

- Közép-Duna Menti Kiemelt Térség: (érintett dokumentumok: Térségfejlesztési Stratégia, Területfejlesztési Konceptió és Program),
- Velencei-tó és Térsége, Váli-völgy, Vértes Térségi Fejlesztési Tanács (továbbiakban: VVVTFT),
- A turisztikai térségek meghatározásáról szóló 429/2020. (IX. 14.) Korm. rendelet által meghatározott Budapest környéke turisztikai térség.

A fenti dokumentumok tervezése során figyelembevételre javasolt környezeti szempontú intézkedésekre, előírásokra, feltételekre körében általánosan alkalmazandók a stratégia által megfogalmazott környezeti vonatkozású horizontális elvek:

- H3. Horizontális elv: Fenntarthatóság. A fenntarthatóság elve alapján az a projekt a még elfogadható, ahol az egyéni (szűkebb közösségi) haszon nem okoz társadalmi költségeket.
- H.6 Horizontális elv: A klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése. Az EU új célkitűzéseivel összhangban Fejér megye horizontális céljai között van az energiaügyi átállás elősegítése, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelemben való befektetés. Fontos a váratlan eseményekre, járványügyi helyzetekre való felkészülés.

A várható fejlesztések fenntarthatóságát, a környezeti károk mérséklését az Európai Unió, illetve hazai támogatásokból, pénzügyi forrásokból megvalósuló beruházások esetében a pályázati

felhívásokban alkalmazott kiválasztási kritériumok (a TOP Plusz esetében a központi és a megye által a TSM keretében megfogalmazott terület specifikus kiválasztási kritériumok) előírásain keresztül befolyásolhatja a területfejlesztési program.

Környezetvédelmi szempontból javasolt projekt kiválasztási kritériumok a releváns pályázati felhívások tervezéséhez:

Felhívás tématerülete	Javasolt projekt kiválasztási kritériumok
Közlekedésfejlesztés	A légszennyezettség, valamint a zaj és rezgés káros hatásainak mérséklése érdekében az új létesítményeket, valamint a megközelítési útvonalakat lakott településektől optimális távolságra kell kialakítani.
	Előnyben kell részesíteni az ökológiai hálózat zavarása nélkül megvalósuló fejlesztéseket
Gazdaságfejlesztés	A gazdaságfejlesztési felhívások esetében szükséges a körforgásos gazdaságra való áttérést elősegítő fejlesztések előnyben részesítése
	Törekedni kell az új létesítmények barnamezős beruházások keretében történő telepítésére.
	Eszközfejlesztésnél a minél alacsonyabb széndioxid kibocsátású eszközöket kell előnybe részesíteni.
	Előnybe kell részesíteni a megújuló energiaforrások alkalmazását.
	A klíma adaptációhoz kapcsolódó fejlesztések előnyt élveznek a tájgazdálkodási, agrárgazdaság fejlesztési projekteknél.
IKT fejlesztések	Környezetterhelés csökkentése kiemelt cél a támogatott kutatási tevékenység során.
	Energiahatékonysági és klíma adaptációhoz is kapcsolódó alapelvek figyelembe vételre kerülnek a pályázatban.
Településfejlesztés, település rehabilitáció	Az egészséges környezet, az épített örökség védelme, a klímaadaptációs szempontok figyelembe vétele.
	Törekedni kell az új létesítmények barnamezős beruházások keretében történő telepítésére.
	Energiatakarékos és környezetvédelmi tervezési és kivitelezési szempontok figyelembe vétele.
Közösségfejlesztés, képzéstámogatás	Energiahatékonysági, energiatudatosság fokozását célzó elemeket is tartalmazó képzések előnyt élveznek
	Klíma adaptációhoz kapcsolódó elemeket is tartalmazó képzések előnyt élveznek
	A fenntarthatóságot és a környezetvédelmi szempontokat figyelembe vevő „zöld” programok (zöld fesztiválok, szemléletformáló kampányok) előnyt élveznek.

A TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁS ELŐSEGÍTÉSÉRE IRÁNYULÓ JAVASLATOK ÉS INTÉZKEDÉSEK MEGHATÁROZÁSA, TOVÁBBÁ A TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSI SZEMPONTOK ÉRVÉNYESÍTÉSE A PROGRAMBAN

A Fejér megyei területfejlesztési program stratégiája T2: Mezőföld Program (Dél-Fejér) területi céljának területi fókuszában nevesítetten a társadalmi- gazdasági szempontból leszakadó két kedvezményezett járás, a komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járás és a fejlesztendő Enyingi járás, valamint a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Dunaújvárosi járásba tartozó 3 településével: Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarcsony áll. Fejér megye déli, elmaradott térsége az Észak-Tolna és Északkelet-Somogy határos területeivel együtt az ország egyik egységes belső perifériája, ahol gyenge a centrumok foglalkoztatási funkciója, kedvezőtlen a gazdasági szerkezet, valamint a belső kapcsolatok erőtlene. E térségben a társadalmi felzárkózás elősegítése érdekében a szomszédos megyékkel együttműködve a térség vidékfejlesztési szerepének erősítésén keresztül speciális helyi termékek termesztése, a háztáji gazdaságok fejlesztése, a termékfeldolgozás bővítése, illetve halgazdaságok fejlesztése és az ezekre épülő agrárvertikum felépítése a cél.

A területfejlesztési program önálló prioritást és az ahhoz kapcsolódóan speciális intézkedéseket is rendel ezen elmaradottabb térség társadalmi-gazdasági felzárkóztatásának elősegítése érdekében:

A program kapcsolódó IV. Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása (területi prioritás a Sárbogárdi és az Enyingi járásokra, valamint a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Dunaújvárosi járásba tartozó 3 településével: Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarcsony) prioritása keretében a társadalmi felzárkózás elősegítését szolgáló beavatkozások:

- Közlekedésfejlesztés; Gazdasági szerkezetváltást elősegítő fejlesztések (pl. helyi termelők támogatása, lakhatási lehetőségek); Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése.
- Szociális gazdaság; Szociális infrastruktúra és szolgáltatások (pl. idős-gondozás, gyermekjóléti szolgálat fejlesztése).
- Társadalmi felzárkózás, társadalmi innováció (pl. szociális településrész-rehabilitáció).

Mindemellett a megye teljes területén szolgálják a társadalmi felzárkózás elősegítését a program I. Társadalmi kohézió prioritása keretében tervezett beavatkozások.

A fenti beavatkozások rendszere megfelelő garanciát jelent a társadalmi felzárkózás elősegítésére, a társadalmi felzárkózás szempontjainak érvényesülésére a megyei területfejlesztési program keretében.

6. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETI HATÁSOKRA VONATKOZÓAN A PROGRAMBAN SZEREPLŐ MONITOROZÁSI JAVASLATOK ÉRTÉKELÉSE, JAVASLATOK EGYÉB SZÜKSÉGES INTÉZKEDÉSEKRE

A Fejér megyei területfejlesztési program egyes prioritásai keretében minden intézkedéshez output és eredménymutatók kerültek meghatározásra. Az outputmutatók a megvalósuló projektek konkrét, mérhető, azonnali eredményét mutatják. Környezeti szempontú értékelés tekintetében az eredménymutatók tekinthetők relevánsnak, amelyek a megvalósuló projektek hosszú távú társadalmi – gazdasági - környezeti hatásának mérésére szolgálnak. Az alábbi táblázat összefoglalja a megyei területfejlesztési programban prioritásonként megjelenő eredménymutatóit, illetve ahol szükséges, javaslatot fogalmaz meg azok környezeti szempontú kiegészítésére.

Prioritás	Eredményindikátor	Környezeti szempontok megjelenése/javaslat
Társadalmi kohézió	A programba bevont települések száma; A megye lakónépességének változása a bázisévhez (2020) képest; Tartósan (legalább fél éve munkanélküliek aránya) a bázisévhez (2020) képest; Aktív mozgásba bevontak száma a bázisévhez képest (2020) ; Közösségi programok száma a bázisévhez képest (2020)	Környezeti szempontokat tükröző eredményindikátor nem került meghatározásra. Javasolt indikátor: a középületek elsődleges energiafogyasztásának csökkenése (kWh/év)
Munkaerőpiacra való felkészítés	A programban elért munkavállalók száma; A legfeljebb 8 osztály végzettek aránya a teljes népességen belül Fejér megyében	Környezeti szempontokat tükröző eredményindikátor nem került meghatározásra. Javasolt indikátor: a közösségi közlekedést használók számának változása a bázisévhez (2020) képest
Emberi erőforrások minőségi fejlesztése	Korai iskolaelhagyók aránya Fejér megyében Vándorlási egyenleg (elvándorlás és odavándorlás különbözete); A támogatott egészségügyi létesítményeket igénybe vevő személyek éves száma	Környezeti szempontokat tükröző eredményindikátor nem került meghatározásra. Javasolt indikátor: a középületek elsődleges energiafogyasztásának csökkenése (kWh/év)
Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása (területi prioritás)	Korai iskolaelhagyók aránya Dél-Fejérben Vándorlási egyenleg (elvándorlás és odavándorlás különbözete) Dél-Fejérben	Környezeti szempontokat tükröző eredményindikátor nem került meghatározásra.

	Fejlesztések által érintett településeken az ingatlanérték változása; Felújított vagy megépített utak, kerékpárutak változása a bázisévhez képest (2020)	
Természeti környezet védelme	A programba bevont települések száma; Környezetvédelemhez és természetvédelemhez kapcsolódó projektek száma	További javasolt indikátor: Javított szennyvíz-kezelésben részesülő további népesség (LE)
Klímaváltozás hatásaival szembeni ellenálló képesség fokozása	A programba bevont települések száma; Az ÜHG kibocsátás becsült csökkenése CO2 egyenértéken	Az alkalmazott indikátor megfelelően jeleníti meg a környezeti szempontokat.
Települési épített környezet fejlesztése	A programba bevont települések száma; Megújult közösségi terek és kulturális intézmények száma; Fejlesztett városi közlekedéssel érintett lakosság száma	Környezeti szempontokat tükröző eredményindikátor nem került meghatározásra. Javasolt indikátor: a belterületi zöld infrastruktúra hálózat területi és minőségi változása ha (ZFI index), valamint Barnamezős területek felhasználásával megvalósított beruházások területe (ha) és az egészséges ivóvízzel ellátott lakások/lakosok aránya (%), ill. a közmű olló arányának változása (%).
Kulturális, történelmi és természeti örökségek ápolása	A programba bevont települések száma; Megújult kulturális intézmények száma; A támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése	Környezeti szempontokat tükröző eredményindikátor nem került meghatározásra.
Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása	A programban résztvevő vállalkozások száma; Aggregát iparűzési adóbevétel alap változása a megyei településeken	Környezeti szempontokat tükröző eredményindikátor nem került meghatározásra. Javasolt indikátor: Barnamezős területek felhasználásával megvalósított beruházások területe (ha), valamint a körforgásos gazdaságban résztvevő vállalkozások száma (db).
Vállalkozások K+F+I teljesítményének növelése	A programban résztvevő vállalkozások száma; 1000 lakosra jutó K+F ráfordítások összege	Környezeti szempontokat tükröző eredményindikátor nem került meghatározásra.

		Javasolt indikátor: környezetvédelemhez és természetvédelemhez kapcsolódó innovációs és kutatási területen foglalkoztatottak száma
Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések turisztikai fejlesztése (területi prioritás)	A programban részvevő vállalkozások száma; A programba bevont települések száma	Környezeti szempontokat tükröző eredményindikátor nem került meghatározásra.

7. KÖZÉRTHETŐ ÖSSZEFOGLALÓ

Jelen munka célja a Fejér megyei területfejlesztési program területi hatásvizsgálatának és integráltan a környezeti értékelésének elkészítése az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005.(I.11.) Korm. rendeletben foglaltaknak, valamint a 218/2009 (X.6.) Korm. rendelet 9. mellékletében foglalt tartalmi elvárásoknak megfelelően. A környezeti vizsgálat elsődleges célja, hogy a Fejér megyei területfejlesztési program kedvezőtlen környezeti hatásait minimalizálja.

A Fejér megye területfejlesztési koncepció felülvizsgálatához kapcsolódóan elkészült a koncepció területi hatásvizsgálata és felülvizsgált környezeti értékelése. Tekintettel, arra, hogy a területfejlesztési program a koncepció célrendszerének középtávú megvalósításának kereteit rögzíti, ezért a területfejlesztési program a területfejlesztési koncepció folytatásának tekinthető. E feltételeknek megfelelően jelen környezeti értékelés is a Fejér megye területfejlesztési koncepciója stratégiai környezeti vizsgálatához készített felülvizsgált környezeti értékelés folytatásának, illetve kiegészítésének tekinthető.

Fejér megye területfejlesztési programja két fő munkarészből áll, stratégiai és operatív munkarészből. A stratégia, a megyei területfejlesztési koncepcióhoz szorosan kapcsolódva, az abban lefektetett célrendszert viszi tovább és határozza meg a fejlesztési prioritásokat, valamint vázlatosan az intézkedéseket.

A dokumentum első fejezetében a területi hatásvizsgálat és környezeti értékelés kidolgozásának folyamata került leírásra. A második rész tartalmazza a program céljainak, tartalmának rövid ismertetését és összefüggéseit más releváns programokkal, ezen belül országos területfejlesztési, környezetvédelmi, illetve fenntarthatósági dokumentumokkal. A harmadik fejezet a program megvalósulásából adódó környezeti-, társadalmi és gazdasági hatásokkal, következményekkel foglalkozik. A 3.1 -3.4 fejezetek tartalma megegyezik a koncepció területi hatásvizsgálat és környezeti értékelése során végzett vizsgálatokkal, így azok ismételtelen nem kerültek megjelenítésre jelen dokumentumban. A 3.5 fejezet összegzi, hogy a Fejér megyei területfejlesztési program egyes prioritásai, az azok keretében megfogalmazott intézkedések megvalósulása esetén mely környezeti elemekre gyakorolnak közvetlen, vagy közvetett hatást. A területi hatásvizsgálat és környezeti vizsgálat egyik legfontosabb fókuszterülete a program megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti-, társadalmi és gazdasági hatást kiváltó tényezők, okok feltárása, valamint a program megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése.

Megállapítható, hogy a vizsgált környezeti elemekre legnagyobb számban erős hatást gyakorló, szoros kapcsolattal jellemezhető intézkedések az alábbiak:

- Környezetvédelmi beruházások,
- Természeti erőforrások nem terhelő hasznosítása,
- Klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére és a változásokhoz való alkalmazkodás érdekében tett beavatkozások,
- Épített környezet fejlesztése,
- Gazdasági fókuszú közlekedési fejlesztések.

Legkevésbé mutatható ki a környezeti elemekre közvetlen hatás a

- Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése,
- Digitalizáció, IKT,
- Gazdaság és a szakképzés, valamint felsőfokú oktatás kapcsolódásai

A Fejér Megyei Területfejlesztési Program egyes intézkedéseinek a konkrét a környezetre gyakorolt hatótényezőit, a várható környezeti-, társadalmi és gazdasági hatások jellegét és irányát vizsgálva elmondható, hogy a program megvalósítása következtében negatív környezeti hatások várhatóan elsősorban a közlekedési hálózat fejlesztésével, az üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások fejlesztése (pl. ipari park, inkubátorház) körében tervezett beavatkozások kapcsán léphetnek fel. Emellett az agglomerálódó térségek üzleti infrastruktúra fejlesztései, valamint a várható lakosság szám növekedése kapcsán megjelenő területfoglalás, urbanizációs folyamatok is hordoznak magukban környezeti kockázatokat.

A program fentiek szerinti, a várható környezeti-, társadalmi és gazdasági hatások mértékét tekintve meghatározó prioritásai, ill. a tervezett beavatkozások jelentette főbb hatótényezői:

- Munkaerőpiacra való felkészítés - munkavállalók közlekedési lehetőségeinek szélesítése (közösségi közlekedés fejlesztése, alternatív közlekedési eszközök és útvonalak),
- Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása - speciális területi jellegből fakadó kihívásokra reagáló fejlesztések – közlekedésfejlesztés.
- Települési épített környezet fejlesztése - belterületi út, kerékpárút, járda korszerűsítés és -építés, térségi és helyi közösségi közlekedési infrastruktúra és szolgáltatások, intermodális csomópontok, európai TEN-T hálózatok illesztése,
- Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása - gazdasági fókuszú közlekedési fejlesztések,
- Kulturális, történelmi és természeti örökségek ápolása - turizmusfejlesztés (turisztikai attrakciók fejlesztése, megújítása – pl. fürdők, rekreációs lehetőségek),
- Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása - szálláshely és vendéglátás fejlesztése,
- Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása - üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások fejlesztése (pl. ipari park, inkubátorház),
- Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések turisztikai fejlesztése (területi prioritás) – turizmusfejlesztés (fürdőhelyek, szálláshelyek).

A negatív hatások közt jellemzően az alábbiak léphetnek fel:

- Nő az ingázók száma, növekedhet a közlekedési eredetű légszennyezettség,
- Nő a közúti közlekedés forgalma a jobb minőségű úthálózat miatt, és a kialakított intermodális csomópontok környezetében,
- Nő a közlekedési infrastruktúra területfoglalása (pl. az M8 gyorsforgalmi út és a 2x2 sávós, emelt sebességű, gyorsforgalmi úttá fejleszthető 13. sz., 63. sz. és 81. sz. főutak kiépítése jelentős mezőgazdasági és védett területeket szel át, foglal el. Várható forgalma - mivel Budapestet nagytávolságban elkerülő körgyűrűként is funkcionál - jelentős mértékű terhelést jelent Fejér megyének. Az M1 és M7 autópályák 2x3 sávossá bővítése, főleg az M1 autópálya esetén ~20-25%-os többlet területigénnyel rendelkezik a meglévő területfoglaláson felül. Az M7 autópálya esetén ez a Tácot követő szakaszon jelentkezik, előtte a bővítés vagy megtörtént (bal pálya), vagy elválasztó sávban rendelkezésre áll. A védett területek érintettsége az M1 autópálya tekintetében jelentkezik Bicske-Óbarok területei esetén. A többlet területek főleg termőföld és erdő területeket vesznek igénybe, víz- és vadgazdálkodást érintő változásokkal, rendezésekkel.),
- A lineáris infrastruktúra bővítése, a települések (elsődlegesen a városok) terjeszkedése a földtani közegre maradandó hatással bírnak. A lineáris infrastruktúra (úthálózat)

bővülése következtében lokálisan számolni kell a földtani közeg szennyezésének növekedésével.

- Élőhelyek további fragmentációja léphet fel,
- A települési területeken területfoglalás és zöldfelület kivétel. Az új nyomvonalak mentén nő a levegő és zajterhelés,
- A telepszerű többszintes lakóparkokban, zárt soros beépítésű, megfelelő átszellőzéssel nem rendelkező településrészekben, valamint a jelentős nagyságú idős otthonokban élők számára és különösen a kórházakban ápolott betegek esetében súlyos egészségkárosodáshoz vezethet, az ún. forró napok számának és időtartamának már jelenleg is érezhető mértékű növekedése,
- A klímaváltozás következtében fellépő „forró napok” növekedésének gyermekekre és idősekre gyakorolt kedvezőtlen hatása mellett gondolni kell az építési előírások módosítására, amely az árnyékolást, a hőszigetelést, ha szükséges ideiglenes hűvösebb helyek kijelölését teszi indokolttá. A környezetet terhelő következménye a klíma- és hűtő berendezések használatának a megnövekedett villamos energiafelhasználás is. A villamosenergia-fogyasztás megnövekedése mellett a hagyományos klímaberendezések fokozott használata tovább emelheti a külső hőmérsékletet, különösképpen a városi környezetben.
- A turisztikai vonzerők látogatottságának növekedése a közlekedési forgalom növekedését is okozza,
- Nő a közúti közlekedés forgalma és így a légszennyezettség a kialakított telephelyek, ipari parkok, inkubátorházak környezetében és zöldmezős beruházások esetén nő a területfoglalás,
- A gazdasági fókuszú közlekedésfejlesztések teherforgalom növelő hatásával nő a levegő- és a vízszennyezés, valamint a zajterhelés. A levegőszennyezés és a zajterhelés az emberi egészség károsodását okozza,
- A szállás- és vendéglátóhelyek látogatottságának növekedése a közlekedési forgalom növekedését is okozza. Emellett „üzemi” zajterheléssel is számolni kell a vendéglátóhelyek környezetében (pl. kihangosított kültéri rendezvények).

A negyedik fejezet a program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre, valamint a társadalomra és a gazdaságra káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó, a programban szereplő intézkedések környezeti hatékonyságának értékelését tartalmazza, és javaslatokat fogalmaz meg egyéb szükséges intézkedésekre.

A negatív környezeti-, társadalmi és gazdasági hatások mérséklésére elsősorban az alábbi megvalósítási szempontok figyelembevétele javasolt:

- A munkaerőpiacra való felkészítés - Munkavállalók közlekedési lehetőségeinek szélesítése esetében a munkába járás távolságának csökkentése a munkavállalók lakhatási lehetőségeinek szélesítésével, elektromobilitás elterjedésének és a közösségi közlekedési módok használatának ösztönzése.
- Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása - gazdasági fókuszú közlekedési fejlesztések esetében átgondolt, a magas táj- és természeti értékekkel rendelkező területeket kevésbé igénybe vevő közlekedési hálózatfejlesztés megvalósítása. Emellett intelligens közlekedésirányítási- szervezési technikák és módszerek alkalmazásával csökkenthető a forgalmi dugók kialakulásának esélye a közösségi közlekedési

csomópontok környezetében. A légszennyezettség, valamint a zaj és rezgés káros hatásainak mérséklése érdekében az új közlekedési létesítményeket, nyomvonalakat lakott településektől optimális távolságra kell kialakítani, valamint a településkörnyéki nyomvonalak esetén kötelező érvénnyel biztosítani kell a zaj és rezgésvédelem előírások betartását.

- Települési épített környezet fejlesztésénél a klímaváltozás negatív hatásai mérséklésének egyik fontos eleme, hogy a környezeti ártalmakat és azok következményeit az állampolgár és a közszolgáltatás működtetője mérni tudja. Ezt az eredményt megfelelő és értékelhető módon, rendszeresen és megújítva közzé kell tenni, hogy az állampolgárok reakciója, az egészséges életvitel befolyásolható legyen. Ez vonatkozik a levegőtisztaság, a zaj, a hőmérséklet, az ivóvízminőség és nem utolsósorban a hulladékgazdálkodás területeire. Belterületi út, kerékpárút, járda korszerűsítés és –építés esetében átgondolt, a települési zöldfelületeket kevésbé igénybe vevő közlekedési hálózatfejlesztés megvalósítása, figyelembe véve az erősödő trendet jelentő elsősorban városi/üdülőterületi mikromobilitási igények növekedését, az új közlekedésszervezési kihívásokat (e-kerékpárok, e-rollerek stb.) is. Továbbá a kerékpáros közlekedési módot népszerűsítő szemléletformáló kampányok szervezése.
- Turizmusfejlesztés - turisztikai attrakciók fejlesztése esetében átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével az attrakciók környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető.
- Turizmusfejlesztés - szálláshely és vendéglátás fejlesztése esetében átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével a szállás- és vendéglátóhelyek környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető.
- Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások fejlesztése (pl. ipari park, inkubátorház) esetében a barnamezős területek ipari és szolgáltató beruházások telepítésére való előnyben részesítésével csökkenthető zöldfelületi területfoglalás. Szükséges ugyanakkor hangsúlyozni, hogy a barnamezős területeken megvalósuló beruházások esetében fontos szempont a korábbi használat révén keletkezett környezeti károktól való mentesítés szakzerű elvégzése. Átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével a fejlesztett telephelyek környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető. A légszennyezettség, valamint a zaj és rezgés káros hatásainak mérséklése érdekében az új létesítményeket, valamint a megközelítési útvonalakat lehetőleg lakott településektől optimális távolságra kell kialakítani.

A környezeti-, társadalmi-, gazdasági következmények alapján a program értékelése kapcsán összességében elmondható, hogy a területfejlesztési program megvalósulásával **környezeti konfliktusok jellemzően a közútfejlesztéssel, illetve a gazdaságfejlesztéssel** (üzleti környezet (pl. ipari park, inkubátorház) fejlesztése, vállalkozások telephelyfejlesztése) **összefüggő beavatkozások kapcsán léphetnek fel**. Ezek részben a területfoglalásuk (zöldmezős beruházások, ill. nyomvonal kijelölések esetén) következtében az ökológiai rendszerekre vonatkozóan (így különösen az Országos Ökológiai Hálózattal, valamint a Natura 2000 területekkel összefüggésben) hordozzák környezeti konfliktusok kockázatát, részben a

légszennyezés és zajterhelés, esetlegesen a gyártási folyamatokhoz kapcsolódó technológiákból fakadó kémiai biztonsági kockázatok potenciális növekedése révén az emberi egészségre jelentenek potenciális negatív környezeti következményeket.

Az ötödik fejezet javaslatokat fogalmaz meg olyan környezeti szempontú intézkedésekre, előírásokra, feltételekre, szempontokra, amelyeket a program által befolyásolt más dokumentumban figyelembe kell venni. Kiemelendő, hogy a megyei területfejlesztési program elsősorban az Európai Unió, illetve hazai támogatásokból, pénzügyi forrásokból megvalósuló beruházások előkészítéséhez, valamint a pályázati felhívások tervezéséhez, a **megye Integrált Területi Programjának (ITP)** és Éves Fejlesztési Keretének (ÉFK) kialakításához ad iránymutatást. A területfejlesztési program intézkedéseinek kisebb hányada nem közvetlenül a megye, mint területi szereplő által koordinált Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) keretében, hanem a szakminisztériumok irányítása alatt működő egyes **ágazati operatív programok keretében** valósulhat meg. Ennek megfelelően a területfejlesztési program által megfogalmazott környezeti szempontú feltételeket javasolt figyelembe venni az ágazati operatív programok keretében tervezett pályázati felhívások összeállítása során is.

A fentiekén túl a területfejlesztési program megfogalmaz olyan területi prioritásokat és ennek keretében javasolt beavatkozásokat, amelyek sikeres megvalósításához elengedhetetlen a megye határain túlmutató funkcionális térségek érintett területi szereplőinek együttműködése, az azok megvalósítását érintő **szomszédos megyék, funkcionális térségek területfejlesztési dokumentumaiban** (ill. turisztikai térségek esetében az azokat tartalmazó Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 dokumentumban), annak célrendszerében és tervezett beavatkozásaiban való koherens megjelenítése.

A várható környezeti hatások mértékét tekintve meghatározó fejlesztési területek, ágazatok számára megfogalmazott kiemelt környezeti szempontú javaslatok, melyeket a projekt kiválasztási eljárásokba szükséges beépíteni:

- **Közlekedésfejlesztés:** A légszennyezettség, valamint a zaj és rezgés káros hatásainak mérséklése érdekében az új létesítményeket, valamint a megközelítési útvonalakat lakott településektől optimális távolságra kell kialakítani. Előnyben kell részesíteni az ökológiai hálózat zavarása nélkül megvalósuló fejlesztéseket.
- **Gazdaságfejlesztés:** Törekedni kell az új létesítmények barnamezős beruházások keretében történő telepítésére. Előnybe kell részesíteni a megújuló energiaforrások alkalmazását. A gazdaságfejlesztési felhívások esetében szükséges a körforgásos gazdaságra való áttérést elősegítő fejlesztések előnyben részesítése.
- **Településfejlesztés, település rehabilitáció:** Az egészséges környezet, az épített örökség védelme, a klímaadaptációs szempontok figyelembevétele. Energiatakarékos és környezetvédelmi tervezési és kivitelezési szempontok figyelembevétele.

Végül a hatodik fejezet a program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan a programban szereplő monitorozási javaslatok értékelését tartalmazza és javaslatokat fogalmaz meg a program stratégiai céljai környezeti szempontú teljesülésének mérésére.